

NYÍREGYHÁZA

Megyei Jogú Város

Környezetvédelmi

Programja

2008-2014

NYÍREGYHÁZA MEGYEI JOGÚ VÁROS

KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

2008-2014

RÖVIDÍTETT VÁLTOZAT

2008. december

**Készítette:
Nyíregyháza Város Önkormányzatának
megbízásából a
Bio-Genezis Környezetvédelmi Kft.**

**Készítette Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának
megbízásából a
Bio-Genezis Környezetvédelmi Kft.**

Információk:

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala

4400 Nyíregyháza, Kossuth tér 1.
e-mail: polghiv@nyirhalo.hu
www.nyiregyhaza.hu

Környezetvédelmi referens: Czibere Marianna
Telefon: (42) 524-524/348-as mellék

A Programban szereplő fényképekért köszönetet mondunk Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzatának, a Felső-Tisza Alapítványnak, az E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesületnek és az Állatbarát Alapítványnak.

„Néhány évtizeddel ezelőtt, apáink, nagyapáink gyermekkorában azt tanították: „...a természet erőit le kell győzni, ... a természetet meg kell bódítani...”. Napjainkra az Ember eljutott bódítása csúcspontjára - sőt talán távolabbra is. Magát legfelsőbb rendű, uralkodó fajnak tartva, kíméletlen erővel leigázta a Földet, meghódította a vizeket, a levegőt és néhány évtizede a világűr felé tör. Szabályozta a folyókat, élettere bővítésére milliós nagyvárosokat épített és "hasznosítás" céljából több millió négyzetkilométernyi erdőt irtott ki, növényzetével, állatvilágával és saját fájával, az őslakossággal együtt. Nem túl régen, századunk derekán azonban itt-ott kétehek merültek fel az ember és technikája mindenhatóságát, Földünk kimeríthetetlen kincseit illetően. Az ötvenes évektől egyre szaporodó - eleinte még csak szerencsétlen véletlenek sorozatának tulajdonított - katasztrófák jelezték környezetünk tűrőképességének véges voltát. Aztán már csak egy-két évtizednek kellett eltelnie ahhoz, hogy környezetünk megóvásának kényszere a mindennapok szükségszerűségévé váljon...”

Faragó Lajos: Környezetvédelem – Környezetgazdálkodás, Előszó

Köszönetnyilvánítás

Nyíregyháza Környezetvédelmi Programjának készítése során sokan segítettek, amely segítséget ezúton szeretnénk megköszönni!

Bio-Genезis Környezetvédelmi Kft.

Ajler Ferenc - Térségi Hulladék-Gazdálkodási Kft., hulladékgyűjtési és szállítási ágazat vezető

Ábrányi Mária – Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodási Kft., szolgáltatási igazgató helyettes

Bartha István - Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, városi főkertész

Czibere Marianna - Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, környezetvédelmi referens

*Fekesházi Gábor - Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, környezetvédelmi előadó
Építésiügyi Ügyfélszolgálati Iroda*

Felbermann Endre - Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, környezetvédelmi tanácsnok

Giba Tamás - Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, alpolgármester

Hajzer Gábor - Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, városfejlesztési irodavezető

Ináncsy Pap Sándor – Állatbarát Alapítvány, titkár

Joó László – Nyíregyházi Távhőszolgáltató Kft., szolgáltatásfejlesztő főmérnök

Kazai Béla – Zöld Kerék Alapítvány, titkár

Lukács Attila – E-misszió Egyesület, természetvédelmi programvezető

Mészáros József – NYÍRSÉGVÍZ Zrt., csatornázási műszaki vezető

Nagy Péter – Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, főenergetikus

*Pató István - Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, Városfejlesztési Iroda helyettes-
vezetője*

Petró Árpád – Térségi Hulladék-Gazdálkodási Kft., igazgató helyettes

Priksz Gábor – E-misszió Egyesület, elnök

Romanovits István - Térségi Hulladék-Gazdálkodási Kft., ügyvezető

*Rozinka Zsolt – Felső-Tisza vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi
Felügyelőség, műszaki igazgató helyettes*

Szabó Anita – Térségi Hulladék-Gazdálkodási Kft., környezetvédelmi megbízott

Szigetvári Csaba – E-misszió Egyesület, természetvédelmi programvezető

Tasnádi János - Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, közterület-felügyelet vezetője

Tóth Attila – Sz-Sz-B megyei Növény és Talajvédelmi Szolgálat,

Tóth Miklós – Felső-Tisza Alapítvány, irodavezető

Vadnay Ákos – NYÍRSÉGVÍZ Zrt., műszaki vezérigazgató helyettes

*Vattamány Terézia - Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, Városfejlesztési
osztályvezető helyettes*

Veres István – Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala, városi főépítész

TARTALOMJEGYZÉK

1. BEVEZETÉS.....	6
1.1. A Környezetvédelmi Program készítésének előzményei.....	6
1.2. A program érvényessége.....	7
1.3. A program készítésének módszertana.....	8
2. NYÍREGYHÁZA VÁROS KÖRNYEZETI ÁLLAPOTA 2008. ÉVBEN, A FONTOSABB KÖRNYEZETI ADATOK ISMERTETÉSE	9
2.1. Levegőtisztaság-védelem.....	11
2.2. Talajvédelem.....	12
2.3. Vízvédelem	13
2.4. Élővilág, természetvédelem	15
2.5. Települési és épített környezet	21
2.6. Hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés	24
2.7. Zaj- és rezgésvédelem.....	28
3. A VÁROS LEGFONTOSABB FOLYAMATBAN LÉVŐ KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJAINAK ISMERTETÉSE.....	30
3.1. A Nyíregyháza és térsége szennyvíz csatornázási és szennyvíztisztítási program	30
3.2. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási program.....	31
4. A 2001-2007 KÖZÖTTI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE ALATT MEGVALÓSULT JELENTŐSEBB KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK ÖSSZEGZÉSE.....	34
5. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM SZAKÁGANKÉNTI FELADATAI.....	35
5.1. Az önkormányzat környezetvédelmi szervezeti rendszerének működtetése	38
5.2. Levegőtisztaság védelem	40
5.3. Talajvédelem.....	43
5.4. Vízvédelem	45
5.5. Csapadékvíz elvezetés	47
5.6. Élővilág, természetvédelem	49
5.7. Állatvédelem	51
5.8. Köztisztaság	54
5.9. Közlekedésszervezés.....	57
5.10. Hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés	61
5.11. Zajvédelem	65
5.12. Környezeti ismeretek, környezettudatosság közvetítése a lakosság részére	67
5.13. Települési és épített környezet védelme	73
5.14. Energiagazdálkodás	78
5.15. Környezetbiztonság.....	82
6. JOGSZABÁLYOK.....	83
7. KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLÚ PÁLYÁZATI FORRÁSOK.....	83
8. FOGALOMTÁR	83
9. FELHASZNÁLT IRODALOM.....	89

1. BEVEZETÉS

1.1. A Környezetvédelmi Program készítésének előzményei

Magyarországon az első környezetvédelmi törvény 1976-ban született, de hatása a törvény keretjellege miatt korlátozott volt. A környezetvédelem társadalmi üggyé válása hazánkban az 1980-as évek második évére tehető. Több éves szakmai vita után a Magyar Országgyűlés 1995-ben fogadta el a környezet védelmének általános szabályairól szóló új törvényt (1995. évi LIII. törvény), mely a már meglévő hazai tervezési rendszerek (területrendezés, területfejlesztés, településrendezés, településfejlesztés, stb.) mellett egy új típusú tervezés alapjainak a megteremtését irányozza elő. A Nemzeti Környezetvédelmi Program kidolgozásának részletes előírásait a törvény rögzíti. Ennek alapján az Országgyűlés 83/1997. (IX. 26.) határozata rendelkezett az 1997-2002 közötti időszakra szóló első Nemzeti Környezetvédelmi Programról (továbbiakban NKP-I), és tudomásul vette a megvalósításának általános tervét. A végrehajtás éves intézkedéseit kormányhatározatok hagyták jóvá.

A 2003–2008 közötti időszakra szóló második Nemzeti Környezetvédelmi Program (továbbiakban NKP-II) kidolgozásának alappilléret az NKP-I végrehajtása során felhalmozott tapasztalatok alkotják. Az NKP-I alapvető feladatát a következők szerint teljesítette: kijelölte a magyar környezetpolitika célkitűzéseit és cselekvési irányait, valamint felvázolt egy beavatkozási tervrendszert.

Az NKP-II kidolgozása a legfontosabb hazai és nemzetközi környezetpolitikai alapelvek figyelembevételével történt. Ezen alapelvek három csoportot képeznek:

- A környezetvédelemben mára már hagyományosnak tekintett alapelvek (pl. az elővigyázatosság, a megelőzés, a helyreállítás, a felelősség, az együttműködés, a tájékoztatás, a nyilvánosság és a szennyező fizet elve).
- A fejlett országok környezeti tevékenysége alapján számunkra példaértékűnek tekinthető további alapelvek (a megosztott felelősség; az átláthatóság biztosítása a tervezés, döntéshozás, finanszírozás, megvalósítás és ellenőrzés során; kiszámíthatóság a szabályozásban és a finanszírozásban; számon kérhetőség, világos célok, mérhető teljesítmények; partnerség, szubszidiaritás, addicionalitás, többszörös hasznú intézkedések).
- A legátfogóbb elvek sorába a fenntartható fejlődés alapelvei (johannesburgi „Föld Csúcs Konferencia-2002) tartoznak. Az alapelveket lehetőség szerint már az NKP-II végrehajtásának első éveiben is érvényesíteni kell, ezzel is elősegítve a fenntartható fejlődés irányába történő átmenet társadalmi, gazdasági és környezeti feltételeinek kialakítását.

Az 1995. évi LIII. törvény 46. §-a rendelkezik arról, hogy a településeknek környezetvédelmi programot kell készíteniük, a programoknak összhangban kell lennie az NKP-ban foglalt célokkal, feladatokkal és a település rendezési tervével. A törvény engedélyezi, hogy ha a települések úgy látják, hogy környezetvédelmi problémáikat közösen jobban meg tudják oldani, akkor közös települési programot is készíthetnek.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város környezetvédelmi programja 2001-ben készült el, melyet a város közgyűlése a 336/2001. (XII. 17.) számú határozatával hagyott jóvá. A program 6 éves időtartamra készült, ezért 2008-tól új programot kell készíteni az elkövetkezendő 6 évre,

figyelembe véve a korábbi környezetvédelmi, valamint a hosszú távú fejlesztési stratégiában meghatározott közép és hosszú távú projekteket.

A Nyíregyháza Megyei Jogú Város környezetvédelmi programjának elkészítése szervesen kapcsolódik az alábbi dokumentumokhoz:

- Nemzeti Környezetvédelmi Program,
- Országos Területfejlesztési koncepció,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Környezetvédelmi Programja,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Települési Szilárdhulladék-gazdálkodási programja,
- Nyíregyháza Környezeti Állapota 1999,
- Nyíregyháza Környezetvédelmi Programja 2001,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Hulladékgazdálkodási Terve,
- Nyíregyháza Közlekedésfejlesztési koncepciója,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Hosszú távú településfejlesztési koncepciója,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város hosszú távú fejlesztési stratégiát megalapozó társadalmi-gazdasági helyzetelemzése,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Helyi jelentőségű Védetté nyilvánítások megalapozó dokumentációja,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területére vonatkozó levegőtisztaság-védelmi Intézkedési Program,
- Országos Területrendezési Terv,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Településrendezési Terve.

A Környezetvédelmi Program készítésében lényeges segítséget nyújtottak a következő szervezetek:

- Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala,
- Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodó Kft.,
- Térségi Hulladék-Gazdálkodási Kft.,
- Közterület-Felügyelet,
- Nyírségvíz Zrt.,
- Nyírtávhő Kft.,
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség,
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság,
- Zöld Kerék Alapítvány,
- E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület,
- Felső-Tisza Alapítvány,
- Állatbarát Alapítvány.

1.2. A program érvényessége

Jelen Program a 2008-2014 időszakra készül. A Programot a környezet védelméről szóló 1995. LIII. törvény előírásai szerint kétévenként kötelező értékelni és felülvizsgálni, ezért ez a Program három felülvizsgálati szakasz időtartamát tölti ki.

A Program végrehajthatósága érdekében szükséges éves cselekvési terv kidolgozása és elfogadása. A költségvetés tervezésekor ez alapján kell a környezetvédelmi tevékenységeket meghatározni.

1.3. A program készítésének módszertana

A programkészítés módszertanát az NKP szerkezetének és a Környezetvédelmi Törvényben (1995. évi LIII. törvény) megszabott tartalmi vázlatnak megfelelően alakítottuk ki, figyelembe véve a városi szabályozás sajátosságait. Tekintettel Nyíregyháza város környezeti problémáira és azok potenciális egészségkárosító jellegére, a környezeti tényezők ágazati és területi összefüggéseire, a károsodás és a védelem szereplőinek konfliktusára, megkerestük a város valamennyi nagy szolgáltató cégét, a városi üzemeltetési ágazatok szakembereit, illetve a város nagyobb környezetvédelemmel foglalkozó civil szervezeteit és az általuk szolgáltatott adatok alapján valamint szakmai véleményük figyelembe vételével készítettük el a Programot.

A szakmai ellenőrzést Nyíregyháza város környezetvédelmi referense és a város közgyűlésének Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottsága végezte.

A program tartalmazza:

- a környezet jelenlegi állapotának bemutatását,
- az előző környezetvédelmi program által meghatározott feladatok megvalósításának bemutatását,
- az önkormányzat előző évekre vonatkozó környezetvédelmi cselekvési programjainak keretében megvalósult környezetvédelmi szempontból fontos eredmények bemutatását,
- az elérni kívánt környezetvédelmi célokat és célállapotokat;
- a célok és célállapotok elérése érdekében végrehajtandó feladatokat, azok megvalósításának határidejét;
- a kitűzött célok megvalósításának eszközeit, ideértve a pénzügyi igények forrásának tervezett megjelölését is.

Az adatgyűjtés korántsem zökkenőmentes folyamat, az egységes környezetvédelmi információs rendszer hiánya nem mindenütt és nem minden esetben tette lehetővé a legaktuálisabb helyzetfeltárást, mivel egyes esetekben csak sok éves adatsorok álltak rendelkezésünkre.

Az egyes környezeti ágazatoknál jelentkező átfedések a problémák közötti szoros összefüggésrendszert és azok súlyát támasztják alá, s így döntő szerepük volt az elérni kívánt célok és a szükséges feladatok megfogalmazásában.

A munka során a legnagyobb figyelmet a célok eléréséhez szükséges feladat(ok) megfogalmazására fordítottuk, ugyanis azok listája meghatározza a megoldandó, részletesen kidolgozandó programok sorát, s az önkormányzat számára megfogalmazandó környezetvédelmi irányadást jelenti. Az anyagban felsorolt feladatok mindegyikét nem szükséges és esetenként nem is lehet önállóan megvalósítani, mivel az azokban megjelenített környezetállapot-javító feladatok megoldásával egyszerre több károsodás szüntethető meg vagy csökkenthető. (pl. a városi kerékpárút-hálózat bővítésével egyidejűleg mérséklődhet a gépjármű-közlekedésből származó levegőszennyezés és zajterhelés, a közlekedés zsúfoltsága, nem beszélve a kerékpározás egészségjavító hatásáról.)

A környezetvédelmi programban megjelenített feladatok alapján készítheti el az Önkormányzat az éves környezetvédelmi cselekvési tervét.

2. NYÍREGYHÁZA VÁROS KÖRNYEZETI ÁLLAPOTA 2008. ÉVBEN, A FONTOSABB KÖRNYEZETI ADATOK ISMERTETÉSE

Nyíregyháza város 2007. évi statisztikai alapadatai a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján

Megnevezés		Mértékegység	Érték
Terület, népesség, népmozgalom			
Terület		km ²	275,00
Lakónépesség 2007 év végén	fő	fő	116.874
	Változás 2007. év végéhez	%	-0,10
	Megyei %-os aránya	%	20,50
Népsűrűség		ezer lakosra	425,80
Házasságkötések száma		ezer lakosra	4,70
Válások száma		ezer lakosra	3,40
Élve születések száma		ezer lakosra	10,30
Halálozások száma		ezer lakosra	10,30
Természetes szaporodás, fogyás		ezer lakosra	-
Belföldi vándorlási különbözet		ezer lakosra	5,30
Lakáshelyzet			
Lakásállomány az év végén		db	49.515,00
100 lakásra jutó lakos		fő	236,00
Az épített lakások száma		db	899,00
	4 és több szobás	%	38,40
	Vállalkozás által épített	%	49,50
	Természetes szem. Épített	%	46,10
	Átlagos alapterület	m ²	90,00
	10000 lakosra		77,00
100 épített lakásra jutó megszűnt		db	11,00
Közműellátás és környezet aránya			
Háztartási vezetékes gázfogyasztó a lakásállomány arányában		%	79,30
Közüzem vízhálózatba bekapcsolt lakások a lakásállomány arányában		%	100,00
Közüzem szennyvízcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások a lakásállomány arányában		%	81,00
1 háztartási fogyasztóra jutó évi fogyasztás	Vezetékes gáz	m ³	1.090,00
	Villamos energia	kWh	1.891,00
1 lakosra jutó évi vízfogyasztás		m ³	38,10
1 km közüzem vízhálózatra jutó közüzem szennyvízcsatorna hálózat		m	584,80
Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya		%	91,70
1 lakosra jutó elvezetett szennyvíz		m ³	37,70
1 lakosra jutó zöldfelület		m ²	16,30

Személygépkocsi, telefon, kábeltelevízió aránya			
Személygépkocsi		ezer lakosra	324,00
Távbeszélő fővonal		ezer lakosra	332,00
Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakás a lakásállomány arányában		%	58,50
Energia ellátás			
Háztartási villamosenergia fogyasztók		db	63.390,00
Háztartások részére szolgáltatott villamos energia		MWh	118.767,00
Háztartási vezetékes gázfogyasztók		db	39.287,00
	ebből fűtési fogyasztók	db	31.960,00
Összes szolgáltatott gáz		ezer m ³	142.446,00
	ebből háztartásokba	ezer m ³	42.531,00
Vízellátás, csatornázás			
Közüzemű hálózatba bekapcsolt lakások		db	49.515,00
közterületi kifolyó		db	418,00
Összes szolgáltatott víz		ezer m ³	6.208,00
	ebből háztartásoknak	ezer m ³	4.447,00
Közüzemű szennyvízcsatorna hálózat		km	336,30
Közüzemű szennyvízcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások		db	40.088,00
Elvezetett szennyvíz		ezer m ³	7.284,00
	ebből háztartásokból	ezer m ³	4.395,00
	tisztítottan	ezer m ³	7.284,00
Hulladékgyűjtés			
Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások		db	45.413,00
Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont üdülő		db	390,00
Összes elszállított települési szilárd hulladék		t	117.000,00
	lakossági	t	42.800,00
	önkormányzati	t	437,00
Egyéb gazdasági adatok			
Kiskereskedelmi üzlet		db	3.158,00
Gyógyszertár		db	31,00
Vendéglátóhely		db	940,00
Személygépkocsi		db	37.862,00
Távbeszélő fővonal		db	38.821,00
	ebből lakás	db	27.310,00
	ISDN fővonal	db	7.608,00
Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt lakás		db	28.972,00
Regisztrált vállalkozás		db	20.035,00

2.1. Levegőtisztaság-védelem

A levegő szennyezettségének statisztikai paramétereit Nyíregyházán a Tiszántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által üzemeltetett OLM automata és manuális mérőállomásai által rögzített adatokból nyerik.

2006. évben az automata mérőhálózat mérési eredményei alapján az egészségügyi határérték túllépések száma *nitrogén-dioxid* (1 órás) és szálló por (*PM10*, 24 órás) esetén haladta meg a megengedett mértéket.

2003-2007. években Nyíregyháza város a *nitrogén-dioxid* tekintetében *jó* minősítést kapott az automata mérőhálózat mérései alapján.

2003, 2004, 2007 években Nyíregyháza város a *nitrogén-oxidok* tekintetében *jó* 2005-2006-ban *megfelelő* minősítést kapott az automata mérőhálózat mérései alapján.

2004. és 2007. évben Nyíregyháza város a szálló por *PM10 frakció* szennyezettség tekintetében *jó*, 2003, 2005-2006-ban *megfelelő* minősítést kapott az automata mérőhálózat mérései alapján.

2003 - 2007 évben Nyíregyháza város a *kén-dioxid szennyezettség* tekintetében *kiváló* minősítést kapott.

2003 - 2007. évben Nyíregyháza levegője *jó* minősítést kapott az *ózonszennyezettség* tekintetében.

2003 - 2007. években Nyíregyháza város a *szén-monoxid* szennyezettség tekintetében *kiváló* minősítést kapott az automata mérőhálózat mérései alapján.

A városok levegőjének minősítése – a nagyközönség számára áttekinthetőbb és érthetőbb - légszennyezettségi index alapján történik, amely a 4/2004. (IV.7.) KvVM-ESZCSM_FVM együttes rendelet 1., 3., 4. sz. melléklete, és a 17/2001 (VIII:3.) KöM rendelet 3.§. (5) (6) pontja. valamint 1. sz. melléklete alapján történt.

Nyíregyháza város levegője *összességében* 2004 és 2007 évben *jó*, 2003, 2005-2006. évben *megfelelő* minősítést kapott.

A vizsgált időszakban (2003-2006) Nyíregyházán tájékoztatási- és riasztási küszöbérték átlépés nem volt.

1. ábra: Nyíregyházán 2003 és 2007 között a levegőminőség az egyes vizsgálati

A várható globális felmelegedés hatására, a meteorológiai körülmények megváltozásával a - mediterrán éghajlatú területekhez hasonlóan – nyári időszakokban is fokozottan számolni kell majd a légszennyező anyagok felhalmozódásából eredő légszennyezettségi problémákkal, különös tekintettel a szélsőséges időjárási viszonyokra.

2.2. Talajvédelem

A talajvédelemre vonatkozó információk a Sz-Sz-B megyei Növény és Talajvédelmi Szolgálattal egyeztetett adatok.

A város külterületét is figyelembe véve megállapíthatjuk, hogy nagy területen kovárványos barna erdőtalaj borítja a felszínt. Ez a talaj a szénsavas, meszt nem tartalmazó homokon az erdőtakaró alatt alakult ki. A talaj szelvényben a felhalmozódási szint nem egységes, hanem szalagokra bontott. A barna vastartalmú szalagok általában 15-20 cm-re követik egymást és a vastagságuk változó. A csíkozottság helyenként 2-4 m mélységig is megfigyelhető. A talaj legfelső szintje általában kevés (1-2 %) humuszt tartalmaz. A kovárványos talajnak jobb a víztartó képessége, mint a laza futóhomoké. A város térképén szembetűnőek a jelentős kiterjedésű, réti talajokat feltüntető területek. A réti talajok a homokvonulatok közötti laposokban és az elhagyott egykori folyómedrekben alakultak ki, humusztartalmuk változó. Azokban a rétegekben, amelyekben sok a buckákról lehordott durvább szemű homok, kevesebb a tápanyag- és a humusztartalom. Ott viszont, ahol iszapos homok az alapkőzet, előfordul 2-3 %-os humusztartalom és magas tápanyagtartalom is. A város külterületének Ny-i szegélyén 6-7 km hosszúságban, 2-3 km szélességben, ahol löszös üledék borítja a felszínt alföldi mészlepedékes csernozjom talaj képződött. A talajok közül ez a legjobb minőségű. Szoloncsákok a Nagy-Vadas-tótól É-ra, a Hosszúhát-tó mellett, a Nyírjes területén, Örhalomtól É-ra, a szolonyeces réti talaj a Szelkő-tótól K-re és a lápos réti talajok a Sóstóhegytől D-re csak kisebb foltokban fordulnak elő. Területi kiterjedésük gazdasági szempontból nem jelentős.

A város külterületének 90%-a savanyú, illetve savanyodásra hajlamos talaj.

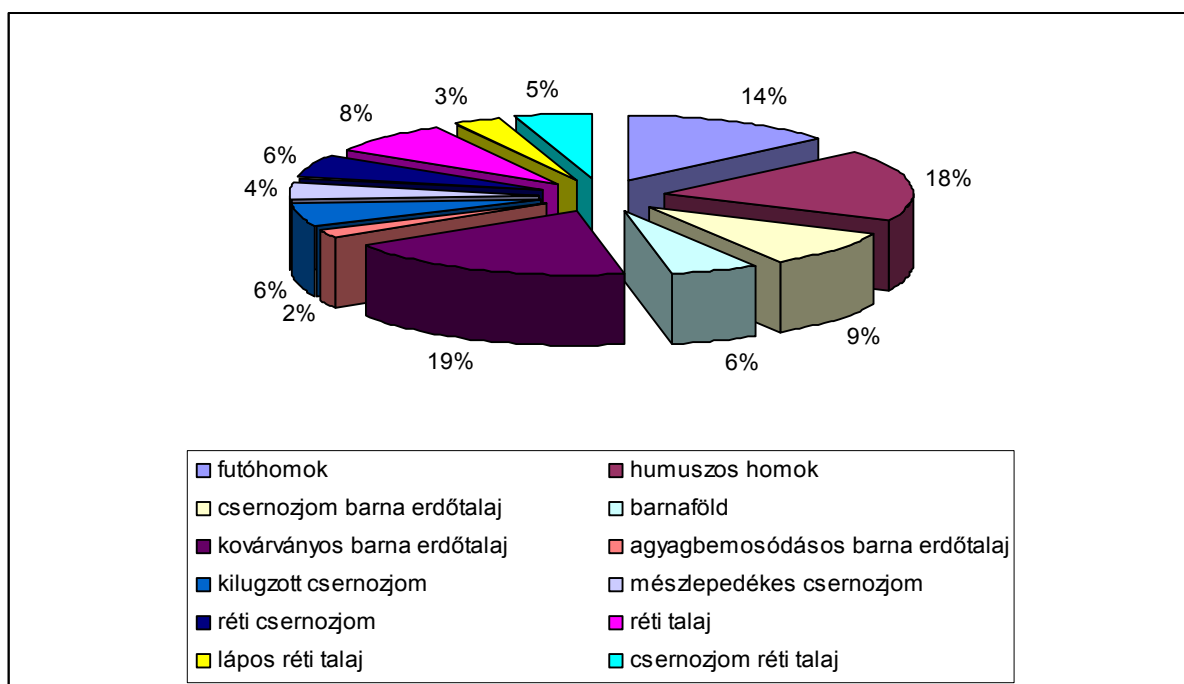
A város területén a belvízzel veszélyeztetett területek nagysága a korábbi időszakokhoz képest nem változott jelentős mértékben. Eszerint az időszakosan magas talajvízállás a város külterületének mintegy 11%-át veszélyezteti, a szélsőséges időszakokban azonban ez az érték

a 35%-ot is eléri. A szélsőségesen csapadékos évek kivételével a területek hasznosítása biztosítható, a lefolyástalan területeken gyepek és nádasok vannak jelen.

Az előző évekhez képest a város mezőgazdasági területein a műtrágya felhasználása jelentősen nőtt, főként a N-műtrágyák körében, 25-30 kg-mal hektáronként. A jövőben viszont várhatóan nagymértékű csökkenést fog előidézni a műtrágyák árának emelkedése.

A város külterületén az árkokat, út menti fasorokat használják sokan illegálisan szemetük lerakásának helyéül, amely a kommunális hulladékok mellett rendszerint veszélyes hulladékokat is tartalmaz. Számuk még mindig magas, felszámolásuk után több új is keletkezik.

A szennyvizek engedély nélküli és ellenőrizetlen ürítésének megakadályozását a mezőőri szolgálat végzi, melynek felügyelete során szinte teljesen megszűntek az effajta talajszennyezések a város külterületén. Ezek a szennyezések kisméretű, lokális, de akár igen nagy szennyezőanyag koncentrációt jelentő talaj- és ezen keresztül talajvízszennyezést okozhatnak.

2. ábra: Talajtípusok Nyíregyházán (Sz-Sz-B megyei Növény és Talajvédelmi Szolgálat adatai alapján)

2.3. Vízvédelem

2.3.1. Felszíni vizek minősége

A város felszíni vizeinek minőségére vonatkozóan az elmúlt néhány évben csupán igen kevés számú vizsgálat készült. Ezek nagy része a Víz Keretirányelv végrehajtásának elősegítése II. fázis című, 2004-016-689-02-03 sorszámú EU projekt során készült laborvizsgálatok.

A Kállay (VII. sz.) főfolyás vízminősége a Víz Keretirányelv végrehajtásának elősegítése projekt vizsgálatai alapján a következő: az összegzett biológiai minősítés jó. Biológiai szempontból nem kockázatos. Kémiai szempontok alapján: tápanyagok, szerves anyagok és

veszélyes anyagok szempontjából is lehetséges a kockázat. A kockázatok pontforrásokból és diffúz forrásokból is származhatnak.

Az Érpatak (VIII. sz.) főfolyás vízminősége a Víz Keretirányelv végrehajtásának elősegítése projekt vizsgálatai alapján a következő: az összegzett biológiai minősítése *jó*. Biológiai szempontból nem kockázatos. Kémiai szempontok alapján: tápanyagok, szerves anyagok és veszélyes anyagok szempontjából kockázatos, a kockázat pontforrásokból (I. számú szennyvíztelep) és diffúz forrásból (műtrágyázás, csatornázatlan területek) is származhat.

A Simai (IX. sz.) főfolyás vízminősége a Víz Keretirányelv végrehajtásának elősegítése projekt vizsgálatai alapján a következő: az összegzett biológiai minősítése *jó*. Biológiai szempontból nem kockázatos. Kémiai szempontok alapján: tápanyagok és szerves anyagok szempontjából nem kockázatos, veszélyes anyagok szempontjából kockázatos, a kockázat diffúz forrásból származhat.

A Sóstói tófürdő vízminősége az elmúlt években javult. A minősége ma jó minősítésű.

Az Oláhréti és Nagyréti víztározók (Császárszállási tavak) vízminősége az egyes komponensekre tűrhető és kiváló érték között van, a vízminőség a hasznosítási célnak megfelelő.

A Bujtosi tavak 1997-ben végrehajtott rekultivációja során elvégzett beruházások (iszapkotrás, nádvágás, kutak fúrása) jótékony hatással voltak a vízminőségre, ennek ma vízminősége jónak mondható.

Az Igrice-mocsár (Lukalaposi tározó) védetté nyilvánítása óta (1991) a terület állapota javult.

1. kép: Az Igrice-mocsár látképe

Nyíregyháza alatt a mértékadó talajvízszintek viszonylag magasan mindössze 1-2 méter mélységben találhatóak, ez a város felszín alatti vizeit igen sérülékennyé teszi az emberi tevékenységből származó szennyezésekkel szemben. Lokális de magas szennyezőanyag koncentrációjú talajvízszennyezések keletkezhetnek az illegális hulladék lerakás, folyékony hulladék ürítés, túlzott mértékű műtrágya használat illetve néhány terület csatornázatlansága miatt. Ezen szennyeződések mindegyike elsősorban szerves eredetű szennyezést okoz, mely szennyezések idővel lebomlanak és átalakulnak, így viszonylag kisebb károkat okoznak a felszín alatti vizekben. Azok a szennyeződések, melyek Nyíregyházán a felszíni alatti vizekben tartós károsodást okoznak és kármentesítésük mindenképpen szükséges elsősorban a nem megfelelő kialakítású szénhidrogén tartályok meghibásodásai során keletkeztek, ill. az

ipari üzemek okozta nehézfém szennyezések miatt. A városban jelenleg négy szennyezett terület kármentesítése folyik, míg két szennyezett terület esetén tényfeltárási munkák folynak, addig 10 területen már csak az utó monitoringozási fázis zajlik.

Más hasonló méretű városokhoz képest elmondhatjuk, hogy Nyíregyháza város területén a felszín alatti vizek minősége megfelelő és viszonylag kevés a kármentesítendő szennyezett területek száma.

A felszín alatti vizekre vonatkozó információk a Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőséggel egyeztetett adatok.

Nyíregyháza város 2003-ban elkészítette a város települési részeire külön-külön a csapadékvíz elvezető hálózat felülvizsgálatát.

A város csapadékvíz elvezetésével kapcsolatban jelentős problémát jelent, hogy erre a célra pályázati források csak nagyon szűkösen állnak rendelkezésre. A városnak van olyan területe, ahol a csapadékvíz elvezetés megoldására négy egymást követő évben került pályázat benyújtásra, de támogatást nem sikerült szerezni a projektnek.

A csapadékvíz elevezetéssel kapcsolatos másik lényeges probléma, hogy a beruházások során igen nagy területek kerülnek burkolásra, ezzel növekszik az elvezetni szükséges csapadékvizek mennyisége és csökken azon területek mérete, melyek alkalmasak lennének természetes módon a csapadékvíz visszatartásra. A burkolt területekről gyűjtött csapadékvizek hordalék- és szennyezőanyag koncentrációja is növekszik, ezáltal a befogadók beiszapolódnak és szennyezettebbé válnak.

A város területén a vízvisszatartást szolgáló záportározók kiépítésére egyre kevesebb lehetőség van, mert a legtöbb erre alkalmas terület beépítése folyamatosan történik.

Nyíregyháza városban a közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 99 %. A közüzemi vízvezeték-hálózat hossza 568,7 km, a közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakás száma 49.515 db, a közterületi kifolyók száma pedig 418 db. Az összes szolgáltatott víz mennyisége 2007. évben 6.208.000 m³ volt, az egy lakosra jutó évi vízfogyasztás pedig 38,1 m³.

A város teljes területén az ivóvíz ellátást a Nyírségvíz Zrt. biztosítja.

Nyírségvíz Zrt. internetes honlapján a város bármely lakója nyomon követheti, hogy az ő lakóközterületében az ivóvízellátást biztosító vízmű milyen minőségű ivóvizet állít elő (www.nyirsegviz.hu).

2.4. Élővilág, természetvédelem

2.4.1 Élővilág

Ma Nyíregyháza környéken az eredeti vegetációnak sajnos csak foltjai maradtak fenn. A növényzet egykori változatosságát azért még ma is bizonyítja a gyöngyvirágos tölgyes, a vízi, mocsári és réti társulások és a szikesek. Látható tehát, hogy a Nyírségre legjellemzőbb általános növényzeti formákkal találkozunk még a város környékén is.

Nyíregyháza város természetes élővilágát leginkább Dr. Tuba Zoltán „Nyíregyháza város florisztikai-növény földrajzi vázlata” című 2003. évben készült munkájából ismerhetjük meg.

A sóstói gyöngyvirágos tölgyes eredő

A város északi részén fekvő, Sóstói-erdő néven ismert gyöngyvirágos tölgyes a város legnagyobb területű és jelentőségű összefüggő növényzete. Az 1804-ben még 500 ha-os erdő napjainkra kb. 370 ha-ra zsugorodott. Egy korábbi, a Felsőtisza Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság (FEFAG) által készített erdészeti felvételezés pedig azt mutatta, hogy ennek a 370 hektárnak is csak kb. a felét borítja az eredeti tölgyes, ami az É-D-i fekvésű erdőnek a

legkevésbé zavart középső részén maradt meg hosszanti irányban. Az erdő egyéb területeit akácos és más, javarészt telepített elegyes és egynemű állomány foglalja el.

A homokpusztai növényzet

A környező ÉK-i, Ny-i és D-i buckák mai növényzetét vagy a hajdani homokpusztagyepből vagy a pusztai tölgyesek említett tisztásaiból kialakult zárt homoki rétek megzavart, feltört, leginkább legeltetett változatai, a törpefüvű homoki legelő képviseli.

A szikesek növényzete

A pici foltokban a laposokon jelentkező sziki növényzet Nyíregyháza körül főleg DK-en és D-en jelentkezik. A legszebb szikes D-en már Újfehértóhoz (a község D-i részén) tartozik. Nagyobb szikes tavak: Sóstó, volt Ökörítő (jelenleg szeméttelep) és a simai Szelkő-tó.

Vízi, mocsári és réti növényzet

Nyíregyházát a múlt század elejéig-közepéig jelentős, összefüggő vízi, lápi, mocsári világ övezte. A város Ny-i részén az Éralja, Elető, Kéttős-tó, Szarvas-sziget a K-i részen az Igrice, Bujtos, Rókazug, Ökörítő található. A K-i város menti lápos tovább folytatódott megszakítás nélkül a mai Oros irányában és azon túl is. Ezt az írásos dokumentumok mellett az ugyanezen a helyeken húzódó öntésiszap, öntéshomok-képződmények, kotus láptalajok és nem utolsósorban a növényzet megmaradt darabjai is tanúsítják.

Nyíregyháza nagyvárosi mivoltából fakadóan, messzemenően kihasználja a rendelkezésre álló teret, területileg növekszik, a hasznosított területeken intenzív az emberi jelenlét. Ennek megfelelően (néhány múltbeli adat elemzéséből megállapítva) leszögezhetjük, hogy a hajdani természeti területek felaprózódtak, területük jelentősen csökkent, állapotuk nagymértékben romlott.

A város természeti területeinek értékelésére az utolsó nagy átfogó felmérést az E-misszió Egyesület végezte 2000-2001 években, azóta sajnos nem készült újabb teljes körű felmérés, ezért a legtöbb esetben csak a hét-nyolc éves adatokra támaszkodhatunk.

A megmaradt természeti területek többsége üde kaszáló, lényegesebben kevesebb a mezofil legelők, szikes vízállások száma, melyek után következnek a szikes gyepek és kiszáradt láprétek mindössze néhány képviselővel. Igazi lápi és mocsári vegetáció nagyon kevés található, éppúgy, mint nyílt homoki gyepek. Sajnos természet közelinek tekinthető erdő csak töredékesen, a Sóstói-erdő egyes erdőtagjaiban található. Fenti élőhelyek számos ritka, értékes, sok esetben nemzetközileg is veszélyeztetettnek tekintett fajnak adnak otthont. Ezek közül kiemelkedő értékűek például a fehér zászpa, tőzegpáfrány, pompás kosbor, magyar (homoki) csenkesz, kiskékű aszat, ligeti csillagvirág, epergyöngyike, valamint a vérfű boglárka lepke, fekete harkály, kuvik, bölömbika, nagy kócsag, ürge, gyurgyalag, piroslábú cankó, vidra, sisakos sáska.

A város közgyűlésének határozata 5 területen javasolta a védetté nyilvánítási folyamat megindítását, melyet az E-misszió Egyesület végez. A Nyírjes-Szik (104,7 ha) mára országos védelmet kapott, jelenleg pedig az Oláh-réti gyepek (117,5 ha) védetté nyilvánítási eljárása van folyamatban. Az Oláh-réti gyepek védetté nyilvánítási eljárásának lefolytatása után, annak tapasztalatait figyelembe véve indítható meg a másik három terület védetté nyilvánítási eljárása.

- Sóstói-erdő (369,2 ha)
- Kis-Teleki-rét (134,2 ha)
- Igrice mocsár bővítése (16,4 ha)

Országos szinten az 1.517 hektárnyi védett természeti terület mennyiségileg az első 5 közé helyezné városunkat, tehát méltán büszkélkedhetnénk helyi védettségű természeti területeinkkel, holott a védetté nyilvánításra javasolt területek összességében városunk teljes területének elenyészően kevés százalékát érintenék csak (mindössze 5 %).

Városunknak élni kellene a helyi védetté nyilvánítással járó lehetőségekkel, annak érdekében, hogy rendeződjön külterületeink egy jelentős és meghatározó részének sorsa, valamint, hogy zöldövezeteink fennmaradása továbbra is biztosítva legyenek.

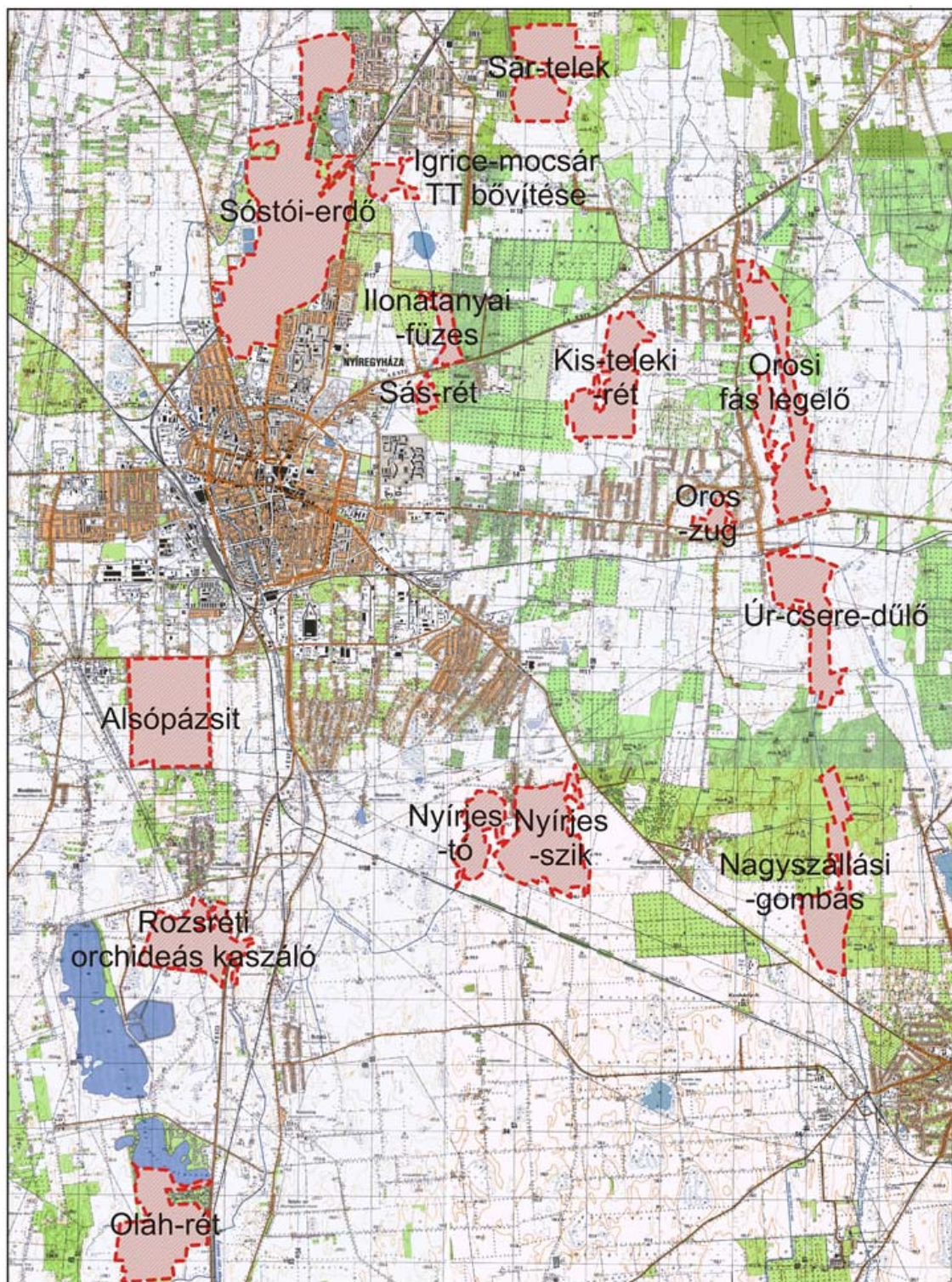
Helyi jelentőségű védelemre javasolt természeti területek

A következőkben azon területek bemutatását szeretnénk megtenni, amelyek az elvégzett felmérés során, a sokrétű alapokon nyugvó ökológiai értékelésben helyi jelentőségű védelemre érdemesek.

- Sár-telek,
- Sóstói-erdő,
- Ilonatanyai-füzes,
- Sás-rét,
- Kis-Teleki-rét,
- Oros-zug,
- Orosi fás legelő,
- Úr-csere-dűlő
- Nagyszállási-gombás
- Nyírjes-tó,
- Perjés-rét,
- Alsópázsit (homokpuszta gyepe),
- Rozsréti orchideás kaszáló,
- Oláh-rét,
- Igrice-mocsár TT bővítése.

Nyíregyháza város helyi jelentőségű védelemre javasolt természeti területeinek elhelyezkedését az 1. számú melléklet mutatja (a melléklet tartalmazza a már országos védettség alatt álló Nyírjes-sziket is).

Nyíregyházán az Igrice-mocsár és a Nyírjes-szik védett természeti terület

2. kép: A város helyi jelentőségű védelemre javasolt természeti területei

Igrice mocsár

Az Igrice mocsár a város északi oldalán, a város - Sóstóhegy – Ilonatanya által határolt háromszögben fekszik. Az 1852-ben kezdődő lecsapolásáig - a Bujtos mocsarával - együtt a város egyik legnagyobb mocsara volt. Értékét a város közelsége, valamint a benne található páratlan flóra- és faunavilág adja. Ezt az értéket a város is felismerte és 1992.-ben védetté nyilvánította. A vadászati hatóság vadászati kíméleti területté nyilvánította a több, mint 70 ha

nagyságú mocsarat. Kezelője a Felső – Tisza Alapítvány, amely pályázati úton nyert támogatással bemutató útvonalat létesített.

Nyírjes-Szík

A terület legnagyobb része tavasszal vízben áll, egy része (a középső területek még nyáron is) úgynevezett tocsogósok. A szélein kialakult szikes részekkel igen szép tájkép tárul a szemünk elé. A szikes gyepek (sziki útifű, sziki őszirózsa, zsióka), szikes nádas-zsiókás foltokkal tarkított. Néhol előbukkan a szikes talajfelszín, azaz vakszik foltok alakulnak ki. A terület középső részén nádas található, a szélein általában szárazabb, néhol a birkákat is belehajtják. Kevés kistűzű aszat (védett!) található a nádas szegélyében.

Városunk területén több olyan ritka fa- vagy cserjefaj, illetve fasor található, amely éppen ritkasága, kora vagy tradicionális jellege folytán megkülönböztetett figyelmet érdemel. Szabolcs – Szatmár Megye Tanácsának 1986. évi 1. számú, a helyi jelentőségű természetvédelmi területek, természeti emlékek védelméről szóló helyi rendelete több, megyei területet, parkot, rétet és egyedi fát védetté nyilvánított, köztük Nyíregyházán 3 faegyedet is.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Városüzemeltetési Irodája ezt a munkát tovább folytatta és az előterjesztése nyomán a Közgyűlés megalkotta az egyes helyi jelentőségű természeti emlékek védetté nyilvánításáról szóló 8/1998. (II. 15.) számú rendeletét. A rendeletalkotás célja a természeti emlékek károsodásának megelőzése, elhárítása, az eddig bekövetkezett károsodás csökkentése, megszüntetése, illetve fasorok esetén a hiányzó egyedek pótlása. A rendelettel (és annak módosításával) városunkban 20 fasor, egyedi fa- és cserje, valamint a Nyíregyházi Főiskola Botanikus Kertje lett védetté nyilvánítva.

Védett természeti értékek Nyíregyházán

1. *Taxus baccata* 2 db. Tiszafa Maczali söröző udvarán
2. *Ginkgo biloba* páfrányfenyőfa a Park Üzletház mellett
3. *Taxodium distichum* mocsárciprus a Szabadtéri Színpad területén
4. *Koelreuteria paniculata* csörgőfa a Petőfi téren
5. *Cercis siliquastrum* júdásfa a Művészeti Szakközépiskola területén
6. *Populus nigra* „*Italica*” jegenyenyár az Eszperantó tér – Erdősor sarkán
7. *Quercus robur* kocsányos tölgy a Sarkantyú u. 25. sz. házzal szemben
8. *Paulownia tomentosa* 3 db császárfa a Nagyposta előtt
9. *Platanus* sp. Platán a Polgármesteri Hivatal udvarán
10. *Paulownia tomentosa* 2 db császárfa az Állomás téren
11. *Ficus carica* 4 db fügebokor a Bethlen G. u. 83. sz. előtt
12. *Sophora japonica* japánakác fasor a Szent I. utcán
13. *Populus nigra* „*Italica*” 2 db jegenyenyár a Pazonyi téren
14. *Platanus x hispanica* platán fasor a Kiss E. utcán
15. *Populus alba* fehérnyár a BGYTKF területén
16. *Paulownia tomentosa* császárfa fasor a BGYTKF területén
17. *Sophora japonica* japánakác fasor a Dózsa Gy. utcán
18. A Nyíregyházi Főiskola Botanikus Kertje
19. *Corylus colurna* törökmogyoró fasor a Nádor utcában
20. *Sophora japonica* japánakác fasor az Árok utcán
21. *Platanus x hispanica* platán fasor a Vasvári P. utcán
22. *Sequoiadendron giganteum* mamutfenyő a Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság székházának udvarán Kótaji u. 33. szám alatt.

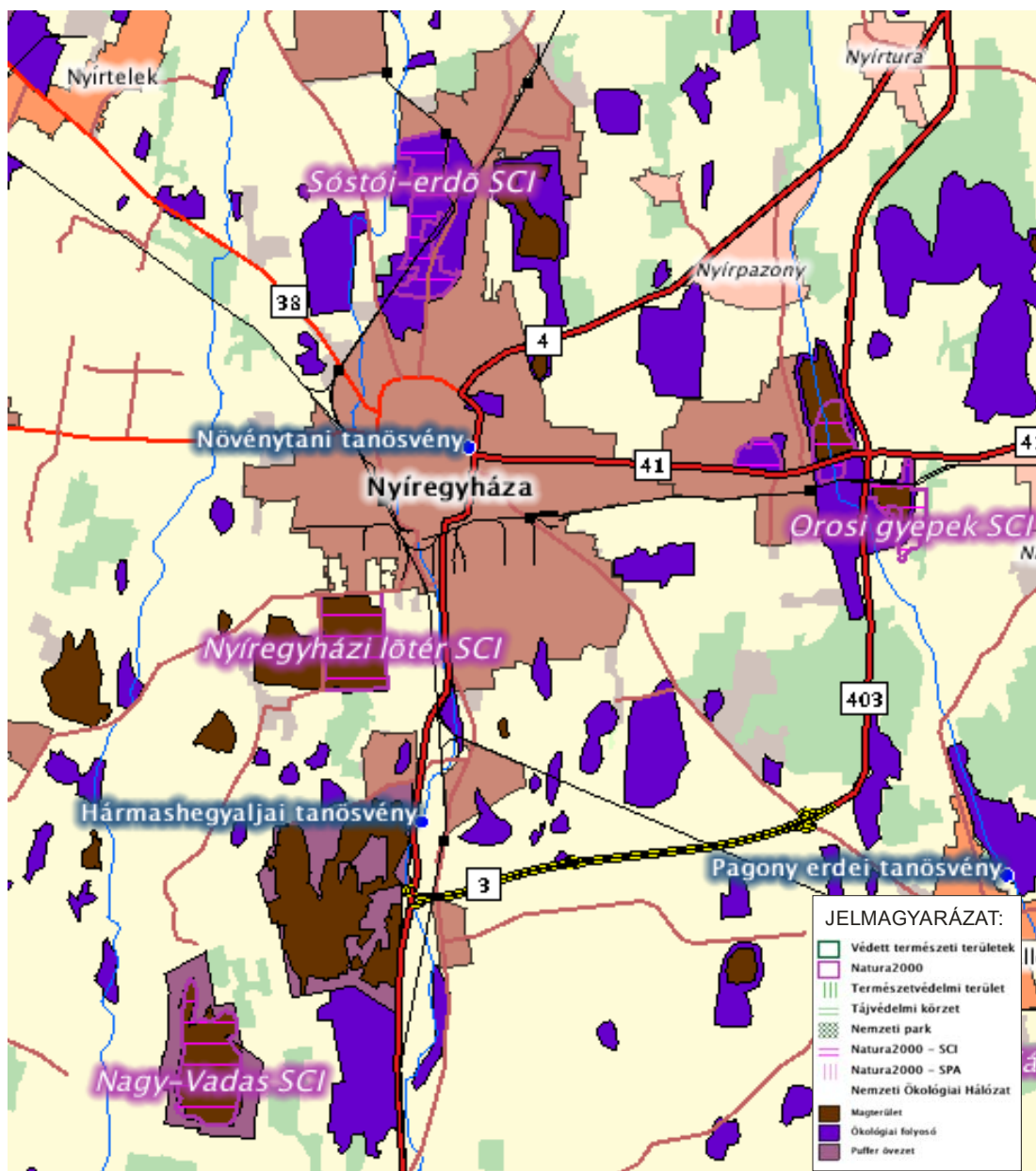
Nyíregyháza város területén az alábbi területek részei a Natura 2000 hálózathoz.

Kiemelt jelentőségű különleges természet-megőrzési területek: Nagy-Vadas, Nyíregyházi lőtér, Sóstói-erdő.

Különleges természet-megőrzési terület: Orosi-gyepek

A Natura 2000 hálózat részét képező területek hasznosítása során az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet, valamint a Natura 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól szóló 269/2007. (X.18.) Korm. rendelet bekezdéseit kell alkalmazni.

A város területén több mint egy tucat terület tartozik a Nemzeti Ökológiai Hálózathoz.

3. kép: A város természeti védelem alatt álló területei

2.5. Települési és épített környezet

A város szerkezetét alapvetően meghatározza a kettős körgyűrűs, sugaras szerkezetű úthálózat. A belső, részben még kiépítetlen kiskörút a szűken értelmezett városmagot határolja, a külső nagykörút a belváros hagyományos beépítésű részeit és az Érkert lakótelepet fogja körül, tehermentesítve a belvárost a – jellemzően nagy – átmenő forgalomtól. A sugárutak – Nyíregyháza mezővárosi funkciójából adódóan – a szomszédos vásártartó települések felé vezető utak mentén alakultak ki, ezekhez illeszkedik a város közútrendszerének hálózata. Hiányzik egy harmadik körgyűrű is, amely a városrészek közötti jobb összeköttetést és a belváros további tehermentesítését szolgálná.

A központi városmagot is magában foglaló Belső lakóterület tömöríti a város népességének 20%-át, valamint itt koncentrálódnak a közfunkciót betöltő, kereskedelmi és szolgáltató intézmények. A belváros a hagyományos és a modern városközpont eltérő karakterének erőteljes konfliktusával jellemezhető. A belváros köré nagy népsűrűségű lakótelepek épültek (Jósvaváros, Örökösfield, Érkert), amelyek a város területének 4%-án a lakosság 26%-át tömörítik. A kertvárosias és a falusias jellegű területeken él a lakosság 43%-a. Sok esetben ezek a városrészek a városon belüli migráció nyertesei, ezért korstruktúrájuk általában fiatalos. Az elsősorban lakófunkciót betöltő városrészekben belül kirajzolódnak kedvezőbb társadalmi, gazdasági és környezeti mutatókkal rendelkező területek (pl. Sóstógyógyfürdő, Korányi kertváros, Sóstói úti villanegyed), valamint beazonosíthatók kedvezőtlenebb folyamatokkal jellemezhető városrészek (pl. Himes, Tokaji úti kertváros).

A város szociális szempontból leginkább veszélyeztetett, szegregált területei a Huszártelep és a Keleti lakótelep. A lakosság korosztályos megoszlására az idősek alacsony aránya jellemző, aminek háttérében a magas természetes szaporodás és a kedvezőtlen környezet-egészségügyi feltételek állnak. Az ipartelepek együttes területe megközelíti a 6 km²-t. A barnamezős ipari területek a nagykörúttól nyugati és déli irányban helyezkednek el, több esetben lakóövezetek közé ágyazódva, míg a zöldmezős és távlatilag bővíthető ipari park a város belterületétől délre, kiemelt közlekedési csomópontban fekszik. A város peremterületein több nagyobb bevásárlóközpont épült.

4. kép: A belváros látképe

A Jósavárosi városrész elmúlt években történt rehabilitációjának I. ütemének megvalósítása is jelzi, hogy komplex beavatkozások hatására a lakótelepeken is beindítható a felzárkózási folyamat.

Az elmúlt években megkezdődött a Vay Ádám, Báthory és Damjanich laktanyák rehabilitációja, sétáló utca került kialakításra a Dózsa György utca Korzó üzletház és a római katolikus templom közötti részén, megújult a Sóstó és megtörtént a város több jelentős intézményének (Megyei könyvtár, Jósza András múzeum) rehabilitációja is. A panel-program keretében közel 150 lakóépület felújítása történt meg.

A város több tucat a települési és épített környezetet lényegesen befolyásoló programmal rendelkezik, ezek szinte mindegyike beadásra került különböző pályázati forrásokra, melyek eredményeként több projekt már támogatást kapott sok pedig a pályázat elbírálási szakaszban van.

A települési és épített környezetre vonatkozó adatok Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2008. évi Integrált Városfejlesztési Stratégiájából származnak, illetve a városi főépítésszel és a főkertésszel egyeztetésre kerültek.

A megvalósításra kerülő programok közül az egyik legjelentősebb „*A belvárosi terek integrált funkcióbővítő fejlesztése Nyíregyházán*” című program.

A legújabb kor városaiban a technika fejlődése, valamint az általános és egyre gyorsuló ütemben növekvő motorizáció olyan fokú veszélyforrásokat teremtett, amelyeknek kompenzálása csak tudatosan tervezett, fenntartott és üzemeltetett zöldfelületekkel lehetséges. A zöldterület definíciójában, az egyes források közt lényegi különbségek vannak. A Magyar értelmező kéziszótár (1990) tágabban értelmezi: „Növényzettel borított városi terület. (kert, park stb.)”, a KSH definíciója szűkebb: „Városi zöldterület: a település mikroklímájának javítására, szerkezetének tagolására szolgáló, nagyjából részben növényzettel borított, korlátozás nélkül, nyilvánosan látogatható terület”. Budapest statisztikai évkönyve a „zöldterület-gazdálkodás”-ról közöl adatokat, ez alatt viszont csak a „parkterületek”-et (ezen belül „belterjesen gondozott/külterjesen gondozott/játszóter/virággal beültetett”) és „Parkerdő, pihenőerdő, védőterület”-et érti.

A városok zöldfelülete általában rendszert alkot. E rendszernek három alaptípusa van, majd e típusoknak további változatai ismertek. A gyűrűs zöldfelület a városmagot több, egymással párhuzamos zöld gyűrűvel fogja közre. A sugaras rendszerben a városközpontból kiindulva ék alakban, a kivezető utak mentén nagy, egyre szélesedő zöldfelületek létesülnek. A szigetes rendszerben egymástól megfelelő távolságra önálló funkciójú zöldfelületek vannak (ide tartozik városunk zöldfelületi rendszere is). Természetesen a valóságban ritkán találkozunk a három alaptípus tiszta formájával, leginkább ezek valamelyik kombinációja ismerhető fel.

A város zöldfelülete használat szempontjából három csoportba sorolható:

1. korlátlan közhasználatra szánt zöldfelület
2. korlátozott közhasználatú zöldfelület
3. közhasználat elől elzárt zöldfelület

Városunkban a közismert intézmények közül vannak olyanok, amelyek jelentős zöldfelülettel (pl. Papírgyár, Gumigyár, volt SZÁÉV – telep) vagy intenzív fenntartású parkkal (pl. Megyeháza, Városháza, Strand) rendelkeznek. Számos közintézmény (iskolák, óvodák, telephelyek) bír olyan zöldfelülettel, amely nyilvántartásra érdemes lenne.

Ha kiterítjük a város térképét, akkor legfeltűnőbbek a várost övező egybefüggő zöld foltok, ezek azonban sajnos nem a szűk értelemben vett „város” területén vannak, hanem azt övezik. A szűken értelmezett város zöldfelületei első ránézésre szigetes elrendezésűek, de alaposabban szemlélve rájöhethetünk, hogy az egyes egységek többé – kevésbé összefüggenek egymással. Ez igen szerencsés elrendezés, mivel a zsúfolt városi beépítést zöld terek, fasorok oldják fel. Különleges egységet képez az Északi Köztemető.

A nagy egybefüggő zöldfelületi egységeket lakótelepek parkjai adják. Városunk belterületén 786,4943 ha a közterületeken lévő zöldfelület nagysága. Ez az adat azonban nagyon sok kis részegységből tevődik össze, így megbízhatósága csak 70-80%. A lakossági közterületi zöldfelületi mutató ennek alapján 65,5 m²/fő (a Sóstói erdőt nem beleszámítva), ez (még most) messze kimagasló eredmény a korábban országosan ajánlott 21-30 m²/fő mutatóhoz képest.

Az ingatlankataszter szerint nyilvántartott 786,4943 ha belterületi zöldfelületből jelenleg 192,0717 ha a parkfenntartásba bevont terület, ez az összterület 24,4%-a.

A zöldfelület egyik funkcionális egysége a játszótér. Városunk e tekintetben jól ellátott, hiszen a gyerekek közel száz játszóteret használhatnak, amelyeknek átlagos területe 1202 m². A játszótérek felszerelése sok esetben elavultak, de a Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft. minden évben 10-20 játszótér felújítását végzi el (2008. évben 20 játszótér felújítására kerül sor). A játszótérek folyamatos karbantartása, felújítása mellett a játszótérek állapota egyre jobbá válik.

Nyíregyháza az éves költségvetéseiben a teljes összeg 0,8 -1,1 %-át fordítja parkfenntartásra, míg a nyugati országokban ez kb. 3,0 -3,5 %.

A város zöldfelületeiről – a viszonylag csekély fenntartási költségek ellenére – elmondhatjuk, hogy állapotuk megfelelő. A zöldfelület fenntartást végző Önkormányzati tulajdonú Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft., valamint annak alvállalkozói, továbbá az Önkormányzat zöldfelület gazdálkodással foglalkozó munkatársai igyekeznek munkájukat nagyon becsületesen a város és annak zöldfelületeinek javára végezni.

A Város zöldfelületeivel kapcsolatban az egyik legérthetlenebb, de legegyszerűbben kiküszöbölhető problémát a média hozzáállásában látjuk. Ha egy előregedett veszélyes fa kivágására sor kerül, az valamennyi városi médiában tragikus vezető hírként jelenik meg, de ha teljes utca fasor rendezésére kerül sor a média képviselő tudósítani sem hajlandóak az átadásról.

Történelmünk, kultúránk fontos részét képviselik a különböző korokból ránk maradt építészeti alkotások, műemlékek, régészeti lelőhelyek. Ezek a települések arculatának jellegzetes meghatározói, így védelmük, állaguk megóvása közös érdekünk. Ez nemcsak egyes épületeket, hanem jellegzetes utcasorok, népi építészeti alkotások, és a településképi együttes egészét kell, hogy érintse.

Az épített környezet legértékesebb emlékeinek és értékeinek megtartása a műemlékvédelem feladata. A műemlékek és a műemléki környezettel kapcsolatos eljárási szabályokról. A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. Sz. törvény rendelkezik

A város területén több ezer régészeti szempontból fontos lelőhely található, ezek nyilvántartását és az egyes beruházások esetén történő feltárásukat a Jósa András Múzeum végzi.

2.6. Hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 44/2007. (XII.18.) rendelete (amely a 36/2002. (2003.1.01.) számú rendelet módosítása) alapján 2008. január 01-től a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatási feladatokat a Térségi Hulladék – Gazdálkodási Kft. látja el Nyíregyháza közigazgatási területén.

Nyíregyházán 2006. évben a Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások száma 45.413 volt, az összes elszállított települési szilárd hulladék mennyisége pedig 42.800 tonna.

Nyíregyházán 21.000 db kertes házban vezették már be a zsákos szelektív gyűjtést, mely hatékonyabbá teszi a papír és műanyag hulladék elkülönítve történő gyűjtését. A zsákos gyűjtés mellett bevezetésre került a házhoz menő elektronikai hulladékgyűjtés is.

Nyíregyházán a Térségi Hulladék-Gazdálkodási Kft. a növényi eredetű bomló szerves anyagok keletkezésük helyén történő begyűjtését is biztosítja a kertes házban élők számára. A biohulladékok tárolására szolgáló 10.000 db 120 literes edényeket Nyíregyháza Megyei Jogú Város Önkormányzata térítésmentesen bocsátotta a családi házas övezetekben lakók rendelkezésére.

Az őrzés nélküli, folyamatosan rendelkezésre álló hulladékgyűjtő szigeteken a lakosság ingyenesen helyezheti el a különválogatott papír, műanyag, fehér és színes üveghulladékát, valamint a kiürült italos-kartondobozokat és a fém csomagolási hulladékokat. Jelenleg Nyíregyházán kb. 190 gyűjtőszigetet kereshetnek fel a lakosok, s helyezhetik el az edényekben a feleslegessé vált újrahasznosítható hulladékokat.

5. kép: Hulladékgyűjtő sziget

Nyíregyháza város közigazgatási területén jelenleg egy hulladékgyűjtő udvar üzemel. A hulladékgyűjtő udvar a hazai jogszabálynak és az Unió előírásainak megfelelően került kialakításra.

A hulladékgyűjtő udvarban a lakosság díjtalanul leadhatja (kis mennyiségben) a háztartásban keletkező:

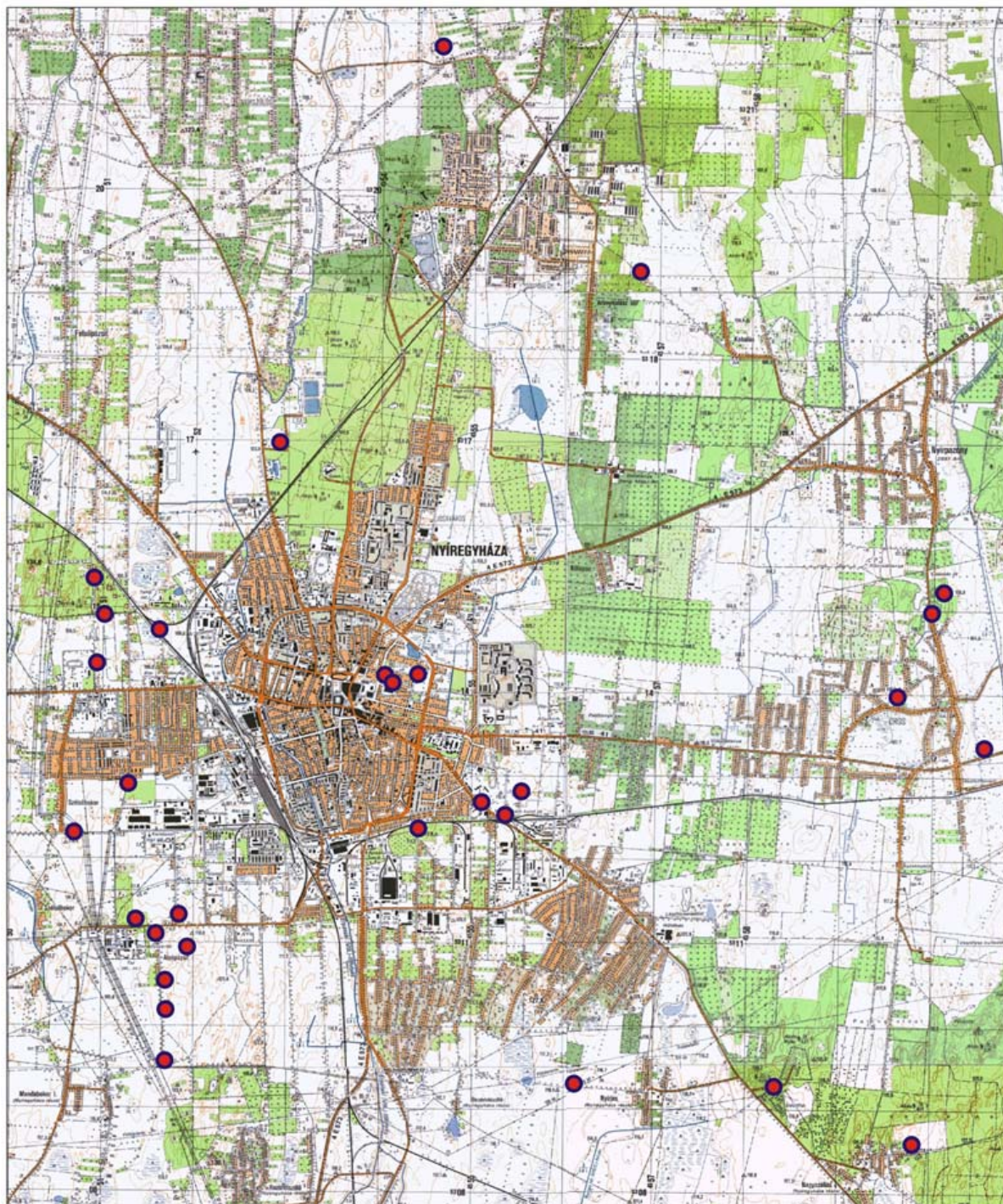
- a települési szilárd hulladék elkülönítetten gyűjtött, hasznosítható frakcióit (papír, műanyag, fém, üveg hulladék, italoskarton doboz)
- a veszélyes hulladékot, például:
 - lejárt szavatosságú gyógyszer
 - használt sütőolajat, zsiradékot,
 - olajos hulladékot (rongyot, szűrőt, flakont),
 - fáradt olajat,
 - akkumulátort,
 - szárazelemet
 - festékes, hígítós, vegyszeres göngyöleget,
 - aeroszolos készítményeket,
 - elhasznált nyomtatópatront,
 - fénycsöveket,
 - elektronikai hulladékot
- a nagyobb méretű lomokat,
- a biohulladékot
- 1 m³-ig építési törmeléket.

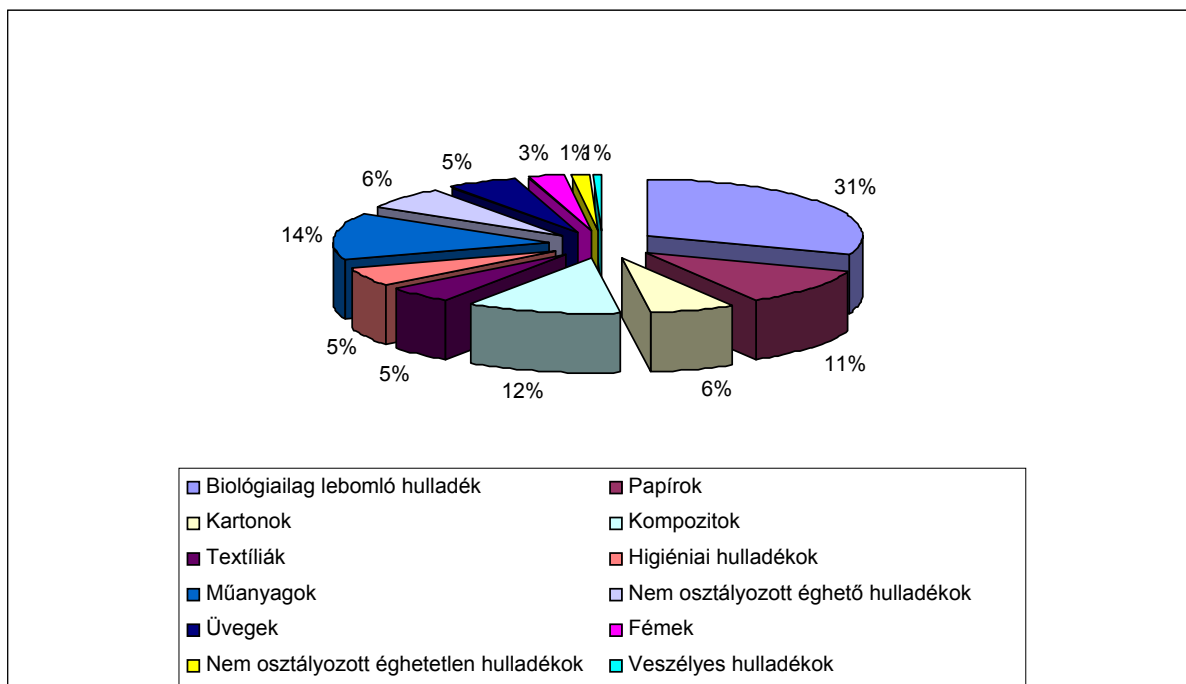
6. kép: A Korányi úti hulladékudvar

Sajnos Nyíregyházán is – mint az ország valamennyi településén – sok tudatlan ember a természetet tekinti a hulladék elhelyezésére a legmegfelelőbb területnek, ezért főleg a város külterületein igen sok illegális hulladéklerakást találhatunk. Az E-misszió Egyesület 2000. és 2003. években is készített felmérést a városban található illegális hulladéklerakások

helyszínéről. 2000-ben még több mint 80 illegális hulladéklerakást találtak 2003-ban pedig már csak 39-et.

7. kép: A hulladék kommandó program keretében felmért illegális hulladék lerakással leginkább érintett területek a városban

3. ábra: A települési szilárd hulladék összetételének alakulása Nyíregyházán (Térségi Hulladék-gazdálkodási Kft. adatszolgáltatása alapján)

A Szabolcs-Szatmar-Bereg Megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási program a 3. fejezetben kerül bemutatásra.

Nyíregyháza város területén - a Nyírségvíz Zrt. és a Központi Statisztikai Hivatal adatai alapján - a közüemi szennyvízcsatorna-hálózat hossza 336,3 km, a közüemi szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások száma 40.088 db (81%), az elvezetett szennyvíz mennyisége 7.284.000 m³, és az egy lakosra jutó elvezetett szennyvíz mennyisége pedig 37,7 m³ volt 2007. évben.

A város teljes területén a szennyvízcsatorna hálózatot és a szennyvíztisztító telepet –az ivóvíz ellátás biztosítása mellett- a Nyírségvíz Zrt. üzemelteti.

Ma már nyugodtan mondhatjuk, hogy a Nyíregyháza Megyei Jogú Városban keletkező mintegy 22.000 m³/nap mennyiségű szennyvíznek a tisztítása oly mértékben korszerűsödött, hogy az minden vonatkozásban kielégíti az európai uniós tisztítási követelményeket, ugyanakkor az üzemeltetés is rendkívül gazdaságossá vált. A Nyírségvíz Zrt. szennyvíztisztító telepe az ország egyik legmodernebb telepe lett, ezzel megvalósult a régió egyik legfontosabb környezetvédelmi beruházása.

A szennyvíztisztító telep tisztított vizének a befogadója a VIII. számú főfolyás. A tisztított szennyvizek minőségére előírt határértékeket a 28/2004. (XII.25) KvVM rendelet részletezi, amelyben előírt határértékeket a szennyvíztelepről kibocsátott tisztított szennyvíz szennyezőanyag koncentráció nem éri el.

A Nyíregyháza és térsége szennyvíz csatornázási és szennyvíztisztítási program a 3. fejezetben kerül bemutatásra.

8. kép: A szennyvíztisztító telep látképe

2.7. Zaj- és rezgésvédelem

A környezeti zaj egyre inkább meghatározó szennyezője környezetünknek, és mára Európaszerte az egyik legsúlyosabb környezeti problémaként emlegetik.

A 280/2004. (X. 20.) Korm. rendelet rendelkezik „a környezeti zaj értékeléséről és kezeléséről”. A rendelet stratégiai zajtérkép és intézkedési terv készítésére kötelezi különböző határidőkkel:

- Budapestet és vonzáskörzetében az Önkormányzatokat,
- a 100 000-nél több lakosú városok esetén az Önkormányzatokat,
- a fő közlekedési létesítmények által a külön jogszabály szerinti beépítésre szánt területek esetén a gazdasági és közlekedési miniszter által kijelölt szervezetet.

Nyíregyháza városnak a véglegesített stratégiai zajtérképét 2012. június 30-ig kell elkészítenie. A stratégiai zajtérképet a város még nem készítette el, de 2009 évre tervezi erre vonatkozó pályázat benyújtását.

A Gazdasági és Közlekedési Minisztérium a Közlekedéstudományi Intézet Kht.-t bízta meg az évente 6 millió jármű áthaladásánál nagyobb forgalmat lebonyolító nagy forgalmú közutakra vonatkozó stratégiai zajtérkép készítésével. A számítások a Magyar Közút Állami Közútkezelő Fejlesztő Műszaki és Információs Kht. részéről közétett, 2004. évi forgalmi adatokon alapulnak.

Nyíregyháza város esetében a következő főutakra készítette el a Közlekedéstudományi Intézet Kht. a stratégiai zajtérképet.

Útszám	Útkategória	Határoló km-szelvények	Szakasz hossza (km)	Lakóövezet jelleg az útszakasz környezetében
4	Elsőrendű út	270+825 – 276+101	5,276	Városias, Intézményes, Lakótelepi, Családi házas, Más lakóövezeti jellegű
41	Elsőrendű út	1+200 – 5+134	3,934	
36	Másodrendű út	45+603 – 52+463	6,860	
3317	Összekötő út	55+334 – 57+320	1,986	
4911	Összekötő út	0+777 – 6+214	5,437	

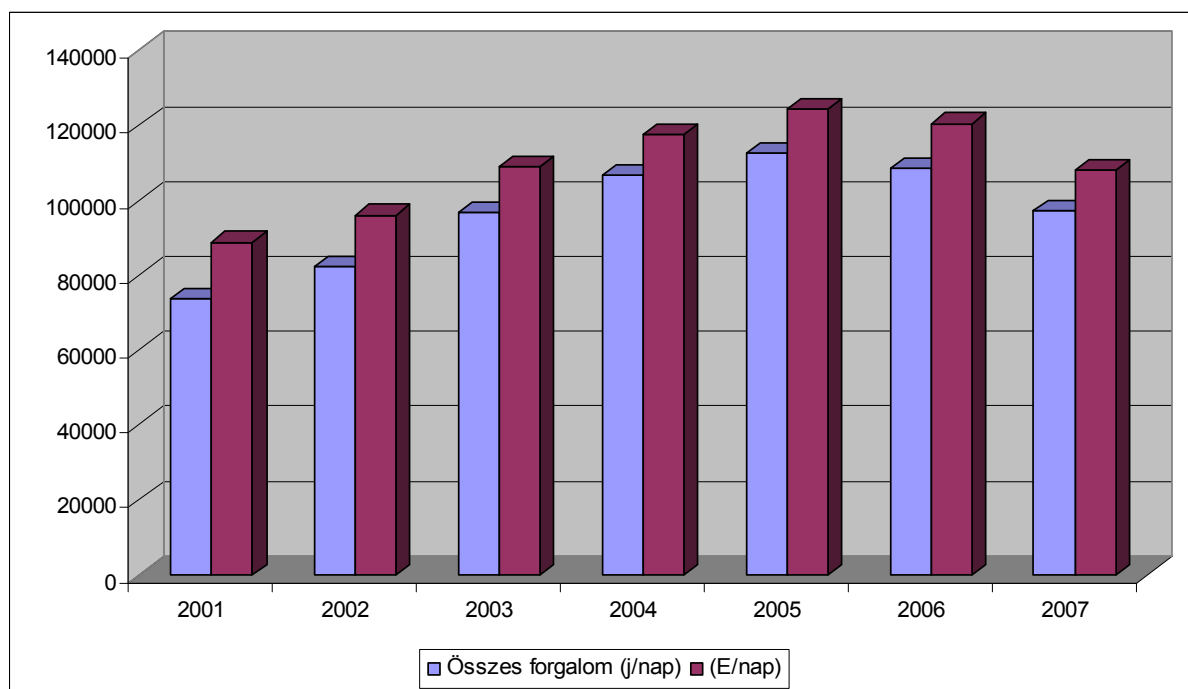
A stratégiai zajtérkép fenti útszakaszokra vonatkoztatott számítása alapján Nyíregyháza város területén azon lakosok becsült száma, akik olyan lakóépületekben élnek, ahol a legzajosabb homlokzatot érő zajterhelés a nappali időszakban meghaladja a határértéket.

Zajterhelés értéke (dB)	Lakosságszám	Iskolák, óvodák száma	Kórházak száma
55-59	1774	1	-
60-64	2927	1	-
65-69	6039	1	-
70-74	1011	-	-
75-	5	-	-

Nyíregyháza város területén azon lakosok becsült száma, akik olyan lakóépületekben élnek, ahol a legzajosabb homlokzatot érő zajterhelés az éjszakai időszakban meghaladja a határértéket.

Zajterhelés értéke (dB)	Lakosságszám	Iskolák, óvodák száma	Kórházak száma
50-54	2415	1	-
55-59	6414	1	-
60-64	1240	-	-
65-69	14	-	-
>70	0	-	-

Nyíregyháza legzajosabb területei a stratégiai zajtérkép készítésével érintett legforgalmasabb területek. A vizsgált útszakaszok mindegyikén 5-10 dB értékű határérték túllépés mutatható ki a 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM együttes rendeletben megállapított zajterhelési határértékekhez képest, az útszakaszok két oldalán mintegy 100-100 m-es széles sávban lépi túl a határértéket a zajterhelés.

4. ábra: Nyíregyházán a 6 millió jármű áthaladásánál nagyobb forgalmat lebonyolító nagy forgalmú közutak (4. sz. út, 41. sz. út, 36. sz. út, 3317. sz. út, 4911. sz. út) belterületi forgalmának változása 2001 és 2007 között (Magyar Közút Kht. forgalomszámlálási adatai alapján)

3. A VÁROS LEGFONTOSABB FOLYAMATBAN LÉVŐ KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJAINAK ISMERTETÉSE

Nyíregyháza város jelenleg futó legjelentősebb és legnagyobb költségvetésű környezetvédelmi programjai a

- A Nyíregyháza és térsége szennyvíz csatornázási és szennyvíztisztítási program, és a
- A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási program.

A két program megvalósításával a város szennyvizeivel és a megye hulladékgazdálkodásával kapcsolatos valamennyi hiányosság megoldásra kerül, talán egyetlen kivétellel, mely a folyékony- és szilárd hulladékok illegális elhelyezésének problémája, mely csak jóval hosszabb folyamat révén az emberek szemléletének megváltoztatásával érhető el.

3.1. A Nyíregyháza és térsége szennyvíz csatornázási és szennyvíztisztítási program

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlése kihasználva az európai uniós csatlakozás kínálta lehetőségeket, 2003 novemberében a 305/2003. (XI. 27.) számú határozatával döntött arról, hogy pályázatot nyújt be az Európai Unió Kohéziós Alapjához Nyíregyháza és térsége szennyvízelvezetési és szennyvíztisztítási programjának megvalósítására.

Az azóta eltelt időszakban a program részletes tervezési munkarészei elkészültek, így rendelkezésre állnak az egyes projektelemek vonatkozásában az elvi vízjogi és vízjogi létesítési engedélyezési tervek, engedélyek.

A program a szennyvízelvezetés- és tisztítás tekintetében a nyíregyházi szennyvízelvezetési agglomerációra terjed ki, melyhez a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési- és Tisztítási Megvalósítási Programban (25/2002. Korm. rendelet) meghatározottak szerint Nyíregyházán, mint az agglomeráció központi településén kívül Kótaj, Kálmánháza és Nyírpazony települések tartoznak.

A program kidolgozásánál a következőket vették figyelembe:

- Az agglomerációhoz tartozó települések csatornázottak, ezért a projektnek nem része a települések csatornázása.
- A települések szennyvíztisztító telepekkel nem rendelkeznek, szennyvizük Nyíregyházára kerül bevezetésre.
- Az előző pont figyelembevételével a városi szennyvíztisztító telep fejlesztése.

A program során az alábbi intézkedések kerülnek megvalósításra:

- Nyíregyháza és agglomerációjában a szennyvízelvezetés és gyűjtés megoldása,
- Nyíregyháza és agglomerációjában a szennyvíztisztítás és a szennyvíziszap kezelés megoldása,
- A szennyvíztisztítás és az iszapkezelés során keletkezett szennyvíziszap ártalommentes elhelyezése.

A program műszaki tartalma a következő:

1. Nyíregyháza belterületi hálózatfejlesztés
2. Nyíregyháza agglomeráció hálózatfejlesztés
3. II. sz. szvtt. Nyomóvezeték
4. Főgyűjtők átépítése
5. Hálózatracionalizálás, helyi beavatkozások
6. Szaghatás kezelés
7. II. sz. szvtt. Fejlesztése
8. Komposztáló telep építése.

A Programra vonatkozó adatok a projektgazda Nyíregyháza város Önkormányzata bocsátotta rendelkezésünkre.

3.2. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási program

Nyíregyháza város részt vesz a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Települési Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulás által irányított Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási programban melynek feladata:

A társult önkormányzatok közigazgatási területén összehangolt fejlesztések, közös programok kialakítása abból a célból, hogy a megyében korszerű, EU konform, regionális hulladékgazdálkodási rendszer kerüljön kialakításra, mely magába foglalja a hulladék gyűjtését, válogatását, újrahasznosítását, illetve a válogatási maradványok korszerű EU szabályozásnak megfelelő lerakóban való elhelyezését. Ehhez kapcsolódó technikai és technológiai módszerek kialakítása az eszközök beszerzése, a szükséges beruházások megvalósítása, az illegális, vagy felhagyott hulladéklerakók rekultivációja.

A Program I. ütemének megvalósítására az önkormányzatok által 2006-ban megalakított Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulás 2006. március 29-én

Támogatási Szerződést kötött a Kohéziós Alap Közreműködő Szervezetével, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztériummal.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye lakónépessége 583 240 fő, a 11 társuló Borsod-Abaúj-Zemplén megyei település lakónépessége összesen 12 102 fő, a fejlesztés összesen 595 342 fő ellátására terjed ki.

A regionális hulladékgazdálkodási rendszerhez csatlakozott települések, a konzorciumi szerződésben, megállapodtak, hogy a régió belül három önálló gyűjtőközetet alkotnak.

MEGNEVEZÉS	A települések száma (db)	A lakosok száma (fő)
Nyíregyháza és Térsége Hulladék Gazdálkodási Társulás (Nyíregyháza központtal)	72	333 482
Felső-Szabolcs és Bereg Térsége Regionális Hulladék Gazdálkodási Társulás (Kisvárdai központtal)	79	137 342
Szatmári Regionális Hulladék Gazdálkodási Társulás (Nagyecsed központtal)	89	124 518
ÖSSZESEN	240	595 342

A projekt megvalósítására két szakaszban kerül sor. A jelenleg futó I. ütem a projekt teljes költsége közel tíz milliárd forint, melynek legnagyobb részét a tervezési és kivitelezési tender alkotja.

Az I ütemben megvalósuló beruházás:

- 2 zöldmezős regionális hulladéktelep (Nagyecsed, Kisvárdai) megépítése,
- nyíregyházi hulladékválogató telep megépítése,
- több mint 8 km útépítés,
- az építés előkészítése,
- tervezési, engedélyezési feladatok ellátása, kiviteli tervek készítése,
- bezárt elhagyott, szabálytalan hulladéklerakók rekultivációjának tervezése,
- a Nyíregyházi hulladékkezelő telepen új depónia kerül kialakításra.

Már látható, hogy a program második ütemében a korábbi terveknel kisebb léptékű és gazdaságosabb programot kell készíteni. Ennek egyik oka, hogy a Magyarországon erre a célra uniós forrásokból felhasználható keret szűkösebb az eredetileg elképzeltnél.

A Programra vonatkozó adatok a projektet irányító Észak-Alföldi Regionális Környezetgazdálkodási Kft.-t bocsátotta rendelkezésünkre.

9. kép: Hulladékból termék kiállítás a Nyíregyházi Főiskolán a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási program kommunikációjának keretében

10. kép: Szelektív hulladékgyűjtés a Korányi úti hulladékudvarban

4. A 2001-2007 KÖZÖTTI PROGRAM ÉRVÉNYESSÉGI IDEJE ALATT MEGVALÓSULT JELENTŐSEBB KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMOK ÖSSZEGZÉSE

Nyíregyháza Megyei Jogú Város 2001-2007 közötti időszakra vonatkozó Környezetvédelmi Programját a város közgyűlése a 336/2001. (XII.17.) számú határozatával fogadta el.

A Programot a város megbízásából az 1-MÁSÉRT STÚDIÓ Bt. készítette el. A Program készítésében neves környezetvédelmi szakemberek vettek részt. Konzultációt folytattak a program készítése során valamennyi olyan cég, intézmény, szervezet vezetőjével vagy környezetvédelmi felelősével, akiknek a működése jelentősen befolyásolja a környezet állapotát.

A Program felépítése logikus, jól kidolgozott volt, megfelelt a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. Törvényben a Környezetvédelmi Programok készítésére vonatkozó előírásoknak.

A program Kiemelt (rövid távú) projektekre és Hosszú távú projektekre osztotta fel a megvalósítandó feladatokat az alábbiak szerint:

Kiemelt (rövid távú) projektek

- Környezetbarát közlekedési projekt,
- Zöldfelület projekt,
- Természetvédelem projekt,
- Kompakt városszerkezet projekt,
- Hulladékgazdálkodási projekt,
- Környezetszennyező illegális tevékenységek felszámolása,
- Energiahatékonysági és megújuló energia projekt,

Hosszú távú projektek

- Az ivóvízbázis és a felszíni és felszín alatti vizek védelme projekt,
- Levegőminőség monitoring projekt,
- Az épített környezet védelme projekt,
- Környezettudatos vállalat irányítás projekt,
- A mezőgazdasági eredetű talajszennyezés csökkentése projekt,
- A mezőgazdasági tevékenység légszennyező hatásainak csökkentése projekt,
- Ipari légszennyezés csökkentése projekt,
- Roncsolt területek helyreállítása projekt.

A 2001-2007 közötti időszakra vonatkozó Környezetvédelmi Programban meghatározott feladatok közül a város pénzügyi lehetőségeihez mérten igyekezett valamennyi javasolt feladatot végrehajtani. A feladatok nagy része teljes egészében megvalósult. Azon feladatok melyek nem vagy csak részben kerültek megvalósításra jelen Környezetvédelmi Program programelemei között is szerepelnek.

5. A KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM SZAKÁGANKÉNTI FELADATAI

Nyíregyházán a környezetvédelmi infrastruktúra kiépítettsége, pl. az ivóvízellátás, a csatornázottság magas szintű. A közelmúltban került felújításra és fejlesztésre az I. számú szennyvíztisztító telep biológiai és kémiai tisztító fokozattal. Folyamatban van a város szennyvíztisztítással és hulladékgazdálkodással kapcsolatos hiányosságainak pótlása a következő programok alapján:

- „A Nyíregyháza és térsége szennyvízcsatornázási és szennyvíztisztítási program”

és a

- „A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási program”.

A két Európai Unió és magyar állami segítséggel megvalósuló program nagyban hozzájárul a város, és annak agglomerációja és a megye környezeti állapotának javításához is.

A lakóterületek terjeszkedése vagy az új ipari, kereskedelmi létesítmények természetesen az infrastruktúrával szemben folyamatosan újabb mennyiségi igényeket támasztanak. Az elkövetkező években azonban a mennyiségi építkezés helyett a minőségi fejlesztés kerül előtérbe: a meglévő infrastruktúra karbantartása, folyamatos minőségi fejlesztése, új technológiai megoldások alkalmazása stb. A környezetvédelemben feladata is megváltozik: növekvő hangsúlyt kap az újabb környezeti problémák megoldása, a környezeti ártalmak megelőzése, az erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás, a tervezés és a környezetgazdálkodás továbbfejlesztése, új eszközök és módszerek (pl. az együttműködés, a közszféra példamutatása stb.) alkalmazása.

A környezetvédelem ilyen irányban történő minőségi fejlesztése jól illeszkedik a város Integrált Városfejlesztési Stratégiájához, amelyben fontos szerep jut a környezeti szempontoknak. A stratégia célja „egy valóságos európai színvonalú város” létrehozása, amelyben a tiszta, élhető, egészséges környezet hozzájárul a várható élettartam kiterjesztéséhez, és amelynek gazdaságában jelentős súlya van a kis- és középvállalatoknak, és a környezetvédelmi iparnak.

A város 2007-2013 közötti fejlesztéseinek összefoglalására létrehozta a Bencs Programot, melyben valamennyi a város által megvalósítani tervezett program szerepel 2013-ig. A programban a Környezetfejlesztés és az Energia-közmű fejezetek teljes egészében, a Közlekedés és Energia Operatív Program és a Kohéziós Alap fejezetek pedig részben a környezetvédelemmel is foglalkoznak. A Bencs Program által tervezett fejlesztések mindegyike szerepel jelen Környezetvédelmi Programban.

A KÖRNYEZETVÉDELEM HOSSZÚ TÁVÚ CÉLJAI ENNEK MEGFELELŐEN A KÖVETKEZŐK:

1. A környezetminőség javítása, élhető, egészséges városi környezet kialakítása

Az élhető, vonzó városi környezet megteremtéséhez mindenekelőtt az egészségre veszélyes környezeti ártalmak csökkentésére (a levegő, a víz, a talaj szennyezésének visszaszorítására, valamint a zajterhelés korlátozására) van szükség. Ezek a környezeti terhelések közvetlenül hatnak az emberi egészségre, s a szennyezőanyag, a terhelés fajtájától függően légúti és rákos

megbetegedéseket, idegrendszeri zavarokat vagy allergiát stb. idéznek elő. A nyilvánvaló környezeti ártalmak kiküszöbölése azonban önmagában még nem teszi a várost vonzóvá. A vonzerőhöz a kedvező munkalehetőségeken, a társadalmi környezeten, kulturális, sportolási, művelődési, pihenési lehetőségeken stb. kívül az egészséges természeti környezet s a hozzátartozó biológiai sokféleség, az ápoltság zöld területek (amelyek egyben a levegőszennyezés és a zajártalom mérséklésének is az eszközei), az esztétikus épített környezet, a környezeti biztonság is hozzátartozik. Ezek nélkül a város versenyképessége erősen csökken.

2. A természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás

A fenntartható fejlődés alapgondolatának megfelelően, a vonzó lakókörnyezetet jelentő feltételeket nemcsak magunknak, gyerekeinknek, unokáinknak, hanem az utánuk jövő nemzedékeknek is meg akarjuk őrizni. Ehhez pedig az energiával, a vízzel, a különböző anyagokkal való takarékosagra, a hulladékképződés megakadályozására, illetve a keletkezett hulladékok újbóli felhasználására van szükség. Az energiatakarékosággal és a megújuló energiák felhasználásával csökkenthető az energiatermelés által okozott környezetszennyezés, és lassítható a véges erőforráskészletek kimerülése.

Az erőforrásokkal való takarékoságba beletartozik a rendelkezésre álló földterülettel való fenntartható gazdálkodás, amire nemcsak azért van szükség, hogy a rendelkezésre álló földterület elegendőnek bizonyuljon a különböző szükségletek, így az élelmiszertermelés, a különböző épületek, a zöld területek megőrzése, a közlekedés helyigénye stb. számára, hanem azért is, mert a terület ésszerű felhasználásával csökkenthetők a közlekedési és szállítási igények is, s ezzel csökkenthető ezeknek a tevékenységeknek az energiaigénye és szennyező hatása is.

A fenti két cél természetesen kölcsönösen összefügg, s e két fő cél együtt lényegében lefedi valamennyi környezeti problémát, így az e két cél elérése érdekében hozott intézkedésekkel szinte minden fontos környezeti probléma kezelhető.

3. A környezeti tudatosság javítása, szemléletformálás

A fenntartható fejlődés, a környezet megóvásának előfeltétele, hogy céljaival az emberek egyetértsenek, s e célok érdekében maguk is cselekedjenek. A környezetvédelem iránti igények felkeltése és a környezet megóvásához szükséges ismeretek átadása nélkül tehát nem létezhet sikeres környezetvédelmi munka. Így ez a cél a települési környezetvédelmi program negyedik céljával, a környezetgazdálkodás hatékonyságának a megteremtésével valójában a környezetvédelem feltételeit alakítja ki.

4. Hatékony környezetgazdálkodás

A környezetgazdálkodás módszerei, eszközei, szervezeti háttere meghatározza e tevékenység eredményességét, és a környezetvédelmi ráfordítások és az elért eredmények közti arányt. A környezetgazdálkodás olyan módszerei, mint a környezeti irányítási rendszerek, a környezettudatos beszerzés vagy az érdekelttek közötti partneri viszony és együttműködés, segítenek a környezeti szempontok és a gazdasági érdekek között felbukkanó ellentétek feloldásában, hiszen hatékony környezetgazdálkodás esetén gazdasági és környezeti szempontból egyaránt kedvező megoldások szülehetnek.

A hosszú távú célok a cselekvésnek 10-15 évre vagy még hosszabb időtartamra szabnak irányt. Középtávon, a települési környezetvédelmi program megvalósításának hat éve alatt a

célok megvalósítása csak részleges lehet. A középtávú célok elérése ugyanakkor közelebb viszi a várost a hosszú távú célok eléréséhez.

Nyíregyháza város 2008-2014 közötti környezetvédelmi programjának közép és rövidtávú céljait az alábbi kategóriáknak megfelelően rendszerezve a következő alfejezetek mutatják be.

- Az önkormányzat környezetvédelmi szervezeti rendszerének működtetése,
- Levegőtisztaság védelem,
- Talajvédelem,
- Vízügyvédelem,
- Csapadékvíz elvezetés,
- Élővilág, természetvédelem,
- Állatvédelem,
- Köztisztaság,
- Közlekedésszervezés,
- Hulladékgazdálkodás és szennyvízkezelés,
- Zajvédelem,
- Környezeti ismeretek, környezettudatosság közvetítése a lakosság részére,
- Települési és épített környezet védelme,
- Energiagazdálkodás,
- Környezetbiztonság.

A programban meghatározott részfejezetek becsült költségei 2008 évi árszínvonalon kerültek meghatározásra.

11. kép: Játsszótér a Sóstói erdőben

5.1. AZ ÖNKORMÁNYZAT KÖRNYEZETVÉDELMI SZERVEZETI RENDSZERÉNEK MŰKÖDTETÉSE

Háttér

Nyíregyháza Megyei Jogú Város környezetvédelemmel kapcsolatos feladatait, tevékenységeit jelenleg több Önkormányzati Irodában különböző szinteken látja el. A város környezetvédelemmel kapcsolatos feladatait legnagyobb részt a Városfejlesztési Irodán dolgozó Környezetvédelmi Referens és a város Környezetvédelmi Tanácsnoka végzi. Az ő feladataik alapvetően a város környezetvédelmi feladatainak nyomon követése, összehangolása, a környezetvédelemmel kapcsolatosan felmerülő valamennyi probléma megfelelő helyre történő irányítása és a feladatok ellátásának biztosítása. A környezetvédelmi referensen és a tanácsnokon kívül környezetvédelmi feladatokkal foglalkozik még: a városfejlesztési iroda (főkertész, főépítész, főenergetikus, közlekedési feladatok, stratégiai feladatok, beruházási feladatok) a hatósági és építésügyi iroda, a vagyongazdálkodási és –üzemeltetési iroda, a közterület-felügyelet valamint az önkormányzat tulajdonában álló üzemeltető cégek (Térségi hulladék-gazdálkodási Kft., Nyíregyházi Városüzemeltető és -vagyongazdálkodási Kft., Nyírtávhő Kft. és Nyírségvíz Zrt.).

A program célja:

A környezetvédelmi referens, a környezetvédelmi tanácsnok és a különböző önkormányzati irodák, önkormányzati üzemeltető cégek, a hatóságok, a környezetvédelemmel foglalkozó civil szervezetek és a városnak környezetvédelmi feladatokat végző egyéb szakszervezetek között az együttműködés jónak mondható, de azért hogy az egyre sűrűsödő környezetvédelmi feladatok még gyorsabban, fennakadások, párhuzamos munkavégzés nélkül kerüljenek elvégzésre egyértelműsíteni, racionalizálni kell a különböző feladatköröket.

Megvalósítandó feladatok:

1. Az Önkormányzat környezetvédelmi szervezeti rendszerének működtetése

A város környezetvédelmi feladatait legnagyobb részt a Városfejlesztési Iroda látja el. Az iroda végzi a környezetvédelmi beruházási munkákhoz, a környezetvédelmi közszolgáltatások fejlesztéséhez, a park és zöldfelület gazdálkodás irányításához, a közlekedési munkákhoz és a stratégiai munkákhoz tartozó környezetvédelmi feladatokat.

Az energetikai munkák és ezek környezetvédelmi feladatai jelenleg a vagyongazdálkodási és –üzemeltetési irodához tartoznak, ezeket a feladatokat is át kell adni a városfejlesztési irodának.

A környezetvédelmi referens feladata a város környezetvédelmi beruházásainak, tevékenységeinek és egyéb környezetvédelmi feladatainak ellátása.

A városfejlesztési irodán belül környezetvédelmi csoportot kell kialakítani. A környezetvédelmi csoport feladatait vagy a belső állomány látja el, vagy amennyiben arra nincs elegendő belső kapacitás, illetve olyan szakértő tevékenységre van szükség, amelyet a belső állomány nem képes ellátni külső szakértőt kérnek fel a feladat elvégzésére.

A környezetvédelem területén ma fontos feladat a környezeti nevelés és a lakossági tudatformálás, ezen a területen keresztül érhető el, hogy a város valamennyi lakója szívének érezze a város környezetének védelmét, ne pedig nyűgnek. A város lakói közös

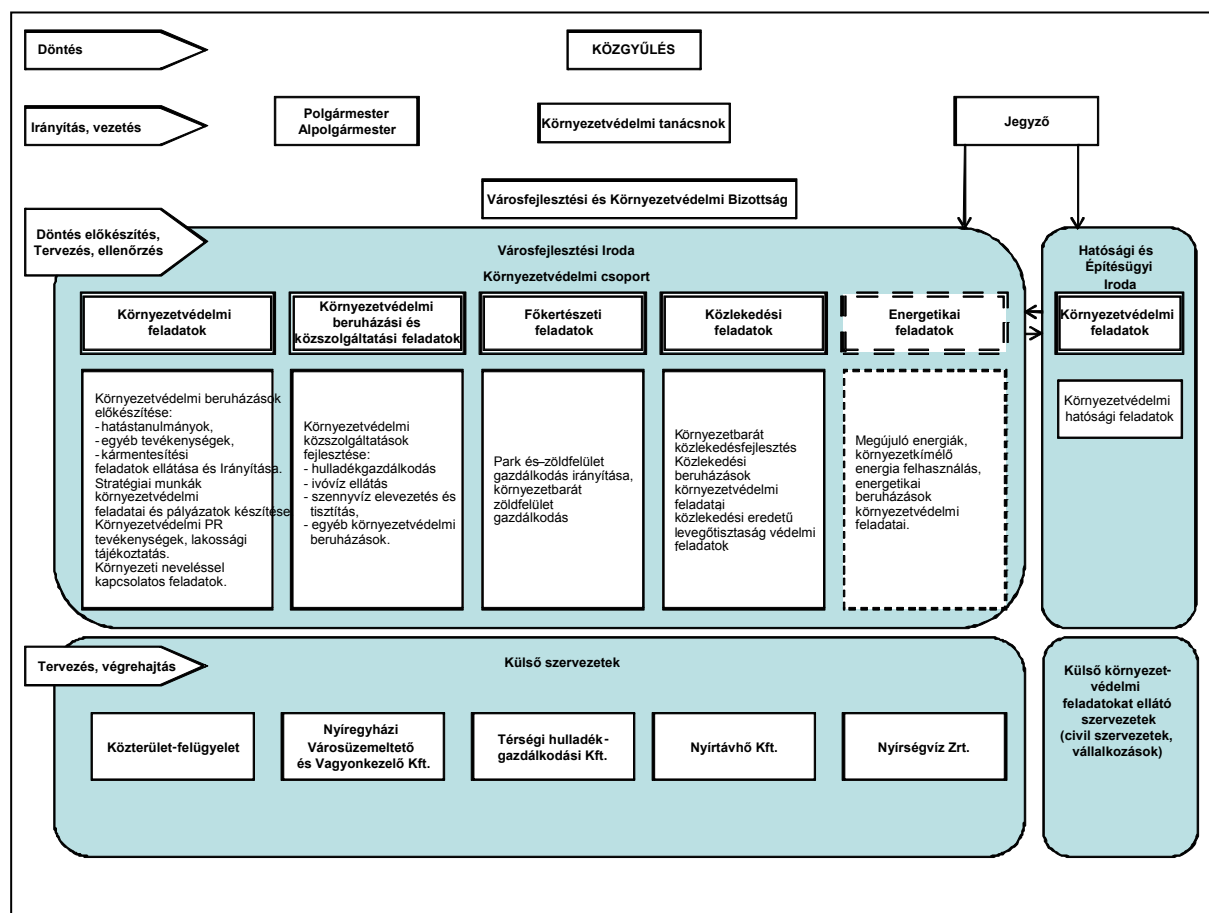

környezetünkért tett elsőrendű kötelezettségének kell, hogy érezze a környezet védelmében (pl. szelektív hulladékgyűjtés, környezettudatos magatartás) való aktív részvételét.

A környezeti nevelés fontossága miatt egy környezeti nevelő foglalkoztatása szükséges, akinek a kizárólagos feladata az Önkormányzat, és annak cégeinek és szervezeteinek környezetvédelmi oktatási feladatainak ellátása, összehangolása, valamint a civil szervezetek programjaival való együttműködés elősegítése.

A hatósági és építésügyi iroda látja el a környezetvédelmi hatósági ügyek feladatait. Ezeket elsősorban az építési, bontási hatósági engedélyeztetési munkák alkotják, melyek közvetlenül ehhez az irodához tartoznak, ezért ezen feladatokat a hatósági és építésügyi irodánál kell hagyni, de meg kell találni a közvetlen kapcsolódást a környezetvédelmi csoporthoz.

A javasolt szervezeti felépítés ábra mutatja az önkormányzat működési szervezetén belül az egyes környezetvédelmi feladatok ellátásának javasolt rendjét.

5. ábra: A javasolt Önkormányzati szervezeti felépítés

5.2. LEVEGŐTISZTASÁG VÉDELEM

Háttér

Nyíregyháza város levegőminőségének állapotát legerősebben a városi motorizált közlekedés légszennyező hatása és a meteorológiai körülmények befolyásolják, e mellett igen fontos tényezőt jelentenek a levegő minőségi állapotában bekövetkező változások, és az egyéb légszennyezőanyag források kibocsátásai is.

A közlekedési eredetű légszennyezés Nyíregyháza egyik legsúlyosabb környezetvédelmi problémája, amely egészségügyi szempontból is igen lényeges. Levegőtisztaság védelmi szempontból a legszennyezettebb területek az országos főutak bevezető szakaszai, a nagykorút mentén és közvetlenül a városközpontban találhatók.

A domináns légszennyezők a nitrogén-oxidok a szénhidrogének és a szállópor. Az M3 autópálya átadásával az átmenő forgalom egy része kikerült a városból, amely érzékelhető forgalomcsökkenést jelentett, elsősorban a Tiszavasvári út, a Pazonyi út és az Orosi út forgalmában. Ezen területek, valamint a nagykorút légszennyezettségében is pozitív változás következett be.

Rövid és középtávon a város belső forgalmának és a városba irányuló célforgalomnak a növekedésével lehet számolni, ami a légszennyezés növekedését vonja maga után. A tendenciák folytatódásával mind a közlekedés feltételeiben, mind a levegőminőségben romlás várható az autópálya átadás utáni pozitív változásához képest.

A Ny-i elkerülő út megépítésével kismértékben tovább csökkenthető a város belső forgalma.

A tömegközlekedés és a kerékpáros közlekedés javításával és azok népszerűsítésével elérhető, hogy a jelenleg személyautóval közlekedők egy része a későbbiekben kevésbé légszennyező közlekedési formák használatára térjen át.

A város iparral erősebben érintet területein (Tünde utca és Derkovits utca környéke) a közlekedés mellett az ipar légszennyező hatása a leginkább meghatározó.

A kommunális tevékenységek közül legjelentősebb légszennyezőanyag kibocsátással a fűtési tevékenység jár. A város fűtési struktúrája jelentősen átalakult az elmúlt évtizedben, egyre nagyobb teret nyert a földgáz alkalmazása, ezzel visszaszorult a szén és a gázolaj, de nőtt a fa fűtési célra történő felhasználása. Ezek a változások csökkentették és átstrukturálták a fűtési emissziót: csökkent a SO₂ és szilárd por mennyisége, de emelkedett a NO_x kibocsátás.

A javuló tendenciák mellett még mindig magas a fűtési emisszió, ami elsősorban a fűtési idényben jelentkező levegőminőség romlásban mutatkozik meg. A kommunális eredetű légszennyezések között meg kell még említeni a kerti hulladékok égetését és a parlagterületek felgyújtását. Ide soroljuk még a belsőtéri légszennyezettség problémáját is, aminek egyre nagyobb jelentőséget tulajdonítanak a szakemberek az allergiás betegségek kialakulásában, viszont ez a legösszetettebb és legkevésbé feltárt problémakör.

Légszennyező hatást jelentenek még a mezőgazdasági üzemek (állattartás bűze) kibocsátásai.

Az allergiás megbetegedések számának erőteljes ütemű növekedésével együtt egyre nagyobb problémát jelent a parlagon vagy gondozatlanul hagyott területeken az allergiát okozó növények elszaporodása és az ebből fakadó pollenszennyezés.

A program célja:

A közlekedésből, az ipari és kommunális tevékenységekből származó légszennyezés és a környezetterhelés mértékének csökkentése oly módon, hogy biztosítható legyen a lakókörnyezet biztonsága.

Megvalósítandó feladatok:

1. A Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia elveinek figyelembe vétele

A Magyar Köztársaság kormánya elfogadta a 2008-2025-re szóló Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát (NÉS). A dokumentum legfontosabb elemei közé tartozik a nemzetközi kötelezettségek teljesítése, az éghajlatváltozást okozó hatások elleni küzdelem, a kibocsátás-csökkentés és az alkalmazkodás a klímaváltozáshoz. A NÉS végrehajtása érdekében a kormány két évre szóló Nemzeti Éghajlatváltozási Programot (NÉP) fogad el, minek megjelenése után meg kell vizsgálni, hogy a városnak milyen konkrét feladatai keletkeznek, a feladatok és alapelvek betartására és betartatására.

2. A nagy és közepes tüzelőberendezések NOx emissziójának csökkentése

Párbeszéd kezdeményezése a nagy és közepes tüzelőberendezések üzemeltetőivel (fűtőművek, kazánházak, stb.) „nitrogénszegény” égők beszerelésére.

3. Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területére vonatkozó levegőtisztaság-védelmi Intézkedési Programjának aktualizálása

Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területére vonatkozó levegőtisztaság-védelmi Intézkedési Programja 2004 évben elkészült, ennek értékelése 2008 májusában megtörtént, majd az értékelés alapján 2008. szeptemberében elkészült a levegőtisztaság-védelmi intézkedési program a szálló por szennyezettségre is.

A program szerint 2009-ben ismételt passzív mintavétellel kell a levegőminőséget ellenőrizni, és az új intézkedési program elemeit ezt követően lehet meghatározni.

12. kép: A Nyíregyházi erőmű látképe

4. A lakossági gumi, műanyag és egyéb hulladékok égetéséből származó légszennyezés csökkentése (a helyi levegőtisztaság-védelmi rendelet megfelelő kommunikációja)

Jelentős egészségügyi kockázatot jelentenek a lakosság által egyedi fűtési berendezésekben és nyílt téren elégetett műanyag, gumi és egyéb hulladékokból felszabaduló toxikus és rákkeltő anyagok. Ezt önkormányzati rendelet is tiltja, azonban ennek ellenére mégis előfordul.

A jelenség visszaszorítása érdekében (a büntetéseken túl) közérthető tájékoztató anyagokat kell létrehozni a szükséges ismeretekről, a helyi rendeletekről és az ilyen fajta hulladékok égetésének hatásairól.

5. A kerti hulladékok komposztálásának elősegítése

A lakossági légszennyezés egyik jelentős része a kerti hulladékok és az avar égetéséhez köthető. Ez kiváltható komposztálással, ami a talajerő utánpótlást is elősegíti. Ezért programot, ösztönző rendszert, tanácsadó szolgáltatást kell kidolgozni és megvalósítani a komposztálás elterjesztésére. A program sikeres megvalósítása a kommunális hulladék szervesanyag tartalmát is csökkenti.

6. A benzinkutak levegőszennyező hatásának csökkentése

A benzinkutak fokozott expozíciónak teszik ki a lakosságot és hozzájárulnak a levegőminőség romlásához, a környezeti kockázat növeléshez. A városban működő valamennyi benzinkutat fel kell szerelni benzingőz visszavezető rendszerrel, (tartály, töltőcsonk) melynek előírászerű működését rendszeresen ellenőrizni szükséges.

7. Az allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések

Az allergén növények egészségkárosító hatásának mérséklése érdekében:

- Részletesen fel kell térképezni a város területén előforduló allergén növények elterjedését, tényleges és potenciális élőhelyeit.
- Meg kell határozni azon növények körét, amelyek pollenje ténylegesen jelentős egészségügyi veszélyforrást jelent.
- Az elterjedési térkép alapján intézkedési programot kell kidolgozni, amely meghatározza a különböző területtípusok kezelési feladatait az allergén növények terjedésének visszaszorítása érdekében.
- Az intézkedési program megvalósítása, kommunikáció segítségével és a területhasználók, tulajdonosok bevonásával.
- A növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. Törvény előírja, hogy minden földtulajdonos és földhasználó köteles az ingatlanán és az ingatlan előtti területen a gyommentesítést június 30.-ig elvégezni. Ezt követően a fertőzött területen közérdekű védekezést (kényszerkaszálást) kell elrendelni.

8. Utak pormentesítése

A város útjai okozta diffúz porszennyezés csökkentésének leghatékonyabb módja a burkolatlan utak szilárd burkolattal történő ellátása, illetve szilárd burkolatú utakon a rendszeres utcaseprés elvégzése, illetve nyáron az utak locsolása.

9. A meglévő biomonitoring rendszer további üzemeltetése

A meglévő biomonitoring rendszer további üzemeltetése és az évente keletkező adatok kiértékelése ok-okozati összefüggések feltárása.

10. Az állatparkban lévő erdő ütemterv szerinti teljes felújítása

Végre kell hajtani a Bencs Program Környezetfejlesztés fejezetében KÖ-18 Az állatparkban lévő erdő ütemterv szerinti teljes felújítása címen megfogalmazott fejlesztési terveket.

Az Állatpark szerves részét képező erdő tervezett ütemezés szerint végrehajtandó teljes felújítása.

A város közlekedési rendszerével kapcsolatos feladatok a közlekedésszervezés fejezetben kerülnek ismertetésre.

5.3. TALAJVÉDELEM

Háttér

A talajok minőségi állapotváltozásának észlelésére országos megfigyelő rendszer került kiépítésre. A mérőhálózatot a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága működteti. A rendelkezésre álló kisszámú vizsgálati eredmény alapján megállapítható, hogy a város és környezetének talajminősége általánosságban megfelelőnek minősíthető. A talajok állapotát elsősorban a túlzott mértékű műtrágyázás veszélyezteti. Ennek mértéke várhatóan lényegesen csökkenni fog a műtrágyák árának lényeges emelkedése miatt.

Lényeges terhelést jelent a város talajaira a szabálytalanul elhelyezett különféle hulladékok (szilárd, folyékony, kommunális, veszélyes) általi szennyezések. Ezek közül két nagyméretű szennyezett terület kiemelendő, az egyik a volt borbányai hulladéklerakó, ahol az évtizedek során lerakott kommunális hulladék okoz szennyezést, a másik pedig a volt Báthory I. laktanya területe, ahol a honvédségi tevékenység hatására található szénhidrogén szennyezés a talajban és a talajvízben. A Báthory I. laktanya területének kármentesítése folyamatban van, a kármentesítési munkák előre láthatólag 2008. évben befejeződnek.

A program célja:

A meglévő talajszennyezések mértékének csökkentése és megszüntetése. További talajszennyezések kialakulásának megakadályozása. A talaj termőképességét és állapotát megóvó területhasználat biztosítása.

Megvalósítandó feladatok:

1. Talajszennyezések megelőzése

Lakossági tájékoztatás és szemléletformálás a talajvédelmi intézkedésekkel kapcsolatban. Kiemelt jelentőségű területek: az illegális hulladéklerakók és az illegális szennyvízleürítők.

A lakossági tudatformálás során a földhasználókat ösztönözni kell a műtrágyák használatának csökkentésére, a természetes trágyák alkalmazásának növelésére.

2. Talajvédelmi Információs és Monitoring Rendszer folyamatos üzemeltetése és értékelése

Együttműködve a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága végzi a Talajvédelmi Információs és Monitoring Rendszer (TIM) nyíregyházi mérőpontjainak folyamatos mintázását. A jelenleg meglévő mérőhálózat mintavételi helyeinek esetleges sűrítésére vonatkozó koncepció kidolgozása. El kell végezni a mérési eredmények kétévenkénti értékelését és az ebből származó eredmények alapján az esetlegesen szükséges intézkedések megtételére cselekvési tervet kell kidolgozni.

3. A volt borbányai hulladéklerakó szennyezett területének kármentesítése

El kell végezni a terület kármentesítését, melyre a tényfeltárási záródokumentáció és kármentesítési terv elkészült. Következő lépés a kármentesítési munkálatok elvégzése, mely biztosítható a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási program - hulladéklerakók rekultivációs programjának keretéből vagy más forrásból.

13. kép: A borbányai bezárt hulladéklerakó területe

4. A volt Báthory I. laktanya területének kármentesítése

A volt Báthory I. laktanya területén folyó kármentesítési munkálatokat a Környezetvédelmi Felügyelőség előírásainak megfelelően be kell fejezni.

5. Egyéb szennyezett területek kármentesítése

A Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által tényfeltárással kötelezett területekre vonatkozó tényfeltárási záró dokumentáció elkészítése, a kármentesítésre kötelezett területek kármentesítésének elvégzése.

6. Talaj és termőföldvédelmi szempontok figyelembevétele a városi tervekben

A városi beruházásoknál minimalizálni kell a zöldmezős beruházásokat, lényegesen nagyobb hangsúlyt kell fektetni barnamezős területek hasznosítására.

7. Az illegális hulladéklerakással és szennyvíz elhelyezéssel kapcsolatos ellenőrzések folytatása

Az illegális hulladéklerakással, szennyvíz elhelyezéssel és a kapcsolatos ellenőrzéseket illetve az E-Misszió Egyesülettel közös hulladék kommandó programban való részvételt a továbbiakban is folytatni kell.

8. A deflációval veszélyeztetett területeken erdők, erdősávok létesítése

A város külterületén fel kell mérni a deflációval leginkább veszélyeztetett területeket és ösztönözni kell a földtulajdonosokat erdők, illetve erdősávok telepítésére, továbbá olyan agrotechnika alkalmazására, amely kellően véd a defláció és az erózió ellen. Végre kell hajtani a Bencs Program Környezetfejlesztés fejezetében a KÖ-02 Erdősítés címen megfogalmazott fejlesztési terveket.

5.4. VÍZVÉDELEM

Háttér

A teljes Felső-Tisza-vidék, s így Nyíregyháza ivóvízellátása is 100 %-os mértékben felszín alatti vizekből történik. Nyíregyháza város és a környező települések vízellátását a NYÍRSÉGVÍZ Zrt. biztosítja. Nyíregyháza városban a közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakások aránya 99 %. A nyíregyházi agglomeráció vízellátását az Állami tulajdonú kótaji, paszabi, és a nyírteleki víztermelő telepek biztosítják. A víztermelő telepek vízbázisain a középső pleisztocén, és az alsó pleisztocén összletekre telepített 110-200 m mélységű mélyfúrású kutakból termelik ki a nyersvizet. A víztermelő telepek közel 90 km-es hosszúságú távvezetéken juttatják be a tisztított ivóvizet Nyíregyházára, az Északi és a Déli fogadóállomásokra. Itt korszerű nyomásfokozó berendezések segítségével biztosítják a szükséges víznyomást a városi és az agglomeráció területén lévő községek ivóvízhálózataiban. Mind a felszín alatti ivóvíz készlet, mind a Sóstó fürdőt ill. Júlia fürdőt ellátó termálvíz készletek végesek. Nyíregyházán a közüzemi vízhálózatba bekapcsolt lakás aránya 99 %, a Közüzeti szennyvízcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya 91,4 %. Jelenleg a városban keletkező szennyvizet az I. számú szennyvíztisztító telepe tisztítja mintegy 92-94 % hatásfokkal. A szennyvíztisztító telep tisztított vizének a befogadója a VIII. számú főfolyás.

A program célja:

A felszín alatti vízkészletek után pótlódással arányos igénybevétele, a jó minőségű ivóvíz és a szennyvíztisztítás biztosítása a város valamennyi lakójának részére. A felszín alatti vizek minőségének védelme. A vízkészleteket veszélyeztető tényezők megszüntetése.

Megvalósítandó feladatok:

1. A takarékos vízhasználat lehetőségének, alternatíváinak megteremtése és ösztönzése a lakosság és a közületi fogyasztók számára

A vízkészletek mennyiségi védelmének leghatékonyabb eszköze a vízfogyasztás racionalizálása. Ez egyrészt történhet víztakarékos berendezések, szerelvények alkalmazásával, másrészt esővíz, ill. csapadékvíz felhasználásával a nem ivóvíz minőségű vizet igénylő szükségletek ellátására. Ennek ösztönzése érdekében tájékoztató füzeteket, propagandaanyagokat kell létrehozni és a háztartásokba eljuttatni. Ki kell dolgozni és alkalmazni a szemléletformálás egyéb módszereit is a különböző korcsoportok környezettudatos vízhasználatának javítása érdekében.

2. Vízbázis védelmi program végrehajtása

A vízbázis védelemmel kapcsolatos feladatok folyamatos végzése.

3. A „Nyíregyháza és térsége szennyvízcsatornázási és szennyvíztisztítási program” megvalósítása

A program keretében az alábbi intézkedéseket kell a már meglévő terveknek megfelelően elérni.

- Nyíregyháza és agglomerációjában a szennyvízelvezetés és gyűjtés megoldása,
- a szennyvíztisztítás és a szennyvíziszap kezelés megoldása,
- valamint a keletkezett szennyvíziszap ártalommentes elhelyezése.

4. A szennyvízcsatornával gazdaságosan el nem látható területen megfelelő közműpótlók kiépítésének ösztönzése

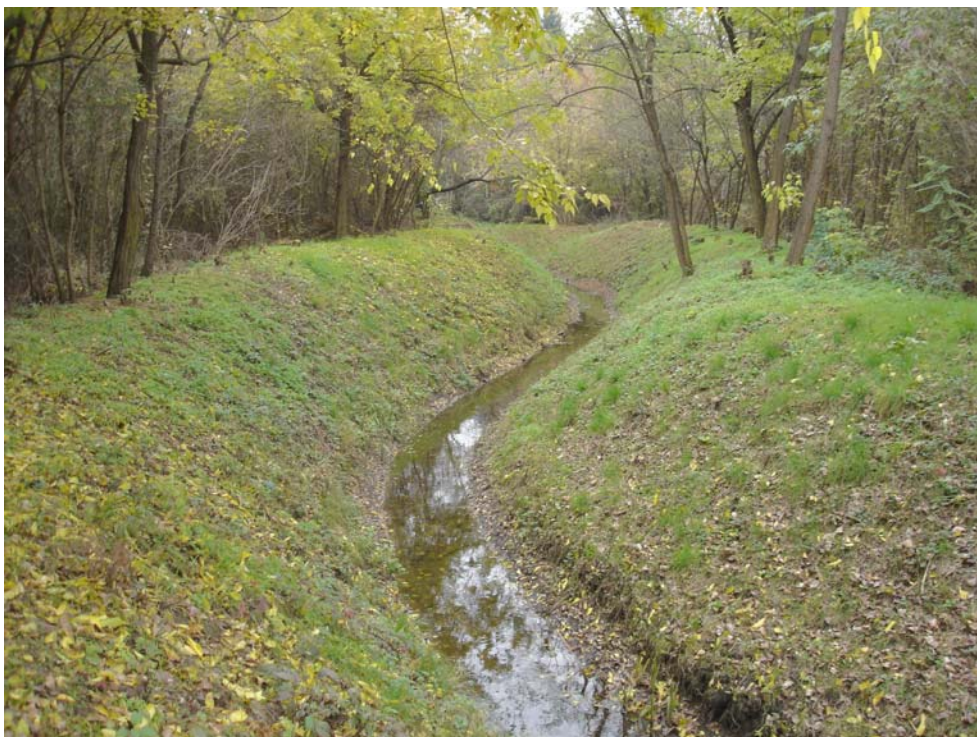
Nyíregyháza településszerkezetéből következik, hogy nem gazdaságos mindenütt szennyvízcsatornát kiépíteni. Ilyen területek pl. a bokortanyák. Ezeken a területeken ösztönözni kell a környezetet nem terhelő, az ott élő lakosoknak a csatornahálózattal ellátott területeken élőkhez hasonló életminőséget biztosító közműpótló rendszerek kiépítését. Az ösztönzés elsősorban anyagi támogatási rendszer kidolgozását jelenti, amelynek alapja pályázati céltámogatás lehet.

5. A kiépített csatornákra való rákötések kikényszerítése

A talajterhelési díj eszközének segítségével növelni kell a rákötések számát a közcsatornával ellátott településrészekben.

6. A felszíni vizekbe történő illegális szennyvízbevezetések feltárása és visszaszorítása

Fel kell tárni és meg kell szüntetni a város felszíni vizeibe (állóvizek vagy folyóvizek) történő közvetlen szennyvízbevezetéseket. Szükséges azonosítani azokat a szennyezőforrásokat is, amelyek a csapadékcatornákon keresztül terhelik ezeket a vizeket.

14. kép: Az Igrice csatorna

7. A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéklerakók eltávolítása

A felszíni és felszín alatti vizeket szennyező illegális hulladéklerakók felszámolása, különös tekintettel ahol a hulladék és a talajvíz közvetlenül érintkezhet.

8. A termálvizek használatának fenntartható szinten tartása.

A jelenlegi termálvíz kitermelést nem lehet növelni, ezért szükséges az erre vonatkozó hosszú távú terv kidolgozása. Fel kell mérni, milyen lehetőségek vannak a fürdők által okozott sóterhelés csökkentésének. A lehetséges alternatívák alapján programot kell kidolgozni a megvalósításra.

5.5. CSAPADÉKVÍZ ELVEZETÉS

Háttér

Nyíregyháza város csapadékvíz elvezetése a vízellátáshoz és a szennyvíz csatornázottsághoz képest viszonylag elmaradott szinten áll. A város csapadékvíz elvezető hálózat felülvizsgálatára 2003-ban készült egy átfogó vizsgálat, melyben valamennyi városrész esetén bemutatásra került az akkori viszonyok alapján megvalósításra javasolt alternatíva. Sajnos a csapadékvíz elvezetés megoldására felhasználható pályázati források rendkívül szűkösek voltak eddig, ezért csak igen kevés területen történt meg a csapadékvíz rendezés. A felülvizsgálat készítése óta eltelt idő alatt sok terület beépítettsége vagy úthálózat kialakítása megváltozott, ezért a 2003-ban elkészült javaslatok sok város területen már nem megvalósíthatóak.

A csapadékvíz elvezetéssel kapcsolatosan lényeges probléma, hogy a beruházások során igen nagy területek kerülnek burkolásra, ezzel növekszik az elvezetni szükséges csapadékvizek mennyisége és csökken azon területek mérete, melyek alkalmasak lennének természetes módon a csapadékvíz visszatartására. A burkolt területekről gyűjtött csapadékvizek hordalék- és szennyezőanyag koncentrációja is növekszik, ezáltal a befogadók beiszapolódnak és szennyezettebbek lesznek.

A város területén a vízvisszatartást szolgáló záportározók kiépítésére egyre kevesebb lehetőség nyílik, mert a legtöbb erre alkalmas terület beépítése folyamatosan történik.

A program célja:

A városban keletkező csapadékvíz elvezetésére és visszatartására vonatkozó rendszer kiépítése, azzal a céllal, hogy a városban jelenleg csapadékos időjárás, illetve a hóolvadás idején keletkező csapadékvíz megállások megszűnjenek.

Megvalósítandó feladatok:

1. A csapadékvíz elvezető hálózat felülvizsgálata és a szükséges tervek elkészítése

El kell készíteni a város csapadékvíz gyűjtő hálózatának a felülvizsgálatát. Ennek alapján meg kell tervezni a szükséges beavatkozásokat, elkészíteni ezek ütemtervét, a finansziális források feltárását. A tervek készítésekor figyelembe kell venni, hogy azokon a területeken ahol ez megoldható a fő hangsúlyt a víz visszatartásra és nem az elvezetésre kell helyezni.

2. A csapadékvíz elvezető hálózat rekonstrukciója

A fentiek alapján el kell végezni a csapadékvíz elvezető rendszer rekonstrukcióját.

3. A csapadékvíz elvezető rendszer nyílt árkainak rendszeres tisztítása

A nyílt árkok jó állapotának, vízelvezető képességének biztosítása legalább olyan fontos, mint a zárt csatornarendszeré. A nyílt árkok rendszeres karbantartását biztosítani kell.

4. A csapadékvíz rendszerből felszíni vizekbe mosódó szennyezőanyagok csökkentése

A csapadékok lemosják az útburkolatot, a csapadékvízzel jelentős mennyiségű hordalék, olaj, só, szerves- és nehézfém mikroszennyező kerül a felszíni vizekbe. A terhelés csökkentése érdekében mérsékelni kell az utakra kijuttatott só mennyiségét, környezetbarátabb síkmentesítési technológiákat kell alkalmazni. A befogadók előtt hordalék és olajfogó műtárgyakat kell telepíteni. Ezeket rendszeresen kell tisztítani és karbantartani.

15. kép: A belváros csapadékvizeinek nagy részét elvezető VIII.-as főfolyás a Toldi utcán

5. A mesterséges burkolatú felületek kiterjedésének csökkentése

A mesterséges burkolatú felületek kiterjedésének növekedése a város vízháztartása, csapadékelvezetése klímája és viszonyai szempontjából egyaránt kedvezőtlen. El kell érni a mesterséges felszínek csökkenését, ehhez fel kell tárnai a cselekvési lehetőségeket a következő területeken: építészeti megoldások, városi építési szabályzat és szabályozási terv módosítása, a lakosság ösztönzése, helyi rendeletek alkotása.

16. kép: Csapadékvíz elvezető árok a városban

5.6. ÉLŐVILÁG, TERMÉSZETVÉDELEM

Háttér

Nyíregyháza város területén két országos védettség alatt álló terület található (Igrice-mocsár és Nyírjes szik) és 22 darab Védett Természeti Érték.

Nyíregyháza város területén összesen 138 terület része a Natura 2000 hálózathoz. Kiemelt jelentőségű különleges természet megőrzési terület a Nagy-Vadas, a Nyíregyházi lőtér és a Sóstói-erdő területe. Különleges természet megőrzési terület az Orosi-gyepek.

A város területén található természetvédelmi területek kezelésének szakmai irányítását települési szinten a városi főkertész végzi, de a természeti értékek megőrzésében és fejlesztésében kiemelkedő munkát végez a Felső-Tisza Alapítvány és az E-misszió Természet- és Környezetvédelmi Egyesület.

A program célja:

A város természeti értékeinek védelme, hosszú távú fenntartása, a jelenlegi viszonyok javítása, a jelenleg védelemre tervezett területek védetté nyilvánítási eljárásának lefolytatása (Sóstói-erdő, Kis-Teleki-rét, Igrice mocsár bővítése, Oláh-réti gyepek). Azon területek védetté nyilvánítási eljárásának előkészítése, melyek erre alkalmasak, de a védetté nyilvánítási eljárás még nincs folyamatban. A városképp természeti/táji elemeinek természetközeli állapotú fenntartása.

Megvalósítandó feladatok:

1. Helyi jelentőségű, védett természeti értékek kezelése

Az Igrice-mocsár és a Nyírjes-szik Természetvédelmi Terület Természetvédelmi Kezelési Tervének megfelelő folyamatos kezelése.

2. A védelemre tervezett területek védetté nyilvánítási eljárásának lefolytatása és folyamatos kezelése

A négy darab jelenleg védelemre tervezett terület (Sóstói-erdő, Kis-Teleki-rét, Igrice mocsár bővítése, Oláh-réti gyepek) védetté nyilvánítási folyamatainak lefolytatása. A védettség érvényesítése a helyi tervek, programok tartalmában. A helyi jelentőségű védetté nyilvánítások megalapozó dokumentációjában szereplő további területekre vonatkozóan a védetté nyilvánítások lehetőségének felülvizsgálata és erre vonatkozó cselekvési terv kidolgozása. El kell látni a védetté nyilvánítási eljárás alatt álló területek folyamatos kezelését.

3. Tájsebek feltérképezése és helyreállítása

A város területén található tájsebek (pl. bányaterületek) felmérésének elkészítése. A tájsebek helyreállítása.

4. Tájvédelmi tevékenység

A településrendezési terv módosításakor a természetközeli tájállapot érvényre jutatása. Megfelelő zöldfelület arány kialakítása, természetközeli területek beépítési arányának és módjának szigorú szabályozása.

5. Oktatás, szemléletformálás

Az önkormányzati oktatási és kulturális intézményi hálózaton, illetve a médián keresztül lehetőség van a természeti és táji értékek védelmét szolgáló nevelési és szemléletformálási

tevékenység ellátására. Kiemelt szerepet kaphatnak a társadalmi szervezetek (E-misszió Egyesület és a Felső-Tisza Alapítvány), a Nyíregyházi Főiskola Botanikus Kertje, az Állatpark (annak erdei iskolája, zoopedagógiai és zoo-suli programjai), a Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség valamint az Önkormányzat saját nevelési és szemléletformálási programjai.

17. kép: A Tuzson János Botanikus Kert

6. A mezőőri szolgálat működtetése

A természeti értékek megóvása valamint a természetrongálások megelőzése érdekében, szükséges a mezőőri szolgálat természeti területeken történő minél sűrűbb járőrözése. Az Igrice-mocsár Természetvédelmi Területén a természetvédelmi kezelő, a Felső-Tisza Alapítvány munkatársai két-három naponta terület ellenőrzést tartanak, aminek hatására a természetrongálások száma az elmúlt években jelentősen csökkent, de az Alapítvány munkáját segítő/kiegészítő szükséges a területen a mezőőri jelenlét is, valamint ez irányú szakmai továbbképzés.

7. Kisállat karantén és oktató központ létrehozása

Végre kell hajtani a Bencs Program Környezetfejlesztés fejezetében KÖ-X1 oktató központ, kisállat karantén címen megfogalmazott fejlesztési tervet. Elhagyott kisállatok számára egy kisállat karantén létrehozása, iskolai csoportoknak szemléletformáló oktatás biztosítása.

8. Az Országos Ökológiai hálózathoz tartozó területek használatának korlátozása

Az országos ökológiai hálózat övezetben csak olyan kiemelt térségi és megyei terület-felhasználási kategória, illetve övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természetközeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem károsítja.

A közművezetéseket és a járulékos közműépítményeket úgy kell elhelyezni, hogy azok a tájba illőek legyenek. Az övezetben az új és felújítandó nagy-, közép- és kisfeszültségű vezetéseket – ha azt táj- és természetvédelmi igények indokolják – földkábelben kell elhelyezni.

Az övezetben bányászati tevékenységet folytatni a bányászati szempontból kivett helyekre vonatkozó előírások alkalmazásával lehet.

Az ökológiai (zöld) folyosó övezete nem minősíthető beépítésre szánt területté.

5.7. ÁLLATVÉDELEM

Háttér

Nyíregyházán viszonylag jelentős mind a haszonállatok tenyésztése, mind a hobbiállatok tartása. Sajnos az állattartás kultúrája, morálja még sok kívánnivalót hagy maga után, körülményei sok esetben állattartásra alkalmatlannak nevezhetők. Ez számos konfliktust eredményez az állattartó és nem állattartó polgárok, valamint a hatóságok és közterület gondozók között. A kontrollálatlan és kulturálatlan állattartás jelentős egészségügyi kockázatokat is okoz, amivel nem szívesen élnek együtt a városlakók.

A program célja:

A kulturált állattartás feltételeinek javítása, az állattartásból származó közegészségügyi, morális és etikai problémák, konfliktusok csökkentése.

Megvalósítandó feladatok:

1. A meglévő eb nyilvántartási rendszer további üzemeltetése

Nyíregyházán az eb nyilvántartási rendszer üzemeltetését, az ebek összeírását, valamint azok veszettség elleni védőoltásának megszerzését és lebonyolítását, az oltatlanul maradt ebek tulajdonosainak felszólítását, szabálysértési eljárások kezdeményezését, az eb tartással kapcsolatos panaszok kivizsgálását a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft. látja el. A jelenlegi feladatokat a továbbiakban is el kell látni. A városban programot kell kidolgozni a mikrochipes eb nyilvántartási rendszer bevezetésére, melyet eleinte önkéntes, később kötelezően alkalmazni szükséges. A rendszer előnyei: a kóbor kutyák számának drasztikus csökkenése, eb nyilvántartás egyszerűsödése, állategészségügyi javulás, a felelőtlenül állatot tartók kiszűrése és egy bírságolási lehetőség megteremtése.

2. A hulladék, kutyaürülék gyűjtésére szolgáló utcai hulladékgyűjtő edényzet igényének felmérése, számuk növelése.

A megfelelő számú hulladékgyűjtő edényzet kihelyezése és ürítése alapvetően javíthatja a lakosok közérzetét, elősegítheti a város tisztántartását. Folytatni kell a kutyaürülék szelektív gyűjtésére szolgáló, köztisztasági megoldások kutatását, elterjesztését, másrészt meg kell ismertetni az érintett kutya-tartókkal a kulturált állattartás szabályait.

3. Kutya-futtatók „otthonosabbá” tétele

Kutya-futtatókat a kutyák és gazdáik számára „otthonosabbá” kell tenni, lehetőség szerint körbekeríteni. Mindez tartalmazza az állandó jellegű tisztaság biztosítását, vegyszeres permetezéssel történő szagtalanítást, kutyaitató helyek kialakítását, játékokra szolgáló tárgyak kihelyezését. Ezek megvalósításába a kutyatartókat is be lehet vonni.

4. Állatvédelmi járőr alkalmazása

Az állatvédelmi járőrnek az alábbi feladatokat kell ellátnia:

- Az állatvédelmi törvény betartásának ellenőrzése, az attól való eltérések esetén a szükséges intézkedés megtétele
- Az állatvédelmi bejelentések kezelése
- Eb nyilvántartás, és annak helyszíni ellenőrzése
- Haszonállattartó telepek és háztáji állattartók ellenőrzése

- Amennyiben az ügy meghaladja a szabálysértést, értesíti a Rendőrséget és kéri a további intézkedést a Büntető Törvénykönyv alapján.

Az állatvédelmi járőri állás betöltéséhez speciális állatvédelmi ismeretekkel rendelkező szakember alkalmazandó. Meg kell vizsgálni azt, hogy az állatvédelmi járőr a Polgármesteri Hivatalon belül hová tartozzon (Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodó Kft., Közterület Felügyelet), illetve azt, hogy lehetséges-e ezt a feladatot állami feladat átvállalás keretében civil szervezetre bízni.

5. Kisállat karantén és oktató központ létrehozása

Végre kell hajtani a Bencs Program Környezetfejlesztés fejezetében a KÖ-X1 oktató központ, kisállat karantén címen megfogalmazott fejlesztési tervet. Elhagyott kisállatok számára egy kisállat karantén létrehozása, iskolai csoportoknak szemléletformáló oktatás biztosítása.

6. Ivartalanítási kampány

Az Állatbarát Alapítvány által koordinált és a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodó Kft. által finanszírozott kutya- és macskaivartalanítási akciót minden évben két alkalommal, tavasszal és késő nyáron meg kell rendezni, ennek segítségével nagymértékben csökkenthető a városban a kóbor kutyák és macskák száma. A kampányban részt vesz a Magyar Állatorvosi Kamara Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei szervezete is.

18. kép: A nyíregyházi ivartalanítási akció plakátja

7. A macskatartás szabályozása, macska nyilvántartási rendszer kidolgozása

A kóbor macskák jelentős száma sokkal nagyobb közegészségügyi problémát jelent, mint a kóbor kutyáké. Éppen ezért szükséges lenne a macskatartás szabályozására, – az eb nyilvántartási rendszer mintájára – egy macska nyilvántartási rendszer kidolgozása.

8. Az állatok örökbefogadásának ösztönzése

Mind a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft. által üzemeltetett állategészségügyi telepen, mind az Állatbarát Alapítvány Állatotthonában igen sok kutya és macska vár örökbefogadóra. Az állatok örökbeadásának egyik nagy nehézsége, hogy a városlakók csak ritkán találkoznak (különösen az állategészségügyi telepen lévő állatok esetén) az örökbefogadás lehetőségével és az örökbe fogadható állatokkal. El kell érni, hogy az állatok örökbefogadásának lehetősége jóval gyakrabban és hangsúlyozottabban jelenjen meg a médiában.

9. Állatvédelmi szemléletformálás

Szemléletformálás a környezeti nevelési program keretén belül a házi- és hobby állattartás módjairól, valamint ennek közösségi igényeiről, állattartási kultúra fejlesztéséről szól: sétáltatás, ürülék összegyűjtés, megfelelő tartási és állategészségügyi szabályok, ivartalanítás fontossága, stb. Ennek eszközei: állatvédelmi kiadványsorozat, iskolai előadások, médiakampány, utcai akciók, előadások tartása terepen (Állatotthon) és rendezvények.

19. kép: Kutya-futtató a Krúdy Gyula Gimnázium mellett

5.8. KÖZTISZTASÁG

Háttér

Nyíregyházán az önkormányzat a Közterület-felügyelet a Térségi Hulladék-gazdálkodási Kft. és a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft. erőfeszítéseinek eredményeként elmondhatjuk, hogy a városban a köztisztaság helyzete - más hasonló méretű városokhoz képest - az átlagostól kissé jobb.

Egyes utcák, terek, közterületek tisztasága – főleg nagyobb rendezvények után - nem kielégítő. A városban a legjelentősebb köztisztasági problémát a vegyes kommunális hulladékgyűjtésre használt kukákból történő guberálás és a kukák felborogatása jelenti. Különösen a belvárosi részeken, ahol a társasházak többségéhez közterületen elhelyezett 1.100 literes hulladékgyűjtő konténerek tartoznak, naponta többször is előfordul, hogy a guberálók kiszedik vagy kiborítják a hulladékot az edényből, ez a magatartás sajnos azokon a családi házas területeken is egyre gyakoribb, ahol a guberálók hozzáférnek a kukákhoz.

Ezen kívül problémát okoznak az építések-bontások során keletkező levegőszennyezések, a kutya piszok, az úttestek és parkok nem megfelelő tisztasága, a parlagfüvel szennyezett területek nem megfelelő kaszálása és az illegális hulladéklerakások.

A program célja:

A program célja, hogy a városlakók egy tiszta, egészséges városban élhessenek és maguk is szívügyüknek tartsák a város tisztaságának elérését és megőrzését.

Megvalósítandó feladatok:

A program során megvalósítandó célok legtöbbje szerepel valamely másik programfejezetben is.

1. A hulladék gyűjtőedényből való kikerülésének megakadályozása

A lakótelepi hulladékgyűjtő edényzet közterületről való eltávolítása, vagy zárható tárolók kialakítása. A szelektív hulladékgyűjtő szigetek környezetének tisztántartása. A közterület felügyelet munkájának segítése, hatékonyabbá tétele, közterület felügyelők létszámának növelése. Hatékonyabb fellépés azok ellen, akik a hulladékgyűjtő edényeket kiborogatják.

2. A hulladék, kutyaürülék gyűjtésére szolgáló utcai hulladékgyűjtő edényzet igényének felmérése, számuk növelése.

A megfelelő számú hulladékgyűjtő edényzet kihelyezése és ürítése alapvetően javíthatja a lakosok közérzetét, elősegítheti a város tisztántartását. Folytatni kell a kutyaürülék szelektív gyűjtésére szolgáló, köztisztasági megoldások kutatását, elterjesztését, másrészt meg kell ismertetni az érintett kutya-tartókkal a kulturált állattartás szabályait.

3. Kutya-futtatók „otthonosabbá” tétele

Kutya-futtatókat a kutyák és gazdáik számára „otthonosabbá” kell tenni. Mindez tartalmazza az állandó jellegű tisztaság biztosítását, vegyszeres permetezéssel történő szagtalanítást, kutya-futtató helyek kialakítását, játékokra szolgáló tárgyak kihelyezését.

4. A város köztisztasági rendeleteknek érvényt kell szerezni, közterület-felügyelet járőreinek számának növelése

Folyamatosan végezni kell a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft. valamint a Közterület-felügyelet munkatársainak a város köztisztaságának állapotát szorosan

együttműködve a lakossággal és a civil szervezetekkel. Indokolt lenne a közterület felügyelet járőreinek létszámát 5.000 lakos/1 járőr létszámmra növelni.

5. Falfirkák megakadályozása és graffiti zónák kijelölése

Rongálások megelőzése: tájékoztatás a károkozás hatásairól, szigorúbb közterületi ellenőrzés, graffiti zónák kijelölése, illetve szervezett graffiti tevékenység.

6. A lakossági gumi, műanyag és egyéb hulladékok égetéséből származó légszennyezés csökkentése (a helyi levegőtisztaság-védelmi rendelet megfelelő kommunikációja)

Jelentős egészségügyi kockázatot jelentenek a lakosság által egyedi fűtésű berendezésekben és nyílt téren elégetett műanyag, gumi és egyéb (laminált lemez, pozdorja bútorelemek, stb.) hulladékokból felszabaduló toxikus és rákkeltő anyagok. Bár ezt önkormányzati rendelet is tiltja, azonban az információhiány és a tájékozatlanság miatt ezek égetése általánosan előfordul. (Nyíregyháza Megyei Jogú Város közgyűlésének 6/2002. (2003. I. 01.) számú rendelete a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos kötelező helyi közszolgáltatásról)

A jelenség visszaszorítása érdekében (a büntetéseken túl) közérthető tájékoztató anyagokat kell létrehozni a szükséges ismeretekről és helyi rendeletekről. Azokat minden háztatásba el kell juttatni. Az információkat a médiákon keresztül is kell kommunikálni, ill. az interneten (www.nyiregyhaza.hu és www.nyirhalo.hu) keresztül is közzé kell tenni.

7. Az allergén növényekkel kapcsolatos intézkedések

Az allergén növények egészségkárosító hatásának mérséklése érdekében:

- Részletesen fel kell térképezni a város területén előforduló allergén növények elterjedését, tényleges és potenciális élőhelyeit.
- Meg kell határozni azon növények körét, amelyek pollenje ténylegesen jelentős egészségügyi veszélyforrást jelent.
- Az elterjedési térkép alapján intézkedési programot kell kidolgozni, amely meghatározza a különböző területtípusok kezelési feladatait az allergén növények terjedésének visszaszorítása érdekében. A kezelési feladatoknak elsődlegesen az élőhelyi körülmények természetes módszerekkel történő megváltoztatására kell irányulniuk, amely az allergén növény terjedését akadályozza meg.
- Az intézkedési program megvalósítása. A programot megfelelően kommunikálni kell, megvalósításába be kell vonni a területhasználókat, tulajdonosokat
- A növényvédelemről szóló 2000. évi XXXV. Törvény előírja, hogy minden földtulajdonos és földhasználó köteles az ingatlanán és az ingatlan előtti területen a gyommentesítést június 30.-ig elvégezni. Ezt követően a fertőzött területen közérdekű védekezés (kényszerkaszálás) elrendelésére is sor kerülhet. Nyíregyházán az Önkormányzati tulajdonú Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft. végzi a parlagfű ellenőrzési tevékenységet. A felderítések utáni hatósági eljárást pedig a jegyző folytatja le.

8. Az illegális hulladéklerakással és szennyvíz elhelyezéssel kapcsolatos ellenőrzések folytatása

Az illegális hulladéklerakással, szennyvíz elhelyezéssel és a kapcsolatos ellenőrzéseket az E-Misszió Egyesülettel közös hulladék kommandó programban való részvételt a továbbiakban is folytatni kell.

9. Tájsebek feltérképezése és helyreállítása

A város területén található tájsebek (pl. bányaterületek) felmérésének elkészítése. A tájsebek helyreállítása.

10. Illegális szennyvízürítés megakadályozása

Illegális szennyvízbekötések (csapadékvíz, élővíz) megszüntetése. Szippantós járművek ellenőrzése. Derítők zártságának rendszeres ellenőrzése. Nyíregyháza Megyei Jogú Város 35/2002. (IX.2.) rendelete rendelkezik a települési folyékony hulladékokkal kapcsolatos közszolgáltatás megszervezéséről.

11. Illegális hulladéklerakások csökkentése a meglévő illegális hulladéklerakók felszámolása

A hulladék kommandó munkájában való további részvétel. A hulladék kommandó, a közterület felügyelet és a mezőőri szolgálat ellenőrzéseinek sűrítése. Az önkormányzat hatósági munkájának gyorsítása annak érdekében, hogy az illegális hulladéklerakáson érték felszólítása és a büntetés kiszabása mielőbb megtörténhessen. Azon illegális hulladéklerakások felszámolása ahol, a hulladék elhelyezője nem található fel.

20. kép: Az erdő tisztaságának megóvására felhívó tábla és hulladékgyűjtő edény a Sóstói erdőben

21. kép: Belvárosi park, Hősök tere

5.9. KÖZLEKEDÉSSZERVEZÉS

Háttér

Nyíregyháza város levegőminőségének állapotát legerősebben a városi motorizált közlekedés légszennyező hatása és a meteorológiai körülmények befolyásolják, e mellett igen fontos tényezőt jelentenek a levegő minőségének állapotában az egyéb légszennyezőanyag források kibocsátásai.

A közlekedési eredetű légszennyezés Nyíregyháza egyik legsúlyosabb környezetvédelmi problémája, amely egészségügyi szempontból is igen lényeges. Levegőtisztaság védelmi szempontból a legszennyezettebb területek az országos főutak bevezető szakaszain, a nagykorút mentén, illetve a közvetlen városközpontban figyelhető meg.

A domináns légszennyezők a nitrogén-oxidok a szénhidrogének és a szállópor. Az M3 autópálya átadásával az átmenő forgalom egy része kikerült a városból, amely érzékelhető forgalomcsökkenést jelent, elsősorban a Tiszavasvári út a Pazonyi út és az Orosi út forgalmában és ezáltal ezen területek valamint a nagykorút légszennyezettségében is lényeges pozitív változás következett be.

Rövid és középtávon a város belső forgalmának és a városba irányuló célforgalom átrendeződésével számolhatunk, ami a légszennyezés mértékének remélhetőleg csökkenését vonja maga után.

A Ny-i elkerülő út megépítésével kismértékben tovább csökkenthető a város belső forgalma.

A tömegközlekedés és a kerékpáros közlekedés javításával és népszerűsítésével elérhető, hogy a jelenleg személyautóval közlekedők egy része a későbbiekben kevésbé légszennyező közlekedési formák használatára térjen át.

A program célja:

A közlekedésből származó légszennyezés, zajterhelés és egyéb környezetterhelések mértékének csökkentése oly módon, hogy a városlakók mozgási lehetősége a mobilitási igényeket szolgálja ki.

Megvalósítandó feladatok:

1. A város közlekedésfejlesztési tervének kidolgozása

A város közlekedésfejlesztési koncepciója 2001. évben elkészítésre kerül. A közlekedés fejlesztési koncepció alapján el kell készíteni a város közlekedés fejlesztési tervét. A közlekedésfejlesztési terv úgy kerül kidolgozásra, hogy az a lehető legnagyobb mértékben egyszerűsítse és adott útszakaszokra vonatkozó előírások szerint, gyorsítsa vagy lassítsa az útszakaszok forgalmát, valamint arra ösztönözze az autóvezetőket, hogy amennyiben lehetséges a kisebb távolságokat –elsősorban a belvárosban – ne autóval, hanem alternatív közlekedési eszközökkel (gyalogosan, kerékpárral, busszal) tegyék meg.

2. Közlekedésfejlesztési tanácsadó testület döntési jogkörrel való felruházása

A város levegőminőségére az egyik legnagyobb veszélyt a gépjármű forgalom növekedése jelenti. Az Önkormányzatnál eseti működéssel működik a Közlekedésfejlesztési tanácsadó testület. A testület jelenleg nem rendelkezik semmilyen jogkörrel. A testület működését át kell alakítani, oly módon, hogy az az építészeti tervtanácshoz hasonló módon működhessen, a településrendezési tervben rögzíteni kell, hogy a város mely területein történő közútfejlesztés esetén legyen kötelező a tanácsadó testület jóváhagyásának beszerzése.

3. A tömegközlekedés fejlesztése, vonzerejének növelése

A tömegközlekedés fejlesztése elengedhetetlen feltétele a közlekedésből származó légszennyezés csökkentésének. Ahhoz, hogy a lakosság szívesen vegye igénybe a tömegközlekedési eszközöket, szükséges annak a folyamatos korszerűsítése, vonzóvá tétele, hálózatának és járatsűrűségének az igényekhez és lehetőségekhez igazítása.

22. kép: MidiBuszok a rugalmas tömegközlekedésért

4. A tömegközlekedési eszközök emissziójának csökkentése

A tömegközlekedési eszközök jelentős légszennyezők, ezért olyan járműveket kell beszerezni, amelyek alacsony emissziós értékekkel rendelkeznek. Forgalmatszervezési intézkedésekkel előnyt kell biztosítani a tömegközlekedésnek a személygépjárművekkel szemben.

5. Az úthálózat fejlesztéséhez szükséges területszerzések előkészítése

A közúthálózat fejlesztése során - a kerékpár utakat is beleértve – a legnagyobb akadályt a nem Önkormányzati tulajdonú területek megvásárlása, kisajátítása jelenti. A területszerzéseket jóval a tervezési munkák megkezdése előtt el kell kezdeni előkészíteni.

6. A biztonságos kerékpáros közlekedés feltételeinek kialakítása

A kerékpáros közlekedést vonzóvá, kényelmessé és biztonságossá kell tenni a lakosság számára ahhoz, hogy valóban növekedjen e közlekedési mód részaránya a városi közlekedésben. Összefüggő kerékpárút hálózatot kell kialakítani a városban, amely kifelé csatlakozik a fontosabb pihenőterületekhez, biztosítani kell a belvárosban a pihenőterületeken és az intézmények környezetében megfelelő számú fedett, támasztós kerékpártároló kiépítést. El kell végezni a meglévő kerékpár utak burkolat felújítását. A kerékpárutak és a közlekedési utak kereszteződéseit úgy kell kialakítani, hogy az a kerékpárosok számára biztonságosan használható legyen, az autósok számára külön figyelmeztető jelzéseket kell kialakítani, hogy a kereszteződésben kerékpárút keresztezése is történik. Ki kell dolgozni egy kerékpár kölcsönző rendszer lehetőségét. Végre kell hajtani a város Kerékpáros stratégiájában és a Bencs Program Környezet és Energia Operatív Programban IF-11 Kerékpárút hálózat fejlesztése és IF-12 Kerékpárút hálózat bővítése címen megfogalmazott fejlesztési terveket.

23. kép: Kerékpár út a Sóstói úton

24. kép: Nyíregyháza „Kerékpárosbarát Település 2008” oklevele

7. A turisztikailag frekvenciált területek személygépjármű terhelésének csökkentése

Nyíregyháza-Sóstó, ezen belül pedig a Vadaspark, a Múzeumfalu és a Fürdők területe kiemelt idegenforgalmi célterület, azonban a megközelítésük jórészt személygépjárművel történik, ami rontja ezek környezeti és természeti állapotát, lakhatóságát. Forgalomszervezési, tömegközlekedési, parkolási, esetleg alternatív közlekedési eszközök bevonásával biztosítani kell, hogy az üdülőterületek személygépjármű terhelése ne nőjön tovább, illetve csökkenjen. Figyelembe kell venni a kisvasutat is mint, tömegközlekedési lehetőséget.

8. A gépjármű forgalom intenzitásának nyomon követése

A közlekedési eredetű légszennyezőanyag kibocsátás meghatározója a város levegőminőségének, rendszeres forgalomszámlálást kell végeztetni a frekvenciált utakon.

9. A városi utak fenntartásához útburkolat gazdálkodási rendszer alkalmazása

Ki kell dolgozni a városi utak fenntartásához egy útburkolat gazdálkodási rendszert, mellyel biztosítható, hogy előre jelezhető legyen az egyes útszakaszok felújításának szükségessége. Ezáltal jóval pontosabban határozhatók meg az éves, rendszeres útfelújítások szakaszai, költségei és időtartama.

10. Az útnyilvántartás informatikai kezelése

Egy informatikai rendszert kell kidolgozni az időszerű, pontos és teljes körű útnyilvántartási rendszer üzemeltetéséhez.

11. Jogosultsági rend kidolgozása a belvárosi intézmények területén a parkolásra vonatkozóan

Meg kell vizsgálni annak a lehetőségét, hogy a belvárosi intézmények esetén az intézmények saját területén a parkolók használatát jogosultság alapján vehessék igénybe a dolgozók, ezáltal csökkenhet a belvárosba irányuló személygépjármű forgalom különösen a munkakezdés és munkavégzés utáni közlekedés szempontjából legkritikusabb időszakokban.

12. Mélygarázsok létesítése és az így felszabaduló felszíni parkolók helyén zöldfelület kialakítása

A belváros területén mélygarázsokat kell létesíteni és az így felszabaduló felszíni parkolók helyén zöldfelületet kell kialakítani. Meg kell vizsgálni, hogy a belvároson kívül hol lehetséges további mélygarázsok vagy parkolóházak kialakítása, úgy hogy az így felszabaduló felszíni parkolók helyén szintén zöldfelület kerüljön kialakításra.

13. Rugalmas tömegközlekedési rendszer továbbfejlesztése

A városban a már kiépített, rugalmas tömegközlekedési rendszer tovább fejlesztése.

5.10. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS ÉS SZENNYVÍZKEZELÉS

Háttér

Nyíregyháza Megyei Jogú Város rendelkezik elfogadott helyi hulladékgazdálkodási tervvel a 2004-2008 közötti időszakra. A hulladékgazdálkodási terv az önkormányzati hatáskörbe tartozó hulladékok körével kapcsolatos tevékenységeket tartalmazza. Nem foglalkozik viszont a termelési hulladékokkal. Az ezzel kapcsolatos szabályozás érvényesítése a regionális környezetvédelmi hatóság feladata, míg az önkormányzat közvetett eszközökkel segítheti elő a termelési hulladékokkal kapcsolatos folyamatok pozitív irányulását.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város tagja a „Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási program” megvalósítására létrejött Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Települési Szilárdhulladék-gazdálkodási Társulásnak. A program keretében kerül megvalósításra Szabolcs-Szatmár-Bereg megye valamennyi településének illetve Borsod-Abaúj-Zemplén megyei 11 településének területén egy korszerű, EU konform, regionális hulladékgazdálkodási rendszer, mely magába foglalja a hulladék gyűjtését, válogatását, újrahasznosítását illetve a válogatási maradványok korszerű EU szabályozásnak megfelelő lerakóban való elhelyezését, a kapcsolódó technikai és technológiai módszerek kialakítását az eszközök beszerzését, a szükséges beruházások megvalósítását, az illegális, vagy felhagyott hulladéklerakók rekultivációját.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város a szennyvízelvezetési agglomerációt alkotó Kótaj, Kálmánháza és Nyírpazony településekkel együtt hajtja végre a „Nyíregyháza és térsége szennyvízcsatornázási és szennyvíztisztítási programot”, melynek keretében megvalósul:

- Nyíregyháza és agglomerációjában a szennyvízelvezetés és gyűjtés megoldása,
- Nyíregyháza és agglomerációjában a szennyvíztisztítás és a szennyvíziszap kezelés megoldása,
- A szennyvíztisztítás és az iszapkezelés során keletkezett szennyvíziszap ártalommentes elhelyezése.

A program célja:

Az országos, regionális és helyi hulladékgazdálkodási tervek prioritásainak érvényesítése, a megelőzés szempontú hulladékgazdálkodás kialakítása. Környezetbarát és „a szennyező fizet” elven alapuló rendszer kialakítása. A termelési és a lakossági hulladékcsökkentés ösztönzése. Lakossági veszélyes hulladékmennyiség csökkentése és szervezett begyűjtés megvalósítása.

A város teljes területén a szennyvízcsatornával ellátottság biztosítása, a szennyvíztisztító telepek megfelelő tisztítási hatásfokának biztosítása, az illegális szennyvízcsatornába történő csapadékvíz bevezetések megszüntetése. Az illegális szilárd- és folyékonyhulladék lerakások megakadályozása, a jelenlegi lerakások megszüntetése.

Megvalósítandó feladatok:

1. Helyi hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata

A 2004-ben elfogadott helyi hulladékgazdálkodási terv kétéves felülvizsgálatát 2006-ban és 2008-ban végezték el, 2010-ben pedig új hulladékgazdálkodási tervet kell készíteni. A hulladékgazdálkodási terv felülvizsgálata során elemezni kell a kijelölt célprogramok megvalósulását, illetve a végrehajtás hiányosságainak okait. Adott esetben új célprogramokat kell kijelölni, illetve tekintettel kell lenni az országos és területi hulladékgazdálkodási tervek felülvizsgálatának eredményeire is.

2. Helyi hulladékgazdálkodási terv végrehajtása

A helyi hulladékgazdálkodási tervben megjelenő, települési szilárd- és folyékony hulladékokkal kapcsolatos intézkedések megvalósítása.

3. Helyi hulladékgazdálkodás jogi szabályozása

Az országos jogi szabályozás és a hulladékgazdálkodási tervezés folyamatos módosulása, illetve a helyi igények nyomán szükséges a helyi rendelet jogi szempontú folyamatos nyomon követése és amennyiben szükséges azok módosítása illetve újabb rendeletek megalkotása a hulladékgazdálkodás területén.

4. Közvetett szabályozás alkalmazása

A helyi önkormányzat több közvetett intézkedés révén tudja befolyásolni a helyi hulladékgazdálkodási folyamatokat: helyi adózási szabályozás, gazdaságpolitika, fejlesztési irányelvek.

5. Települési hulladék keletkező mennyiségének csökkentése

Fogyasztói magatartás befolyásolása: közterületi és önkormányzati médiában szereplő reklámok környezettudatos kezelése. Reklám szóróanyagok terjesztésének korlátozása: csak az igénylők ellátási, illetve terjesztési pontok kijelölése. Intézményi hulladékcsoökkentő megoldások bevezetése.

6. Hulladékhasznosítás és szennyvízkezelés fejlesztése

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei regionális szilárdhulladék-gazdálkodási program és a Nyíregyháza és térsége szennyvízcsatornázási és szennyvíztisztítási program megvalósítása.

7. Szelektív hulladékgyűjtés üzemeltetése

A jelenleg üzemelő szelektív hulladékgyűjtési rendszer további működtetése, folyamatos fejlesztése. Szelektív hulladékgyűjtő szigetek helyének folyamatos felülvizsgálata, amennyiben szükséges új szigetek létesítése vagy meglévő szigetek áthelyezése. A meglévő Korányi úti hulladékudvar mellet további hulladékudvarok létesítése.

8. Építési és bontási hulladék hasznosítása

A lakosság megfelelő tájékoztatásával el kell érni, hogy a városban keletkező építési és bontási hulladékokat a hulladékkezelő telepre szállítsák, ne pedig illegális hulladéklerakások keletkezzenek belőlük a város külterületein. Szükséges a hulladékszállítást végző vállalkozások rendszeres ellenőrzése. Folytatni kell a város elmúlt években kialakult gyakorlatát, hogy a városi utak, épületek felújítása során keletkező nem veszélyes bontási hulladékokból a szilárd burkolattal nem ellátott utak útalapját készítik el.

9. Köztisztaság biztosítása

Lakótelepi hulladékgyűjtő edényzet közterületről való eltávolítása, vagy zárható tárolók kialakítása. A szelektív hulladékgyűjtő szigetek környezetének tisztántartása. A közterület felügyelet munkájának hatékonyabbá tétele, közterület felügyelők létszámának növelése.

10. Nem csatornázott területeken alkalmazható megoldások bevezetése

Megfelelő előkezelést követő talajba szikkasztás biztosítása, komposztáló toalettak elterjesztése.

11. Illegális szennyvízürítés megakadályozása

Illegális szennyvízbekötések (csapadékvíz, élővíz) megszüntetése. Szippantós járművek ellenőrzése. Derítők zártságának rendszeres ellenőrzése.

12. Termelési hulladékok keletkezésének csökkentése közvetett eszközök révén

Résztvétel a regionális hulladékgazdálkodási terv kialakításában. Hulladékszegény technológiák ösztönzése tervezés elősegítése és kedvező gazdasági környezet megteremtése révén.

13. Veszélyes hulladékok begyűjtési/hasznosítási rendszerének kiépítése

Országos rendszerek kiépülésének elősegítése. A jelenlegi is évente több alkalommal történő lakossági begyűjtési akciók számának növelése. További hulladékudvarok létesítésével a lakossági veszélyes hulladékok gyűjtő helyeinek számának növelése.

25. kép: Nyíregyháza hulladékgazdálkodása

14. Illegális hulladéklerakások csökkentése a meglévő illegális hulladéklerakók felszámolása

A hulladék kommandó munkájában való további részvétel. A hulladék kommandó, a közterület felügyelet és a mezőőri szolgálat ellenőrzéseinek sűrítése. Az önkormányzat hatósági munkájának gyorsítása annak érdekében, hogy az illegális hulladéklerakáson érték felszólítása és a büntetés kiszabása mielőbb megtörténhessen. Azon illegális hulladéklerakások felszámolása ahol, a hulladék elhelyezője nem található fel.

15. Oktatás, szemléletformálás

Fogyasztói magatartás befolyásolása: közterületi és önkormányzati médiában szereplő reklámok környezettudatos kezelése. Intézményi hulladékcsökkentő megoldások bevezetése. Alternatívák alkalmazása. Az önkormányzati oktatási és kulturális intézményi hálózaton keresztül lehetőség van a keletkező hulladékmennyiség csökkentését szolgáló, a helyi hulladékgazdálkodási tervben részletezett nevelési és szemléletformálási programok teljesítésére. Az Önkormányzat és a Térségi-Hulladékgazdálkodási Kft. közös akcióinak hulladékgazdálkodással kapcsolatos akcióinak folytatása:

- Iskolákban és óvodákban szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő oktatóprogram,
- A szelektív hulladékgyűjtést népszerűsítő Hulladékért virágot akció,
- Karácsonyfagyűjtő akció,
- Általános iskolások számára vetélkedősorozat szervezése a szelektív hulladékgyűjtés témakörében,
- A környezetvédelmi világnap alkalmából egy napos szelektív hulladékgyűjtést szorgalmazó akció a Hulladékudvarban. E-hulladék gyűjtő lakossági akció.

26. kép: Komposztáló az Orosi úti hulladékkezelő telepen

5.11. ZAJVÉDELEM

Háttér

Mint az ország összes nagyvárosában Nyíregyházán is igen jelentős a közúti közlekedés zaj- és rezgésterhelése. A közlekedési zajokat nagyrészt a nem megfelelő állapotú utak, a rosszul megválasztott haladási sebességek és a védőtávolságok, valamint a passzív védelmi elemek hiánya okozzák. Az Önkormányzat a Szabolcs Volán Zrt. járműrekonstrukciós programjának támogatásával illetve a városi utak állapotának folyamatos javítása révén járul hozzá az aktív zajcsökkentéshez. A vasúti közlekedés zaj- és rezgésterhelése a pályaudvar környezetét érinti. A Közlekedéstudományi Intézet Kht. által Nyíregyházán a legforgalmasabb 4-es, 41-es, 36-os, 3317-es és a 4911-es utak belterületi szakaszára készített a stratégiai zajtérkép alapján megállapítható, hogy a vizsgált útszakaszok mindegyikén 5-10 dB értékű határérték túllépés mutatható ki a 8/2002. (III. 22.) KöM-EüM együttes rendeletben megállapított zajterhelési határértékekhez képest, az útszakaszok két oldalán mintegy 100-100 m-es széles sávban lépi túl a határértéket a zajterhelés.

A közlekedésen kívül további terhelési forrást jelentenek a nagyobb üzemekhez/telephelyekhez, illetve a lakóövezetben található kisebb műhelyekhez, szórakozóhelyekhez és egyedi rendezvényekhez kötődő zajhatások.

A program célja:

A lakosság egészségének védelme a zaj- és rezgésterhelés csökkentése révén.

Megvalósítandó feladatok:

1. Stratégiai zajtérkép elkészítése

Előkészület a városi stratégiai zajtérkép elkészítésére, mely mind a közlekedési létesítmények, mind az EKHE engedélyköteles üzemek által okozott zajterhelést megjeleníti. Nyíregyháza város véglegesített stratégiai zajtérképének elkészítése 2012. június 30-ig.

2. Zaj- és rezgésterhelés megelőzése

A településrendezési tervekben a zaj- és rezgésvédelmi követelmények érvényre juttatása (pl. zajvédelmi távolságok). Telephely engedélyezése során műszeres méréssel kell ellenőrizni, illetve igazolni a megengedett zajterhelési határértékek teljesülését. Közlekedési eredetű fokozott zajterhelés csökkentése érdekében forgalomszervezési, járműkorszerűsítési és útminőségi fejlesztések elvégzése.

3. Lakóövezeti zajforrások megszüntetése

A lakóterületek közé ékelődött zajt okozó üzemi létesítmények ipari területekre, illetve ipari parkokba való áttelepítése.

4. Terhelést csökkentő/megszüntető fejlesztések elősegítése

Zajvédő beruházások kivitelezése (fásorok, zajvédő építmények telepítése, illetve hangszigetelés) áttelepítésre nem alkalmas forgalmas közutak, vasúti pályák és üzemi létesítmények környezetében.

27. kép: A Nyíregyházi Nagy körút a város egyik legzajosabb útszakasza

5.12. KÖRNYEZETI ISMERETEK, KÖRNYEZETTUDATOSSÁG KÖZVETÍTÉSE A LAKOSSÁG RÉSZÉRE

Háttér

A környezeti nevelés tantervi kötelezettség és az ország nemzetközi kötelezettségvállalása is egyben, azonban a legtöbb helyen jóformán csak környezet(természet)védelem, környezetismeret oktatás folyik. Az oktatási rendszer elsősorban a tudásanyag növelését szolgálja, holott bebizonyosodott, hogy a környezeti nevelésben a több tudás nem vezet felelősebb környezeti cselekvéshez. Vagyis hiába nő a diákok lexikális tudása a témában, ez nem befolyásolja azt, hogy környezettudatosabb viselkedést tanúsítsanak. Szemléletváltozás nélkül az iskolában átadott ismeretek, illetve gyakorlatok később elhalványulnak, feledésbe merülnek. A környezeti nevelési tevékenység során a legfőbb nehézség a pénz, a megfelelő szakmai háttér és segítség (továbbképzés, szaktanácsadó szolgálat) hiánya. A pedagógusok környezeti nevelési továbbképzéseinek tartalmi felülvizsgálata, bővítése, illetve információs hálózat rendszerének kialakítása jelentősen javítaná a környezeti nevelés helyzetét.

A gyermekek megfelelő környezeti nevelése mellett elengedhetetlen a felnőtt lakosság megfelelő tájékoztatása, nevelése is, mert a felnőtt lakosság nagy része sincs tisztában a kedvezőtlen környezeti hatásokat okozó tényezőkkel. A fogyasztói társadalomra jellemző fogyasztói szokások átvétele anyag- és energiapocsékoláshoz, fokozott hulladéktermeléshez vezetett. Az emberek nem ismerik fel a tetteik, fogyasztásuk, életvitelük környezeti hatásait és összefüggéseit. Kevés információhoz jutnak a környezet állapotáról, ami az ok-okozati összefüggések megértését is megakadályozza.

A városban az Önkormányzat és az Önkormányzattal szorosan együttműködő intézmények, szolgáltatók és civil szervezetek (Városüzemeltetési Kht. és jogutódai, Nyírtávhő Kft., Nyírségvíz Zrt., E-misszió Egyesület, Felső-Tisza alapítvány, Zöld Kerék Alapítvány stb.) az elmúlt évek évtizedek során jelentős munkát végeztek a lakosság felé a környezettudatosság közvetítésében.

Általánosságban elmondható, hogy a lakosság jelentős része nem tudja, hogy a környezeti ügyeket érintő döntéshozatal során, pontosan mikor, milyen jogokkal élhetnek, mire és milyen részletességgel kellene hivatkozniuk, mit kell tenniük annak érdekében, hogy észrevételeik eredményesen érvényesüljenek a döntéshozatali procedúrában. A hivatali kifüggesztésekkel nem pótolható a széles körű nyilvánosság. A rendeletek nem minden esetben tartalmazzák az érintett nyilvánosság tájékoztatására vonatkozó követelményeket, a (főként a beruházásokkal kapcsolatos) projektjavaslatok kidolgozása és beadása előtt szükséges tájékoztatási tevékenység és társadalmi érdekegyeztetés módját. Már a tervezés és előkészítés fázisában szükséges a partnerség érvényesítése és a társadalmi érdekegyeztetés, hiszen a nyilvánosság bevonásával a döntéshozó időben megismerheti a mérlegelésben releváns indokokat, a konkrét beruházással szembenálló jogos közösségi, vagy egyéni érdekeket.

A lakossági tájékoztatás egyik leghatékonyabb színhelye lehet a „Nyíregyháza Környezeti Információs Rendszere” című internetes portál, melyen szerepelnek a város legfontosabb környezeti adatai. Szükséges egy környezeti információs adatbázis létrehozása és folyamatos karbantartása a város honlapján.

A program célja:

Az oktatás minden szintjén a környezetvédelmi tudatformálás integrált megjelenítése. Az oktatás pedagógiai célrendszerében helyet kell adni az aktív állampolgárrá nevelésnek, a környezettudatos gondolkodás kialakításának, a fenntartható fejlődés előmozdításának. Rendkívül fontos a helyi környezeti értékek és problémák megismertetése, illetve ezek kezelése.

Cél egy olyan társadalom kialakítása, mely „úgy elégíti ki a jelenben élők szükségleteit, hogy az ne veszélyeztesse a jövő generációk szükségleteinek kielégítését”. A környezeti tudatosság társadalmi beágyazódásának elősegítése a szemléletformálás, környezettudatos gondolkodás kialakítása, az ismeretközvetítés, a környezeti információk terjesztése, aktív állampolgárrá nevelés és közösség fejlesztés révén

Olyan mindenki számára elérhető környezeti adatbázist kell létrehozni, mely biztosítja, hogy a város polgárai naprakész adatokkal rendelkezzenek a város környezeti állapotára vonatkozóan és értesülhessenek a városban előkészítés alatt áll környezeti állapotát esetlegesen befolyásoló beruházások, fejlesztések várható környezeti hatásairól.

Megvalósítandó feladatok:

1. Nyíregyháza város környezetvédelmi – környezetgazdálkodási tervében meghatározott feladatok maradéktalan teljesítése

Nyíregyháza város minden évben elkészíti a város környezetvédelmi – környezetgazdálkodási tervét, melyben szerepel, hogy a város a környezetvédelemmel kapcsolatosan az adott évben milyen feladatokat végez el, és ezekhez milyen költséget rendel.

A tervben a Környezetvédelmi Alap célfeladatok között szinte kizárólag olyan feladatok szerepelnek, melyek közvetlenül a környezeti tudatformálást szolgálják, illetve teljesítésük nagyban segíti a városlakók környezetvédelemmel kapcsolatos pozitív álláspontjának kialakítását.

A Környezetvédelmi Alap célfeladatok rendszerint az alábbi feladatok elvégzését jelentik.

- Szelektív hulladékgyűjtő akciók,
- Környezetvédelmet népszerűsítő iskola akciók,
- Családi népszerűsítő akciók.

28. kép: Hulladékért virágot akció a Korányi úti hulladékudvarban

Az Önkormányzat a fenti feladatokat az Önkormányzati Intézményekkel, a város jelentős szolgáltatóival és a város környezetvédelméért aktívan dolgozó társadalmi szervezetekkel közösen végzi.

Az évek során kialakult struktúra jól működik annak további folytatása, az alábbi feladatokkal való kiegészítése szükséges.

2. Környezeti nevelők elismerése

Miután a környezeti nevelők nagy része felismerte, hogy munkája elsősorban az iskolán kívüli tevékenységekre alapozható, személyes áldozatot hoznak e munka végzése során. Elismerésükre anyagi és erkölcsi ösztönző rendszer kialakítása szükséges. Ez egyben azt is szolgálja, hogy a mintaértékű környezeti nevelői munkák más pedagógusok számára is bemutathatók, ösztönző hatásúak lesznek.

3. Oktatási segédanyag kidolgozása a környezeti nevelés tartalmi fejlesztése érdekében

Az oktatási intézményekben folyó környezeti nevelési programok fejlesztése és a környezeti tudatosság növelése érdekében olyan oktatási segédanyag kidolgozása, beszerzése melyek megelőző szemléletű, a fenntartható fogyasztói szokások kialakítását segítik elő az intézményben, a közösségben és annak tágabb környezetében is. Az ökológiai szemlélet elsajátítása a pedagógusok körében.

4. Az iskolán kívüli környezeti nevelési támogatása

Terepi ismeretek, módszerek, programok, közvetítésére is alkalmas befogadó jellegű, a helyi környezet- és természetvédő civil szervezetek munkájához is alkalmas intézményi háttér biztosítása ilyen irányú tevékenységek támogatása:

- Terepi képzések, terepgyakorlatok pedagógusoknak és gyerekeknek egyaránt,
- A város helyi természeti értékeit megismertető képzés, túravezetés,
- Természetvédelmi szakkörök támogatása: a helyi környezet megismerésére geológus, barlangász, biológus, gombász, madarász, stb. szakemberek segítségével,
- Iskolai hulladékmegelőző és szelektív hulladékgyűjtés (komposztálás),
- Iskolakertek, tankertek létesítése,
- botanikus kert értékeinek népszerűsítése, bemutatása az iskolák és a lakosság nyilvánosságában.

29. kép: Autómentes nap Nyíregyházán

5. Zoopedagógia a Nyíregyházi Állatparkban

A nyíregyházi Állatparkban jelenleg is nagy figyelmet fordítanak a zoopedagógiára, a gyermek és felnőtt látogatók állat- és környezetvédelemmel kapcsolatos oktatására. Az Önkormányzatnak támogatnia kell az állatpark állat- és környezetvédelemmel kapcsolatos törekvéseit. A kapcsolódó pályázati lehetőségeket - amennyiben az emeli a pályázat értékét - közösen kell kihasználniuk, erősítve ezzel egymás munkáját.

6. A Nyíregyházi Főiskola Botanikus Kertjének környezeti nevelési programjainak támogatása

A Nyíregyházi Főiskola Botanikus Kertjében minden évben nagy figyelmet fordítanak a Botanikus Kert és a város természeti értékeinek bemutatására és ezen keresztül a főiskolások és a Botanikus Kertbe látogatók környezeti szempontú nevelésére. Ezeket a programokat a Főiskola mellett az Önkormányzatnak is támogatnia kell, különös tekintettel, az általános iskolásokkal kapcsolatos programok esetén.

7. A környezetvédelem területén aktív civil szervezetekkel, cégekkel és Önkormányzati intézményekkel való közös munka erősítése

A városban kiemelkedő környezetvédelmi tevékenységet folytat a Térségi Hulladék-gazdálkodási Kft., a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft., a Nyírtávhő Kft., a Nyírsévgáz Zrt., az Önkormányzat Városfejlesztési Irodája, Hatósági és Építésügyi Irodája és a Közterület-Felügyelet valamint a civil szervezetek (E-misszió Egyesület, a Felső-Tisza alapítvány a Zöld Kerék Alapítvány és az Állatbarát Alapítvány). Az önkormányzaton belül a Városfejlesztési Iroda felelős a környezetvédelemmel kapcsolatos feladatok teljesítéséért az irodán belül a környezetvédelmi referens végzi a napi feladatok ellátását. Az Önkormányzat vezetése és a fenti szervezetek között a környezetvédelemmel kapcsolatos munkák során igen jó együttműködés alakult ki. A meglévő kapcsolatokat tovább kell erősíteni.

Minden évben a város Környezetvédelmi cselekvési tervének elfogadása előtt két hónappal az Önkormányzat szervezésében egy „kerekasztal” egyeztetést kell tartani, ahol értékelni kell a Környezetvédelmi cselekvési terv előző évi teljesítését és javaslatot kell készíteni a következő évi Környezetvédelmi cselekvési tervben szerepeltetni szükséges feladatokról.

Az egyeztetésre meg kell hívni a Nyíregyházi Civil Fórum elnökét és az általa kijelölt környezetvédelmi civil szervezetek szakértőit, valamint az Önkormányzat részéről a környezetvédelmi referenst, a környezetvédelmi tanácsnokot és azon Önkormányzati Irodák, Intézmények és cégek vezetőit, szakértőit akik részt vállalnak a környezetvédelmi cselekvési feladatainak ellátásában.

8. Környezetvédelmi kommunikációs terv

A társadalom környezeti tudatossága csak úgy javítható, ha folyamatosan tájékozott környezetének állapotáról, ismeri a gazdaság, társadalom és a környezet összefüggéseit, azok egymásra hatását. Tudatosan törekedni kell arra, hogy a fenntartható fejlődés a mindennapi nyilvánosság részét képezze, beépüljön a hétköznapi világába. A kommunikációs terv alkalmat ad arra, hogy az internetes eszközök, az oktatási rendszer, munkahelyek, a médiumok, tanácsadás, rendezvények és egyéb területeken folyó környezeti kommunikációáramlás egymást erősítse, hatásuk megsokszorozódjon. Összehangolt kommunikációs terv készítésére van szükség, melyben megtörténik az eddigi gyakorlat helyzetelemzése, meghatározásra kerül a kommunikáció cél- és eszközrendszere, a partnerek, a kommunikációs célok és üzenetek célcsoportonként meghatározása, konkrét kampányok kijelölése és e tevékenységek ütemezése.

9. Környezetvédelmi Hasznoskönyv c. kiadvány elkészítése

A kiadványnak be kell mutatnia a családok számára, hogy a gondos háztartásban a család anyagi, egészségi, környezeti érdekei összehangolhatóak.

A kiadványnak be kell mutatnia, hogy a városi intézmények, gazdasági társaságok dolgozói, vezetői milyen egyszerű mindenki számára könnyen megtanulható intézkedésekkel csökkenthetik a munkahelyeik környezeti terhelését.

10. Intézményi ökoaudit

Az önkormányzati intézmények jelentős részében energiapazarló és környezetszennyező eljárások működnek. Nem akkreditált, de a rendszer alapvető hiányosságait bemutatni képes ökoauditok kell végezni, s az azt követően kidolgozandó programok, - melyek hozzájárulhatnak a megalapozott pályázatok benyújtásához is – révén lassú folyamat indítható el az intézményrendszer energiatakarékos és környezetkímélőbb fejlesztésére. Ide tartozik az ökoaudit rendszer kidolgozása, és annak alkalmazását biztosító közérdekű, nonprofit szolgáltatás beindítása.

11. A város Környezeti Információs Rendszerének elkészítése

Internetes Környezeti Információs Rendszert kell létrehozni a város honlapján és azt rendszeresen frissíteni kell a folyamatosan keletkező gazdaságra és a társadalomra vonatkozó adatokkal, valamint a környezethasználatra, környezetminőségre, környezeti elemek állapotára vonatkozó legfrissebb információkkal. A rendszert úgy kell kialakítani, hogy a környezeti információk térbeli megjelenítésére, térinformatikai elemzésére is alkalmas legyen.

12. Nyilvánosság a város környezeti ügyeivel kapcsolatosan

A környezeti tudatosság növelése mellett a környezeti ügyek nyilvánosságának garanciája is lehet a már javasolt kommunikációs terv és annak megvalósítása, melyben helyet kell adni a társadalmi részvételt biztosító tevékenységeknek. Biztosítani kell a nyilvánosság részvételét az egyes tevékenységekkel kapcsolatos döntéshozatalban. Ennek érdekében:

- a nyilvánosságot közzététel, hirdetmény formájában tájékoztatni kell a javasolt tevékenységről a döntéshozás legkorábbi fázisában, (tervek, tervpályázatok közzététele, bemutatása)
- meg kell ismertetni a közvéleményt a biztosított részvételi formákról (kereshető személyek a hely és időpont megjelölésével, közmeghallgatás helye, ideje, címe stb.),
- lehetővé kell tenni a nyilvánosság számára a közmeghallgatást, vagy írásbeli bejelentés formájában a véleménynyilvánítást,
- a nyilvánossággal meg kell ismertetni a döntést és annak szövegét, a fő okokat és megfontolásokat.
- elő kell segíteni az Interneten a közérdekű adatok nyilvánosságát, éves jelentéseket, környezeti információkat.

13. A lakosság öntevékeny kezdeményezéseinek támogatása

Nyíregyháza városában is egyre több állampolgár érzékeli, hogy a környezeti kérdésekben, életmódja megváltoztatásában neki személyesen is lépnie kell, ha családja egészségét, biztonságát meg szeretné őrizni. Egyre többen próbálnak ezért közösen tenni. Ezeket az önkéntes, gyakran csak alkalmi közösségeket, és kezdeményezéseiket támogatni szükséges: pl. faültetési, hulladékgyűjtési, pataktakarítási akciók, termelőfogyasztói körök, közösségi komposztálás, stb.

14. Tájékoztatás, PR tevékenység

Nyomtatott kiadványok, tájékoztatók megjelentetése a környezeti információk elérhetőségéről és a társadalmi részvétel lehetőségeiről.

30. kép: Szelektív szombat a városi stadionban 2008 őszén

15. Erdei iskola, óvoda program továbbfejlesztése, támogatása

A meglévő erdei iskola és óvoda programot tovább kell fejleszteni, annak érdekében, hogy a városban élő és tanuló gyermekek minél nagyobb arányban vehessenek részt a programokban.

16. Környezeti nevelési szemléletformálási program létrehozása

Környezeti nevelési összefoglaló program néven egy olyan tanulmány elkészítése szükséges, melyben a fent ismertetett valamennyi programelem egy helyen összesítve jelenik meg. Ezáltal sokkal jobban átlátható lesz az Önkormányzat, annak Intézményei, tulajdonában álló cégei és a város civil szervezetei által végzett környezeti nevelési programok jelenleg igen szerteágazó rendszere. A különböző szervezetek programjai összhangba hozhatóak.

31. kép: Környezetvédelmi gyerekpályázat díjátadása a Városháza Krúdy termében

5.13. TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME

Háttér

A város szerkezetét alapvetően meghatározza a kettős körgyűrűs, sugaras szerkezetű úthálózat. A belső, részben a még kiépítetlen kiskörút a szűken értelmezett városmagot határolja, a külső nagykörút a belváros hagyományos beépítésű részeit és az Érkert lakótelepet fogja körül, tehermentesítve a belvárost az – jellemzően nagy – átmenő forgalomtól. A sugárutak – Nyíregyháza mezővárosi funkciójából adódóan – a szomszédos vásártartó települések felé vezető utak mentén alakultak ki, ezekhez illeszkedik a város közútrendszerének hálózata. Hiányzik egy harmadik körgyűrű is, amely a városrészek közötti jobb összeköttetést és a belváros további tehermentesítését szolgálná.

Nyíregyháza jellegzetességei a várost körbevevő bokortanyák, amelyek a lakosság csaknem 10%-át tömörítik, valamint számos gazdasági és rekreációs funkciót is betöltenek. A városrészek funkcióiról összességében elmondható, hogy

- a városrészek többsége funkcionális szempontból heterogén,
- több városrészben hiányoznak a megfelelő közösségi terek,
- hiányos és térbelileg kiegyenlítetlen a város zöldterületi rendszere,
- gyakoriak a közlekedési jellegű problémák, elsősorban a parkolással, a túlszűfolttsággal és az elérhetőséggel kapcsolatosan,
- nem fejlődtek ki kellő mértékben megfelelő városrészközponti vegyes területek, ami a (köz)szolgáltatások aránytalan területi eloszlásához vezet,
- vegyes gazdasági-kereskedelmi-szolgáltató területek a fő közlekedési útvonalak mentén kezdenek kialakulni,
- a mezőgazdasági funkció a bokortanyák és a zártkertek területére jellemző,
- a tömegközlekedés szempontjából kiemelkedik a busz- és vasútállomás környezete,
- a turisztikai-rekreációs funkció a városrészek adottságainak megfelelően koncentrált,
- a tanyák fő problémája a (köz)szolgáltatások és a közművek hiányossága.

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Településrendezési Tervét a város közgyűlése az alábbi rendeltével fogadta el:

„Nyíregyháza Megyei Jogú Város Közgyűlésének 21/2007. (VI. 12.) KGY rendelete Nyíregyháza 19/2005. (V. 5.) KGY rendelettel jóváhagyott és 16/2008. (IV. 1.), valamint a 17/2008. (IV. 1.) KGY rendelettel módosított helyi építési szabályzatának módosításáról és egységes szerkezetű szövegének megállapításáról”

A város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2008. évben került elkészítésre. A Településrendezési Terv és a Városfejlesztési Stratégia egymással összhangban írja le a városfejlesztés irányát.

A város zöldfelületeinek fenntartását a Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyongazdálkodó Kft. végzi.

A program célja:

A környezeti konfliktusok kialakulását megelőző mechanizmusok érvényesítése a városi fejlesztési, tervezési és engedélyezési folyamatokban. A településszerkezetből és területhasználatból adódó környezeti konfliktusok megelőzése. A jó lakókörnyezet és életminőség hosszú távú biztosítása a városlakók számára.

Megvalósítandó feladatok:

1. A városfejlesztés a város Településrendezési Tervében és Integrált Városfejlesztési Stratégiájában megfogalmazottaknak megfelelően történjen

A település szerkezetének kialakításánál, fejlesztésénél minden esetben figyelembe kell venni a város történelmi múltját, eredeti szerkezetét, a város természeti értékeit, környezetét. A kialakítandó települési szerkezet tegye szerves részévé, ne másítsa meg azt, így megmaradhat a város eredeti arculata, vonzereje. Ennek érdekében kiemelt feladat az építési engedélyezési eljárások esetében a szabályozási terven alapuló építési szabályzat (TÉSZ) betartatása.

A 2003. évi XXVI. törvény 13.§ (1) bekezdése alapján az országos ökológiai hálózat övezetében csak olyan kiemelt térségi és megyei terület felhasználási kategória, illetve olyan övezet jelölhető ki, amely az ökológiai hálózat természetes és természet közeli élőhelyeit és azok kapcsolatait nem veszélyezteti.

2. A város építészeti emlékeinek felújítása

A város műemlékeinek, műemlék jellegű épületeinek és építményeinek, továbbá a helyi szempontból védelemre méltó, értékes épületek rekonstrukciója vizuális környezetesztétikai szempontból is fontos.

3. Zöldfelületek fenntartása

A város egyik legfontosabb környezetvédelmi jellegzetességei a belterületi parkok, zöldfelületek nagysága, illetve kapcsolatuk a városközponttal. A nagy zöldfelületi arány lehetőséget kínál a város otthonossá, természet közelivé tételéhez.

A parkok folyamatos fenntartása, felújítása az előregedett fák cseréjét, a pázsitok újratelepítését, rendszeres locsolását és nyírását, továbbá a nagyobb virágfelületek kialakítását jelenti.

32. kép: A Kossuth tér parkosított területe

4. Egyedi fák, fasorok védelme

Az egyedi fák, fasorok telepítésével biztosítható az előregedett, illetve lakossági panaszok miatt eltávolított sorfák pótlása. Elsődleges a város védett természeti értékeit képviselő fáinak, fasorainak, növényeinek folyamatos gondozása.

33. kép: A Petőfi téri védett csörgőfa

5. Településszépészeti programok

A város arculatának színesebbé tétele, valamint a lakosságnak a környezetvédelmi kérdésekbe történő bevonása érdekében a településszépítő programok (pl.: Virágos Nyíregyháza program) folytatása szükséges.

6. Tájékoztatás, szemléletformálás az épített környezet védelmében

A helyi média, illetve az oktatási intézmények révén az épített értékek megismertetése a lakossággal. Javaslatok/vélemények begyűjtése és hasznosítása az épített környezethez kapcsolódóan. Rongálások megelőzése: tájékoztatás a károkozás hatásairól, szigorúbb közterületi ellenőrzés, graffiti zónák kijelölése, illetve szervezett graffiti tevékenység.

7. Minőségi épített környezetet szolgáló tervezés

A településkép harmóniájának fokozott védelme a rendezési terv módosításai, egyeztetése és az engedélyezési eljárása során. Esztétikai, történeti, környezeti szempontokat figyelembe vevő tervezési módszerek kialakításának ösztönzése a városkép javítása érdekében

8. A Bujtos fejlesztése

Végre kell hajtani a Bencs Program Környezetfejlesztés fejezetében „KÖ-03, Bujtos” címen megfogalmazott fejlesztési terveket, melynek része egy "Városliget" kialakítása szabadtéri színpaddal és kapcsolódó építményekkel. A terület infrastruktúrájának fejlesztése, „minimális” vendéglátással, úgy hogy terület „zöld” jellegét megtartva, a terület pihenő jellegének a biztosítása. A tervon egy vízi attrakció kialakítása.

9. Sóstófürdő közterületeinek teljes felújítása

Végre kell hajtani a Bencs Program Környezetfejlesztés fejezetében „KÖ-16, Sóstófürdő közterületeinek teljes felújítása” címen megfogalmazott fejlesztési terveket.

Sóstói főutca új nyomvonalának kialakítása, a régi sétálóutcává történő alakítása. Sétány befejezése a hidegstrandig, a Krúdy Vigadó utcafront előtti, illetve a 424-es étterem előtti terület környezetének rendezése, új szökőkutak kialakítása.

10. A Sóstófürdői tó rehabilitációja

Végre kell hajtani a Bencs Program Környezetfejlesztés fejezetében „KÖ-1,7 Sóstófürdői tó rehabilitációja” címen megfogalmazott fejlesztési terveket.

A tervezett új létesítmények és a meglévő idegenforgalmi látványosságok összekötése sétányokkal. Új parkok létesítése, új parkolók kialakítása és az azokhoz vezető utak megépítése. Faállomány ütemezett cseréje.

11. A lakótelepek komplex humanizálása

Végre kell hajtani a Bencs Program Környezetfejlesztés fejezetében „KÖ-04, A lakótelepek komplex humanizálása” címen megfogalmazott fejlesztési terveket.

A közterületek teljes rekonstrukciója (közművek, burkolat, zöldfelület, utcabútor, közvilágítás) mellett a játszóterek átalakítása, illetve újak építése fontos feladat. A rekonstrukció előtt vagy azzal együtt a panelépületek felújítása az ott lakók feladata. Az Örökösöd a Jósavárosra hasonlóan szakaszolt kivitelezéssel felújítható. A humanizálást ki kell terjeszteni a „kis-Jósavárosra”, az Északi- és Déli Alközpontra, illetve az Érkerti lakótelepre is.

34. kép: Játsszóterek Nyíregyházán

12. Jóságáros közterületeinek rehabilitációja II.-III. ütem

Végre kell hajtani a Bencs Program Környezetfejlesztés fejezetében a „KÖ-05, Jóságáros közterületeinek rehabilitációja II.-III. ütem” címen megfogalmazott fejlesztési terveket.

A támogatásban részesített program (Ungvár stny. 1-23.) szerves folytatása kell legyen a Szent Imre Gimnázium és az Eötvös József Gimnázium közötti teresedés rehabilitációja (Jósa András Galéria, Szabadtéri fórum, Diákfórum kialakítása, vízgépészeti műtárgy folytatása/lezárása), illetve a sétánynak Arany János Gimnáziumig tartó szakaszán is a burkolatcsere és parkosított környezet kialakítása. A felújított terület túloldalán lévő ún. Robinson domb területén pedig mélyparkoló és fölötte üzletház kiépítése, illetve a zöldterületek felújítása, parkosítás, utcabútorok és világítótestek kihelyezése lehetséges. Ezen túl célszerű a területen sétányok és játszótér kiépítése, és térfigyelő rendszer felállítása is.

13. Fényszennyezéssel kapcsolatos rendelet alkotása

Meg kell vizsgálni, hogy szükséges-e városban egy a fényszennyezéssel kapcsolatos önkormányzati rendelet kidolgozása.

A közlekedésszervezéssel és közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos programok a levegőtisztaság védelem fejezetben kerülnek bemutatásra

5.14. ENERGIAGAZDÁLKODÁS

Háttér

A villamos energiaszolgáltatást a város két irányból 120/10 kV ill., 120/20 kV állomásokon keresztül kapja, és mind a lakossági, mind az ipari fogyasztók ellátása biztosított. A háztartási fogyasztók száma 51.000 fölötti. Az éjszakai kivilágítást 14.547 közvilágítási lámpa teljesíti. A termelő szféra ipari áram távlati igényeit teljes egészében ki tudja elégíteni a jelenlegi kapacitás, csak hálózatzbővítésre lesz szükség.

Nyíregyháza energia-felhasználásának szerkezete a távfűtés hőenergia igényét is figyelembe véve kedvező. A földgáz felhasználás aránya 70 % fölötti, a szilárd tüzelőanyag és az olaj, tüzelési célú, felhasználása egyre kisebb.

A vezetékes gáz két irányból érkezik a városba, egy 40 ezer Nm³/h és egy 20 ezer Nm³/h kapacitású átdóállomáson keresztül. A városban lefektetett 648 km kis-, közép-, és nagynyomású gázvezetékek a lakások 82 %-át látják el, melynek több mint 2/3-ban ezzel is fűtenek. Az éves gázfogyasztás 140 millió m³, aminek 70 %-át ipari fogyasztók használják fel. A hálózatba - gazdaságosság miatt - nem vont külterületi lakott helyeken a kistartályos PB gáz felhasználása gyakori. A gázátadó állomások kapacitása a szükséges igény szerint növelhető.

Az elmúlt évben készült el a Nyíregyházi Főiskolán és az Örökösöldön gázmotoros energia központ, mely utóbbi hőenergiát termel és szolgáltat lakások fűtése céljából.

A távfűtés 1966-ban indult a városban. Jelenleg ezzel a fűtési móddal és melegvíz ellátással több, mint 16.000 lakás és 950 középület rendelkezik. A hőenergia ellátása az Erőmű által előállított 150/70 °C hőfoklépcsővel üzemeltető távfűtő rendszerrel történik. Nyíregyházán a távhőszolgáltatást a NYÍRTÁVHŐ Kft. látja el.

A városban a fogyasztói fűtési rendszerek korszerűsítése a "NYÍTÁS" program (NYÍregyházi TÁvfűtési Szekunder hálózatok korszerűsítése) keretén belül történik.

A pályázat útján végrehajtható beavatkozások a megfelelő hőközponti átalakítások mellett a szekunder rendszerek berendezéseit is érintik.

A Nyíregyházi Kombinált Ciklusú Erőmű Kft. 2007-ben egy új modern rendkívül környezetkímélő és igen magas hatásfokú kombinált ciklusú erőművet adott át a város hő- és villamosenergia ellátásának biztosítására.

Az energia hatékonysággal kapcsolatban az elmúlt években a legjelentősebb program a panel-program. A panel-program keretében 2008. szeptember 30.-áig 4984 lakás felújítása történt meg a városban.

A városban az E-misszió Egyesület végez energia hatékonysági tanácsadást.

A program célja:

Az energiafelhasználás csökkentése, a felhasznált energia hatékony alkalmazása, az ésszerűen alkalmazható és energetikailag megtérülő megújuló energiaforrások arányának növelése.

Megvalósítandó feladatok:

1. A Panel pályázatok beadásának további támogatása

Nyíregyháza városban az elmúlt években az egyik legnagyobb energetikai korszerűsítési program az iparosított technológiával épült lakások energia-megtakarítást eredményező korszerűsítésének, felújításának támogatása. A program keretében a lakók az állam és az Önkormányzatok közös erővel végzik el az épületek felújítását. A programot a továbbiakban is folytatni kell. A Bencs Program Energia-közmű fejezetében EK-14 Panel program címen megfogalmazott fejlesztési terveket végre kell hajtani.

35. kép: A panel-programból felújított energiatakarékos épület az Ungvár sétányon

2. A „Nyitás” Program folytatása

A városban a fogyasztói fűtési rendszerek korszerűsítése a "NYÍTÁS" program (NYÍregyházi TÁvfűtési Szekunder hálózatok korszerűsítése) keretén belül történik.

A pályázat útján végrehajtható beavatkozások a megfelelő hőközponti átalakítások mellett a szekunder rendszerek berendezéseit is érintik. 2007. év végéig a városban a 15.625 lakásból már több mint 13.421 lakás csatlakozott a programhoz. A programot a továbbiakban is folytatni kell, míg meg nem történik a város valamennyi távfűtéssel ellátott lakásában a hálózat korszerűsítés.

3. A távhőszolgáltatásról szóló 2005. évi XVIII. törvény, valamint a 157/2005.(VIII. 15.) sz. Korm. rendelet egyes rendelkezéseinek Nyíregyháza város területén történő végrehajtásáról rendelkező 41/2005.(X.27.) KGY rendelet szigorú betartatása

Biztosítani kell, hogy a rendelet 1. sz. mellékletben kijelölt területeken

- távhőszolgáltatásba bekapcsolt felhasználók növekvő hőigényét,
- új építmények vagy építményen belüli önálló rendeltetésű egységek fűtési hőigényét, ha hőleadóinak összteljesítménye meghaladja az 50 kW-ot,
- távhővel el nem látott építmények vagy építményen belüli önálló rendeltetésű egységek hőellátással kapcsolatos rekonstrukcióinál a hőigényt – amennyiben a meglévő hőleadó berendezések összteljesítménye eléri vagy meghaladja a 120 kW-ot,

- távhővel el nem látott építmények vagy építményen belüli önálló rendeltetésű egységek bővítésénél a bővítés hőszükségletét, amennyiben a bővítés hőleadóinak összteljesítménye meghaladja vagy eléri az 50 kW-ot, valóban a távhőrendszerről elégítsék ki.

Biztosítani kell, hogy a rendelet 1. mellékletében kijelölt területeken építési engedélyt valóban csak abban az esetben adjanak ki, ha a rendeletben előírt esetekben a fűtési rendszer a távhőrendszerre kerül csatlakoztatásra.

4. Távfűtési alapvezetékek rekonstrukciója

A város távfűtési gerinchálózatunk hőveszteségének csökkentése érdekében folytatni kell a megkezdett távfűtési alapvezetékek rekonstrukciós munkáit.

5. Integrált minőség- és környezetirányítási rendszer működtetése

14000:2004 szabvány szerinti környezetirányítási rendszert működtetését folytatni kell a NYÍRTÁVHŐ Kft.-nél és meg kell vizsgálni, hogy mely más termelést folytató Önkormányzati intézményeknél lehet szükséges ennek a bevezetése.

6. Önkormányzati intézmények energetikai auditja és hatékonyság javító beruházás

Tovább kell folytatni a NYÍRTÁVHŐ Kft. által irányított programot, melyben folytatni kell az intézmények fűtési rendszerének felülvizsgálatát és energetikai sajátosságainak felmérését. A felmérések alapján el kell végezni valamennyi intézmény energetikai korszerűsítését a fűtési és a világítási rendszer tekintetében is.

7. Energiahatékony és energiafelhasználást csökkentő technológiák alkalmazásának ösztönzése és megvalósítása

Mind a beruházásoknál, mind a lakóházak és közintézmények esetében alkalmazni és ösztönözni kell az elérhető legjobb technológiák alkalmazását (modern tüzelő- és fűtőberendezések, hőszigetelés, nyílászárók cseréje/szigetelése). Ebben az oktatási intézmények, társadalmi szervezetek és a média bevonása szükséges. Az E-misszió Egyesület illetve más civil szervezetek Energiahatékonysági tanácsadó irodájának működésének támogatása.

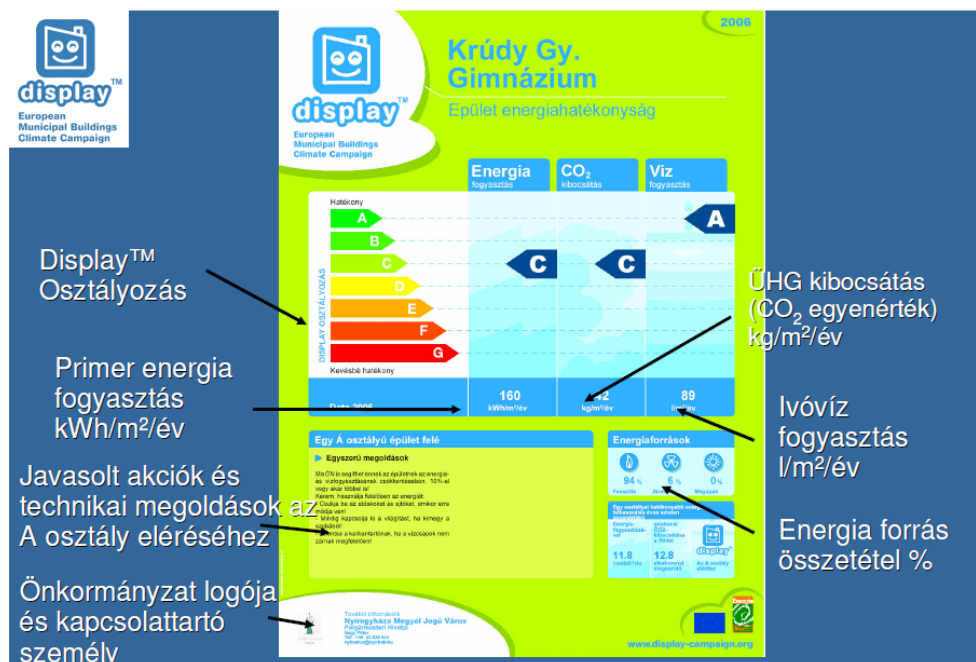
8. Megújuló energiaforrások és energiatakarékos beruházások támogatása

Egyre többen szeretnének megújuló energiaforrásokat és más, energiatakarékos megoldásokat alkalmazni építkezésük, lakásfelújításuk során, viszont a beruházás magas költségei sokakat eltántorítanak ettől. Kevés hiányzik ahhoz, hogy ezek a – város levegőminősége szempontjából lényeges beruházások – megvalósuljanak. Ki kell dolgozni a támogatás lehetőségét a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos beruházások elősegítésének pl. Alap létrehozása, feltöltendő alap működtetése, kamattámogatás, stb. a támogatási rendszert úgy kell kidolgozni, hogy az ne csak azért támogasson egy beruházást, mert annak nevében benne van a megújuló szó, hanem az valós energetikai megtakarítást eredményezzen a projekt teljes életciklusa alatt.

9. A DISPLAY kampány folytatása

Az energiahatékonyságra vonatkozó oktatás keretében Nyíregyházán az országban elsőként indult az épületek energia tanúsítását felhasználó Display Kampány, amely a tanulókat és pedagógusokat hívja fel az épületek energiatakarékos üzemeltetésére. A 2007 évben indult kampányt a jövőben is folytatni kell.

36. kép: A Nyíregyházi Krúdy Gyula gimnázium Display posztere

37. kép: A Nyíregyházi erőmű

5.15. KÖRNYEZETBIZTONSÁG

Háttér

A környezetbiztonság nemzetközi szinten kiemelten kezelt kérdés, mivel az ökológiai, környezeti csapások valószínűsége lényegesen megelőzi a katonai fenyegetéseket is. Nyíregyházán átlagos azon környezetkárosító és környezetveszélyeztető tényezők jelenléte, melyek potenciálisan veszélyeztetik a környezetbiztonságot. Ezek közé sorolhatók a nagyobb ipari üzemek és létesítmények, az ismeretlen illegális hulladéklerakók, valamint a közúti és vasúti veszélyes hulladék és veszélyes anyagszállítás.

Nyíregyháza városa a környezeti kockázatot jelentő események elhárítása érdekében együttműködik a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatósággal.

A program célja:

A lakosságot veszélyeztető rendkívüli környezeti események és haváriák kockázatainak csökkentése.

Megvalósítandó feladatok:

1. Nyíregyháza város helyzetének környezetbiztonsági elemzése

A város helyzetének környezetbiztonsági kockázati elemzése, amely magába foglalja a lehetséges természeti (pl. rendkívüli csapadékok, földrengés, stb.) és technikai eredetű rendkívüli események (vegyi katasztrófa, ipari baleset, tartós áramszünet, hálózati ivóvízszennyezés, ivóvízhiány, távfűtés huzamos kimaradása, stb.) lehetőségeinek feltárását, hatásainak bemutatását, elhárításának, kezelésének, megelőzésének lehetséges módjait. A tanulmány tapasztalatainak megismertetése az érdekeltekkel.

2. A nem megfelelő védőtávolsággal működő ipari tevékenységek helyzetének tisztázása

A korábbi évtizedek településszerkezet fejlesztési és ipartelepítési hibáinak megoldása egyre sürgetőbb feladatot jelent az Önkormányzat számára. Mielőbbi döntést igényel a lakosság érdekében az a kérdés, hogy az ipari tevékenység települ ki a lakókörnyezetből, vagy a lakóépületek felszámolása biztosítja a megfelelő védőövetet az ipari működéshez. Kompromisszumos megoldás csak megfelelő környezeti garanciát jelentő lépések és radikális szennyezőanyag kibocsátás esetén képzelhető el. Döntéshozókészítő tanulmány készítése. Érdekegyeztetési folyamatok bonyolítása, intézkedési terv kidolgozása.

3. A város szmogriadó tervének elkészítése és alkalmazási feltételrendszerének biztosítása

El kell készíteni a város un. „szmogriadó tervét” a 21/2001. Kormány rendelet 5. mellékletének megfelelően. Biztosítani kell annak naprakészen tartását és az alkalmazási feltételrendszerének biztosítását.

4. Felkészülés a környezeti válsághelyzetek kezelésére

Környezeti károkozásból kialakuló válsághelyzetek kezeléséhez szükséges együttműködési rendszer kialakítása, szereplők közös gyakorlatozása, intézmények összehangolása.

6. JOGSZABÁLYOK

Az általános környezetvédelmi és a környezetvédelemhez szorosan kapcsolódó jogszabályok gyűjteménye a legegyszerűbben kereshető módon a Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség honlapján található (<http://ktvktvf.zoldhatosag.hu/menu/jogszabalyok/hatalyos/>).

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Környezetvédelemmel Kapcsolatos Jogszabályai megtalálhatóak a Város közérdekű információit tartalmazó honlapján (<http://www.nyirhalo.hu/>).

7. KÖRNYEZETVÉDELMI CÉLÚ PÁLYÁZATI FORRÁSOK

Környezetvédelmi célú programok megvalósítására igen sok pályázati forrás áll rendelkezésre mind, nemzeti mind regionális mind Európai Unió szinten. A források mértéke az általuk megvalósítani kívánt célok és azok igénybevételenek módjai évről évre változnak.

Az aktuális környezetvédelmi célú pályázati források megtalálásának legegyszerűbb módja a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség (www.nfu.hu) és Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium (www.kvvm.hu) internetes honlapjainak folyamatos böngészése.

8. FOGALOMTÁR

ártalmatlanítás: a hulladék okozta környezetterhelés csökkentése, környezetet veszélyeztető, szennyező, károsító hatásának megszüntetése, kizárása - a környezet elemeitől történő elszigeteléssel vagy anyagi minőségének megváltoztatásával;

biomonitoring: a környezet állapotának közvetett nyomon követése biológiai objektumok felhasználásával;

bűz: kellemetlen szagú légszennyező anyag vagy anyagok keveréke, amely összetevőivel egyértelműen nem jellemezhető;

defláció: a szél felszínalakító munkájának összefoglaló neve;

diverzitás, biodiverzitás (sokféleség): biológiai alapsokaságok jellemzésére alkalmazott mértékszámok gyűjtőneve;

elővigyázatosság: a környezeti kockázatok mérsékléséhez, a környezet jövőbeni károsodásának megelőzéséhez vagy csökkentéséhez szükséges döntés és intézkedés;

épített környezet: a környezet tudatos építési munka eredményeként létrehozott, illetve elhatárolt épített (mesterséges) része, amely elsődlegesen az egyéni és a közösségi lét feltételeinek megteremtését szolgálja.

erózió: a víz és a szél felszín alakító tevékenysége

felszín alatti víz: minden, a föld felszíne alatt a telített zónában elhelyezkedő víz, amely közvetlen érintkezésben van a földtani közeggel;

fenntartható fejlődés: társadalmi-gazdasági viszonyok és tevékenységek rendszere, amely a természeti értékeket megőrzi a jelen és a jövő nemzedékek számára, a természeti erőforrásokat takarékosan és célszerűen használja, ökológiai szempontból hosszú távon biztosítja az életminőség javítását és a sokféleség megőrzését;

fenntartható használat (hasznosítás): a természeti értékek olyan módon és ütemben történő használata, amely nem haladja meg megújuló képességüket, nem vezet a természeti értékek és a biológiai sokféleség csökkenéséhez, ezzel fenntartva a jelen és jövő generációk életlehetőségeit;

folyékony hulladék: az a hulladékká vált folyadék, amelyet nem vezetnek el, és nem bocsátanak ki szennyvízelvezető hálózaton, illetve szennyvíztisztító telepen keresztül;

gyűjtés: a hulladék rendezett összeszedése, válogatása a további kezelésre történő elszállítása érdekében;

havária: A vizek és általában a környezet, rendszerint helyi jelentőségű, erőteljes, váratlan és hirtelen szennyezése vagy egyéb károsodása;

helyi környezetvédelmi ügy: minden olyan környezetvédelmi ügy; amelyben a környezet használata és a hatásterület nem terjed túl az érintett települési önkormányzat területén;

hulladék: hulladéknak nevezzük a termelési, .szolgáltatási, használati tevékenységek során keletkező olyan anyagokat és termékeket, amelyeket a tulajdonos eredeti rendeltetésének megfelelően nem tud, vagy nem kíván felhasználni vagy értékesíteni, illetve amelyeket ha nem kezeinek megfelelően, a környezetre potenciális veszélyt jelentenek;

hulladékgazdálkodás: a hulladékkal összefüggő-tevékenységek rendszere, beleértve a hulladék keletkezésének megelőzését, mennyiségének és veszélyességének csökkentését, kezelését, ezek tervezését és ellenőrzését, a kezelő berendezések és létesítmények üzemeltetését, bezárását, utógondozását, a működés felhagyását követő vizsgálatokat valamint az ezekhez kapcsolódó szaktanácsadást és oktatást;

igénybevételi határérték: a környezet vagy valamely eleme jogszabályban vagy hatósági határozatban meghatározott olyan mértékű igénybevétele, amely kizárja a környezetkárosítást;

illékony szerves vegyületek: gyűjtőfogalom, mely alatt a levegőben előforduló szennyező szénhidrogén-származékokat értik (a metán kivételével). A levegőben a napsugárzás hatására a nitrogénoxidokkal reakcióba lépve részt vesznek a füstköd kialakulásában. Egy részük rákkeltő;

ISO 14001: a Nemzetközi Szabványügyi Szervezet által kifejlesztet, Környezeti Menedzsment Rendszerek c. szabvány. Tartalmazza a gazdálkodó szervezetek belső környezetvédelmi ügyintézésére vonatkozó általános követelményeket, leírja a szervezet környezetvédelemért, felelős részrendszerét, valamint megfogalmazza a vezetők felelősségét.

kezelés: a hulladék veszélyeztető hatásainak csökkentésére, a környezetszennyezés megelőzésére és kizárására, a termelésbe vagy a fogyasztásba történő visszavezetésére irányuló tevékenység, valamint a kezelést megvalósító eljárás alkalmazása, beleértve a kezelőlétesítmények utógondozását is;

kibocsátási határérték: a környezetnek vagy valamely elemének jogszabályban vagy hatósági határozatban meghatározott olyan mértékű terhelése, amely kizárja a környezetkárosítást;

komposztálás: irányított biológiai folyamat, melynek kiindulási szerves anyaga lehet mezőgazdasági, kertészeti vagy ipari hulladék és melléktermék, városi szemét, tőzefekália trágya vagy szennyvíziszap.

környezet igénybevétele: a környezetben változás előidézése, a környezetnek vagy elemének természeti erőforrásonkénti használata;

környezet: a környezeti elemek, azok rendszerei, folyamatai, szerkezete;

környezethasználat: a környezetnek vagy valamely elemének igénybevételével, illetőleg terhelésével járó hatósági engedélyhez kötött tevékenység;

környezeti elem: a föld, a levegő, a víz, az élővilág, valamint az ember által létrehozott épített (mesterséges) környezet, továbbá ezek összetevői;

környezet-igénybevettség: a környezetnek vagy elemének természeti erőforrásonkénti használata mértéke;

környezetkárosítás: az a tevékenység, amelynek hatására környezetkárosodás következik be;

környezetkárosodás: a környezetnek vagy valamely elemének olyan mértékű változása, szennyezettsége, illetve valamely eleme igénybevételének olyan mértéke, amelynek eredményeképpen annak természetes vagy korábbi állapota (minősége) csak beavatkozással, vagy egyáltalán nem állítható helyre, illetőleg, amely az élővilágot kedvezőtlenül érinti;

környezetre gyakorolt hatás: a környezetben környezetterhelés, illetőleg a környezet igénybevétele következtében bekövetkező változás;

környezetszennyezés: a környezet valamely elemének a kibocsátási határértéket meghaladó terhelése;

környezetszennyezettség: a környezetnek vagy valamely elemének a környezetszennyezés hatására bekövetkezett szennyezettségi szinttel jellemezhető állapota;

környezetterhelés: valamely anyag vagy energia környezetbe bocsátása;

környezetvédelem: olyan tevékenységek és intézkedések összessége, amelyeknek célja a környezet veszélyeztetésének, károsításának, szennyezésének megelőzése, a kialakult károk mérséklése vagy megszüntetése, a károsító tevékenységet megelőző állapot helyreállítása;

környezetveszélyeztetés: az a tevékenység vagy mulasztás, amely környezetkárosítást idézhet elő;

közhasználatú zöldterület: minden olyan zöldterület, amely közterület;

közterület: közhasználatra szolgáló minden olyan állami vagy önkormányzati tulajdonban álló földterület, amelyet a rendeltetésének megfelelően bárki használhat, és az ingatlan-nyilvántartás ekként tart nyilván. Egyéb ingatlanoknak a közhasználat céljára átadott terület részére - az erről szóló külön szerződésben foglaltak keretei között - a közterületre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Közterület rendeltetése különösen: a közlekedés biztosítása (utak, terek), a pihenő és emlékhelyek kialakítása (parkok, köztéri szobrok stb.), a közművek elhelyezése;

leghatékonyabb megoldás: a környezeti, műszaki és gazdasági körülmények között elérhető, legkíméletesebb környezet-igénybevétellel járó tevékenység;

légszennyezés (immisszió): a levegőben a levegőterhelés hatására kialakult légszennyező anyag koncentrációja, beleértve a légszennyező anyag adott időtartam alatt felületekre történt kiülepedését;

légszennyezőanyag: a levegő természetes minőségét hátrányosan befolyásoló olyan anyag, amely természetes forrásból vagy az emberi tevékenység közvetlen vagy közvetett eredményeként, kerül a levegőbe, és amely káros, vagy káros lehet az emberi egészségre, a környezetre, ill. károsítja vagy károsíthatja az anyagi javakat;

levegőszennyezés: légszennyező anyagnak a légszennyező anyag kibocsátási határértéket meghaladó mértékű levegőbe bocsátása;

levegőterhelés (emisszió): valamely anyag vagy energia levegőbe juttatása;

megelőzés: a környezethasználat káros környezeti hatásai elkerülésének érdekében a leghatékonyabb megoldások alkalmazása a döntéshozatal legkorábbi szakaszától;

mezővédő erdősáv: olyan erdősáv amelynek elsődleges rendeltetése a szántók deflációs károk elleni védelme;

monitoring rendszer: a természetes vagy mesterséges környezet megváltozásának nyomon követése rendszeres megfigyelő- és mérőhálózat alkalmazásával;

nehézfémek: természetes és antropogén forrásból származó azon fémek, melyeknek a sűrűsége nagyobb, mint 5g/cm^3 , s amelyek környezeti és egészségügyi hatásuk miatt nagy fontosságúak. A legfontosabb nehézfémek: Zn, Cu, Co, Cr, Ni, V, As, Bi, Cd, Hg, Pb, Sb, Se.

rekultiváció: általában a megszűnt vagy megromlott természeti sajátosságok helyreállítása, legtöbbször a növénytakaró ismételt kialakítása vagy felújítása. A növényzet tönkremenetelének oka lehet természeti jelenség (árvíz, erózió), emberi beavatkozás (külszíni bányászat) vagy emberi környezetszennyezés (füstgáz, savas eső). A rekultiváció lényegében műszaki feladatokból (tereprendezés, talajjavítás) és agrotechnikai műveletekből (ültetés, növénytelepítés, fásítás) áll;

revitalizáció: új életre keltés, felelevenítés;

szálló por: olyan $10\text{ }\mu\text{m}$ -nél kisebb szilárd halmazállapotú részecskék, melyek hosszabb ideig lebegve maradnak a levegőben;

szennyezettségi határérték: a környezet valamely elemének olyan - jogszabályban meghatározott - mértékű szennyezettsége, amelynek meghaladása - a mindenkor tudományos ismeretek alapján - környezetkárosodást vagy egészségkárosodást idézhet elő;

talaj: a földtani közeg legfelső rétege, ami ásványi részecskékből, szerves anyagból, vízből, levegőből és élő szervezetekből áll;

települési szilárd hulladék: települési szilárd (kommunális) hulladéknak nevezzük a lakásokban, valamint az üdülés, pihenés céljára használt egyéb helyiségekben, valamint az emberi tartózkodásra szolgáló más helyiségekben és területeken keletkezett vagy felhalmozódott szilárd hulladékot. Ugyancsak ilyennek kell tekinteni az egyébként termelésből vagy szolgáltatásból származó szilárd hulladékot, ha az a települési hulladékokkal ártalommentesen együtt kezelhető.

településszerkezeti terv: az a településrendezési terv, amely meghatározza a település alakításának, védelmének lehetőségeit és fejlesztési irányait, ennek megfelelően az egyes területrészek felhasználási módját, a település működéséhez szükséges műszaki infrastruktúra elemeinek a település szerkezetét meghatározó térbeli kialakítását és elrendezését.

természetes állapot: az az élőhely, táj, életközösség, melynek keletkezésében az ember egyáltalán nem, vagy - helyreállításuk kivételével - alig meghatározó módon játszott szerepet, ezért a benne végbemenő folyamatokat többségében az önszabályozás jellemzi;

természeti erőforrás: a - mesterséges környezet kivételével - társadalmi szükségletek kielégítésére felhasználható környezeti elemek vagy azok egyes összetevői;

természeti érték: a természeti erőforrás [Kt. 4. § c) pont], az élővilág és a fennmaradásához szükséges élettelen környezete, valamint más - e törvényben meghatározott -, természeti erőforrásnak nem minősülő környezeti elem [Kt. 4. § a) pont], beleértve a védett természeti értéket is;

természeti terület: valamennyi olyan földterület, melyet elsősorban természetközeli állapotok jellemeznek;

természetközeli állapot: az az élőhely, táj, életközösség, amelynek kialakulására az ember csekély mértékben hatott (természeteshez hasonlító körülményeket teremtve), de a benne lejátszódó folyamatokat többségükben az önszabályozás jellemzi, de közvetlen emberi beavatkozás nélkül is fennmaradnak;

újrahasználat: a terméknek az eredeti célra történő ismételt felhasználása; a többször felhasználható, újra tölthető termék a forgási ciklusból történő kilépésekor válik hulladékká;

urbanizáció, városiasodás: a társadalmi-gazdasági fejlődés térben lezajló folyamata, amely a népesség, a társadalmi-gazdasági tevékenységek és az ellátás-szolgáltatás hálózatainak időben változó térbeli elhelyezkedését, kölcsönkapcsolatait és egyre bonyolultabb struktúráit hozza létre;

váztalaj: olyan talajok, amelyekben külső vagy belső tényezők gátolják a talajdinamikai folyamatok és a talajszintek kialakulását. Víz- és tápanyag gazdálkodásuk gyenge, a környezeti szennyezéseknek és károknak kevésbé állnak ellen.

védett természeti érték (természetvédelmi érték): e törvény vagy más jogszabály által védetté, fokozottan védetté nyilvánított - kiemelt természetvédelmi oltalomban részesülő - élő szervezet egyede, fejlődési alakja, szakasza, annak származéka, illetőleg az élő szervezetek életközösségei, továbbá barlang, ásvány, ásványtársulás, ősmaradvány;

veszélyes mértékű rezgés: a szilárd testek olyan mértékű és minőségű ismétlődő rugalmas alakváltozása, amely meghaladja a megengedett rezgésterhelési (rezgés immissziós), illetőleg rezgés kibocsátási (rezgés emissziós) határértéket

veszélyes mértékű zaj: a levegőnek az emberi környezetben észlelhető olyan mértékű és minőségű nyomásingadozása, amely meghaladja a megengedett zajterhelési (zaj immissziós, illetőleg zajkibocsátási (zajemissziós) határértéket;

zaj: olyan hang, amely nem kívánatosnak, zavarónak, vagy kellemetlennek minősül;

zöldfelület: a zöldterületnél általánosabb fogalom. Minden olyan zöldfelület, amelyet döntő mértékben növény borít, függetlenül attól, hogy a település melyik funkcionális területi egységén (ipari, lakó, közlekedési terület, stb.) belül helyezkedik el. A járda és úttest közötti területet minden esetben zöldfelületnek kell tekinteni, függetlenül attól, hogy a terület növényzettel fedett-e vagy sem;

9. FELHASZNÁLT IRODALOM

- Nyíregyháza Környezeti Állapota 1999,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Környezetvédelmi Programja 2001,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Hosszú Távú fejlesztési stratégiát megalapozó társadalmi-gazdasági helyzetelemzés 2000,
- Nyíregyháza Közlekedésfejlesztési koncepciója,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Hosszú távú településfejlesztési koncepció,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város környezetvédelmi cselekvési tervei 2003., 2004., 2005., 2006. és 2007. évekre,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Városfejlesztési Stratégiája 2008.,
- E-misszió Egyesület: Helyi Jelentőségű Védetté Nyilvánítások Megalapozó dokumentációja,
- Nemzeti Környezetvédelmi Program,
- Országos Területfejlesztési Koncepció,
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei Települési Szilárdhulladék-gazdálkodási programja,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Hulladékgazdálkodási Terve,
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város közigazgatási területére vonatkozó levegőtisztaság-védelmi Intézkedési Program
- Országos Területrendezési Terv
- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Településrendezési Terve
- Nyíregyháza MJV Polgármesteri Hivatala által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- Nyíregyházi Városüzemeltető és Vagyonkezelő Kft által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- Térségi Hulladék-Gazdálkodási Kft által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- Közterület-Felügyelet által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- Nyírségvíz Zrt által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- Nyírtávhő Kft.,
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- Felső-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- Zöld Kerék Alapítvány által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- E-Misszió Természet- És Környezetvédelmi Egyesület által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- Felső-Tisza Alapítvány által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Szakigazgatási Hivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága által szolgáltatott adatok, információk és javaslatok,
- Dr. Tuba Zoltán: Nyíregyháza város florisztikai-növény földrajzi vázlata,
- Dr. Konecsny Károly: Nyíregyháza vízrajza és vízgazdálkodása,
- A Víz Keretirányelv végrehajtásának elősegítése II. fázis című, 2004-016-689-02-03 sorszámu projekt

